Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

МАТЕРІАЛИ
студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
25-27 квітня 2023 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (25–27 квітня 2023 року). Факультет іноземних мов. – Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 371 с.

До збірника увійшли матеріали студентів факультету іноземних мов, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

Наталія Антонюк
Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Лексичні особливості електронних текстів новин на сайтах провідних національних ЗМІ Великобританії та США

Як матеріал дослідження використовувалися статті з сайтів провідних національних англомовних електронних видань Великобританії (The Guardian, The Times, BBC) і США (The Washington Post, CNN, The New York Times). Задля аналізу використано 12 статей. Обсяг тексту коливається, проте здебільшого складає понад 1,5 тис. знаків із пробілами. Найкоротші повідомлення – на сайті CNN, найдовші – NY Times, що пояснюється жанром новини, метою і функціями. Оскільки дискурс новин виступає багаторівневою та складною системою, статті розглянуто, спираючись на праці Т. А. ван Дейка й інших вчених [2, с. 32]. Аналіз показав, що структура повідомлень будується згідно з принципом від найбільш значимої інформації до деталей. Більшість повідомлень підходили під вказану структуру, проте деякі компоненти могли бути відсутніми, зокрема коментар. У проаналізованих статтях було встановлено такі лексичні особливості: переважання нейтральної лексики, що вагоміша на сайтах британських видань (61%) проти 39% у виданнях США; при цьому, використання розмовної лексики (ідіом, розмовних висловлювань, фразових дієслів) більш притаманне виданням США (66% проти 34% у британських); стійкі словосполучення/кліше використовують автори всіх аналізованих сайтів. Проте у британських виданнях це лексичне явище більш поширене (58% проти 42% в американських); активне застосування прислівників характерне як для видань Великобританії (48%), так й для видань США (52%). До того ж, у статтях було встановлено такі засоби художньої виразності: метафора (як приклад, *The United States shot down a Chinese spy balloon on Saturday that had spent the last week traversing the country, an explosive end to a drama that put a diplomatic crisis between the world's two great powers onto television screens in real*

time [4]), її частка склала 53% у британських виданнях та 47% – у виданнях США; метонімія (як приклад, *US shoots down suspected Chinese spy balloon over east coast* [3]), частка якої склала 56% у виданнях Великобританії та 44% – у виданнях США; епітет (як приклад, *Mount Washington in New Hampshire logged the U.S.' coldest wind chill ever recorded: minus-108* [5]), частка становила 46% у британських виданнях та 54% – у виданнях США; порівняння (наприклад, *The National Weather Service office serving the Boston region described the cold as "a historic Arctic outbreak for the modern era." To drive that point home, the Weather Service declared "this is about as cold as it will ever get* [5]), частка якого становила 48% у британських виданнях та 52% – у виданнях США; евфемізм (як приклад, *Volunteers search for missing mother as family say 'no evidence' she slipped into river. Mothers from around the country have travelled to the village where Nicola Bulley disappeared to help with search efforts* [4]), поширеність склала 59% у виданнях Великобританії і 52% – у виданнях США; інверсія (*With 15,000 masks already pre-ordered, PADI and Rash'R have had to quickly ramp up production to meet demand* [1]), поширеність становила 34% у британських виданнях та 66% – у виданнях США. Автори видань США застосовують більше інверсії, епітетів і порівнянь, а британські – метафори, евфемізми і метонімії. Отже, мова електронних текстів новин провідних ЗМІ США майже не відрізняється від мови британських, коли вони повідомляють про серйозні політичні новини.

Список літератури

1.CNN. 2023. URL: https://edition.cnn.com/?refresh=1 (дата звернення: 17.02.2023)

2. Dijk Teun A. van. News as discourse. NY, Hillsdale, 1998. 208 p.

3.The Guardian. 2023. URL: https://www.theguardian.com/international (дата звернення: 17.02.2023)

4.The New York Times. 2023. URL: https://www.nytimes.com/ (дата звернення: 16.02.2023)

5.The Washington Post. 2023. URL: https://www.washingtonpost.com/ (дата звернення: 16.02.2023)

Юлія Антохій
Науковий керівник — доц. Соловйова О.В.

Поняття дискурсу та його основні характеристики

На думку Є. Селіванової, у сучасній лінгвістиці дискурс тлумачиться як надфразовий взаємозв'язок (єдність) слів; самоузгоджений текст; усно-розмовна форма тексту; взаємодія, інтеракція особистостей; діалог; полілог; мовленнєва практика; група висловлювань, пов’язаних між собою за змістом; мовний твір, тобто письмова або усна даність думки; «мова у мові»; граматично фіксований спосіб знакового закріплення соціокультурних смислів [5].

Доцільним вважаємо дотримуватися трактування поняття «дискурсу», яке подає лінгвістичний енциклопедичний словник, як «зв’язного тексту у сукупності з екстралінгвістичними − прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; тексту розглянутого в контексті подій; мовлення, розглянутого як цілеспрямований, соціальний акт, як компонент, що приймає участь у взаємодії людей і механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [4].

Ми зауважуємо, що важливе для розумінння терміна «дискурс» розмежування понять «дискурс» і «текст». Не слід ототожнювати текст і дискурс, хоча між ними багато спільного. Спробу диференціювати поняття «текст» і «дискурс» за допомогою включення категорії ситуації зроблено на початку 70-х рр. XXст., де дискурс трактували як «текст плюс ситуація», а текст сприймався – як «дискурс мінус ситуація».

Сучасні вчені пропонують розглядати текст та дискурс за аналогією з реченням і висловлюванням. За їхнім твердженням, речення розуміється як звичайний елемент структури, а висловлювання поєднує в собі речення та соціальний контекст його використання. Г. Солганик визначає дискурс як текст, взятий у взаємозв’язку із життям, із соціальними й психологічними характеристиками мовців, із подієвим контекстом. Термін “дискурс” підкреслює процесуальність мовленнєвої дії, тоді як текст виступає лише результатом, частиною процесу. На сучасному етапі лінгвістичних

досліджень серед відмінностей цих двох понять, вчені підкреслюють також динаміку дискурсу та статику тексту [2]. Розмежування тексту і дискурсу може також бути і на розумінні тексту як абстрактного теоретичного конструкту, що реалізується в дискурсі. Окрім того, розуміння дискурсу як мовлення зануреного в життя, на відміну від тексту, зазвичай не відносимо до стародавніх текстів, зв'язок яких з життям не встановлюється безпосередньо [3]. «Дискурс» – це більш конкретне поняття, а текст – більш узагальнене. Текстом можна вважати і висловлювання, що складається із сукупності речень, а також і будь-який письмовий документ навіть із таблицями та графіками, бо письмовий текст утворюється не тільки за певними мовними правилами, стандартами, а й за схемами, на відміну від дискурсу.

Отже, аналізуючи все вищесказане, ми можемо зробити висновок, що поняття дискурсу дуже широке і ще досі не існує остаточного визначення розуміння цього явища, та всі підходи і теорії не заперечують одні одних. Зауважимо, що різноманітність поняттєвої структури терміна дискурс пояснюється історією формування, коли у семантичній пам'яті лексеми утримуються ознаки попередніх підходів і вживань, а також повною невизначеністю місця поняття дискурс у системі категорій та модусів існування мови [1].

Список джерел

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Каменская Т. Н. *Понятие дискурса в лингвистике*. URL: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Philologia/60574.doc.htm (last accessed: 18.02.2023).
3. Кость С. Семантико-теоретичний аналіз функціювання терміна дискурс. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 121–124.
4. Лингвистический энциклопедический словарь/ гл. ред. В.Н.Ярцева. Москва: Сов. Энциклопедия,1990. 136с.
5. Селиванова Е.Л. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : Монографическое учебное пособие. К: ЦУЛ, "Фитосоциоцентр", 2002. 336с.

Марія Бабюк

Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Особливості перекладу абревіатур та скорочень у текстах електронної комунікації

У сучасному світі існує тенденція до економії мовних засобів та часу, через що люди часто використовують скорочення та абревіатури. Абревіатура – це буква чи коротке сполучення букв, які мають алфавітну схожість з вихідною одиницею і використовуються замість цієї одиниці з метою скорочення [1, с. 98]. Скорочення – це більш широкий термін, який позначає і сам процес скорочення слова чи словосполучення, і результат цього процесу, тобто саме скорочене слово [2, с. 918].

Актуальність даної роботи пов'язана з потребою наукового осмислення процесів формування скорочень в англійській мові, аналізу їх структури, особливостей використання та перекладу.

Метою роботи є дослідження особливостей перекладу абревіатур та скорочень у текстах електронної комунікації. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали такі завдання: визначити поняття та функції абревіатур; дослідити скорочення як ефективний засіб мовної економії; виявити особливості перекладу англомовних абревіатур та скорочень та перекладацькі трансформації, які використовуються при цьому.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній вперше проаналізовано більше тисячі дописів користувачів соціальної мережі Твіттер з метою визначення типу скорочень, який вживається найчастіше, а також найпопулярніших скорочень, та 65 статей британської газети The Guardian з метою встановлення найпоширенішого способу перекладу скорочень.

У ході дослідження проаналізовано 210 облікових записів пересічних користувачів Твіттеру [3]. Найчастіше нам зустрічалися наступні абревіатури: *IMHO, NBD, FB, IDK, OMG, IRL, BTW, AFAIK, LOL, TY, FWIW.* Аналіз 100 дописів з 10 акаунтів медійних персон (разом 1000) довів, що у Твіттері графічні скорочення використовуються частіше (59% випадків),

аніж лексичні (41%). Методом кількісних підрахунків ми з'ясували, що серед лексичних скорочень переважають буквенні абревіатури (73%), за ними стежуть акроніми (17%) і третє місце посідають скорочення, утворені шляхом усічення (10%). В облікових записах медійних персон нам найчастіше зустрічалися такі абревіатури, як *UK* (22%), *Dr.* (13%), *am* (11%), *pst* (11%), *pm* (10%), *COVID* (8%), *U.S.* (6%), *ET* (4%). Користувачі Твіттеру часто нехтують правилами правопису. Зустрічаються також скорочення, які позначають назви книг, серіалів, фільмів або ігор.

На матеріалі 65 статей британської газети The Guardian нами було визначено найпоширеніші способи перекладу скорочень. Найчастіше при перекладі було доцільно використовувати еквівалентний переклад (25%), потім переклад скорочення повною формою слова (20%), транслітерацію (15%), калькування (12%), запозичення іноземного скорочення (11%), транскрипцію (6%), створення нового українського скорочення (6%), і найрідше описовий переклад (5%). Ми виявили, що при перекладі скорочень найчастіше вживаються такі трансформації: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, компресія, декомпресія та пермутація.

Отже, скорочення широко вживаються у текстах електронної комунікації, причому частіше у вигляді графічних скорочень. Їхня основна функція – економія мовних засобів. При перекладі абревіатур та скорочень частіше за все використовуються лексичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації.

Список літератури

1. Борисов, В. В. Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках / Под ред. А. Д. Швейцера. М., 1972. 320 с.
2. Полетаева Е. Д. Аббревиация и сокращение: unus et idem?. *Молодой ученый.* 2016. №4. С. 917–920.
3. Twitter. URL: https://twitter.com/home

Наталія Бабюк
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Визначення персонажного мовлення

У даній роботі ми розглянемо загальні положення та визначення персонажного мовлення .

За О. Васильєвою, «персонажне мовлення (ПМ) – це аналіз використаних мовних засобів особистістю, яка представляє себе в мові та за допомогою мови. Складається воно з трьох рівнів: вербального, когнітивного та прагматичного. Передумови для формування різних рівних створюють знання, поняття, норми, життєвий досвід, соціальні знання з певної культури» [1].

Вербальний, пояснює дослідниця, «передбачає використання особою розмовної мови, в той час як когнітивний – застосування понять, доречних для спільноти та особи як її частини, що обробляються для формування індивідуального когнітивного простору. Прагматичний, або конотативний, – відповідає за ідентифікацію мотивів та цілей, моделюючи персонажне мовлення» [1].

Фактори, що впливають на формування ПМ, мають два компоненти : психофізичний та соціальний. На вербальному рівні артикуляційна основа є складовою психофізичного компоненту, а мова як система знаків – соціального. Знання про світ, які необхідні для орієнтації та виживання особи – психофізичний компонент когнітивного рівня, тоді як знання про цінності та норми – соціального. Прагматичний рівень уособлює потреби тіла та самоактуалізацію в суспільстві на психофізичному та соціальному компонентах відповідно. В кінці ми бачимо базовий емоційний рівень, що виражений сприйняттям біологічних та соціально-психологічних емоцій. Таким чином, мовлення – ієрархічна система сприйняття від нижчого сенсорно елементарного до вищого цілісного рівня [2].

Крім цього, сукупність наступних компонентів, запропонованих М.Ю. Родіоновою, мають великий вплив на мовлення героїв:

- «Аксіологічний компонент – аспект виховання, системи цінностей та життєвих принципів. Він формує ієрархію нематеріальних орієнтирів.
- Особистісний компонент – індивідуальні риси, що формують особистість.
- Культурний компонент – ступінь освоєння культури» [3].

Це все безпосередньо формує особливості мови кожного персонажу. Вони бувають типові для певної групи, наприклад діалект, жаргон та індивідуальні. Прослідкувати їх можна на різних рівнях: фонографічному (використання графону), морфологічному (“ed” з неправильними дієсловами), лексичному (застосування термінології в мовленні), синтаксичному (риторичні питання). Кожна особливість, за М.Ю. Родіоновою, несе певну функцію :

- Характерологічна (індивілізування персонажу)
- Видільна (створення образу, що виділяється)
- Порівняльна (відмінності між персонажами)
- Психологічна (розкриття емоційного стану героїв).

Отже, ідентифікація персонажа відбуваєься за допомогою персонажного мовлення, яке складається з трьох рівнів, обумовлених різними факторами, такими як знання, життєвий досвід, тощо та проявляються на різних рівнях мовлення.

Список літератури

1. Vasylieva O. Peculiarities of Language Personality Structuring. *International Electronic Scientific Journal.* 2016. Vol. 2. # 12. P. 14-17.
2. Індивідуальні особливості мовлення. URL: http://referat-ok.com.ua/work/individualni-osoblivosti-movlennja/ (дата звернення 17.02.2023)
3. Rodionova M. Yu.. Characterization through Speech in Fiction and Literary Translation. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences.* 2018. #5. С. 821-831. URL: http://elib.sfukras.ru/handle/2311/71373 (дата звернення 16.02.2023)

Олександр Банар
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Частиномовні характеристики англомовних термінологічних одиниць

Морфологічна архітектоніка англомовної термінології в цілому формується тими ж частинами мови, що й загальновживаної лексики англійської мови: до її складу входять іменники, прикметники, дієслова, прислівники й дієприкметники I та II. Проте загальновизнано, що лексичний склад термінології будь-якої галузі в основному субстантивний, тобто чисельність іменників набагато перевищує кількість інших частин мови, оскільки, як відомо, однією з основних функцій терміна є номінативна. Проте причини цього явища дотепер не виявлені. Цілком можливо, що пояснення цьому факту варто шукати у сфері пізнавальної діяльності, зокрема у „субстантивації", опредмечуванні пізнаваного.

Про субстантивний характер термінологій різних галузей науки та техніки говорив ще Г. О. Винокуром у 30-ті рр. XX століття, вказуючи при цьому на перевагу термінів-іменників [1, с. 260]. Це стосується і англійської мови. Що стосується інших частин мови, то кількісні показники про їх лексикографування відсутні. Існує думка, що дієслова не можуть виступати в ролі термінів, виходячи з їхніх семантичних, словотвірних та синтаксичних особливостей, оскільки вони не виражають певне поняття [2, с. 25; 3, с. 60]. Проте вони досить широко представлені у науково-технічній літературі. Ми вважаємо правомірним їхнє включення до термінології англійської мови поряд з іменниками.

Прикметники, прислівники, дієприкметники I та II у більшості випадків представлено в англомовній термінології англійської мови як складові елементи композитів та термінів-словосполучень, причому самостійно вони практично не вживаються [4, с. 71]. Числівники у термінології використовуються для утворення різних класифікаційних

систем, номенклатурних назв. Основу англомовної термінології становлять переважно іменники та субстантивні словосполучення, тому що цей тип термінів: називає предмети та виражає поняття про них, що є основою комунікативних процесів; має високу частотність у науково-технічних та спеціально-професійних текстах.

Список літератури

1. Винокур Г. О. О некоторых явлениях в русской технической терминологии (1939 г.). *История отечественного терминоведения. Классики терминоведения /* под ред. В. А. Татаринова. Москва : Московский Лицей, 1994. С. 218–284.

2. Смелякова Л. П. Деякі особливості англійської технічної термінології та труднощі її засвоєння. *Методика викладання іноземних мов*. 1996. Вип. 25. С. 24−28.

3. Фогель Г. Б. Особливості формування англійської автомобільної терміносистеми. *Нова філологія.* 2005. № 1(21). С. 59−66.

4. Sager J. C. A Practical Course in Terminology Processing. Amsterdam : Benjamin. 1990. 254 p.

Діана Бевцик
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Способи трансформації прецедентних феноменів у пресі

В умовах сучасних глобалізаційних процесів дедалі більшого значення в житті людини набувають засоби масової інформації (ЗМІ). Нові можливості інформаційної ери зумовили необхідність ретельного опрацювання мови ЗМІ, як найбільш ефективного засобу впливу на цільову аудиторію, привернення її уваги. Особливо це стосується англомовної преси як такої, що отримала найширше розповсюдження в умовах глобалізації.

Саме тому особливості мови англомовної преси викликають значний інтерес лінгвістів, порушуючи коло дискусійних питань, одним з яких є використання прецедентних феноменів - особливого типу звернень, що мають над особистісний характер та високий рівень значущості. Мета роботи полягає у визначенні типів мовних трансформацій, що лежать в основі функціонування прецедентних феноменів та схарактеризувати їх роль у текстах сучасної англомовної преси. Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: навести дефініцію поняття «прецедентний феномен»; визначити критерії типологізування та основні види; виявити особливості англомовної преси як середовища функціонування даних феноменів; розглянути мовні трансформації, що лежать в основі прецедентних феноменів текстів сучасної британської та американської преси; схарактеризувати роль феноменів у досліджуваному мовному середовищі. У даній роботі, згідно з підручником В.Красниха було виявлено такі прецедентні феномени: вербальні (прецедентна ситуація), прецедентний текст) та невербальні (прецедентне ім’я, прецедентне висловлювання). [1, с. 46]. За допомогою підручника «*Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі*» [2] найчіткіше досліджено типи за сферами актуалізації, а саме: прецедентні феномени суспільної сфери вжитку, сфери науки й мистецтва та сфери релігії. Отже, класифікація прецедентних феноменів досі

перебуває в процесі становлення. Ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб визначити випадки використання прецедентних феноменів в англомовній пресі. Порівняльний метод був використаний для порівняння прецедентних феноменів оригіналу і перекладу, а аналіз – для визначення відмінностей феноменів та їх функціоналу.

Прецедентні феномени можуть виникати у пресі різними способами. До прикладу, прецедентні феномени із заміненими у складі компонентами-власними іменами «*Putin and his Ideolological Army*» [3]. На цьому прикладі видно, що автор заголовка статті вдався до прийому, замінивши у вихідному власне ім'я «*Hitler*» на інше «*Putin*», причому ця заміна успішна і тим, що другий (замінений компонент) являє собою скорочення від вихідного слова, що не порушило загального звукового враження від фрази, що вийшла. Тобто дана трансформація заснована на співзвучності вихідного слова з замінником (парономазія).

Отже, прецедентні феномени та їх трансформації можна здебільшого знайти в англомовних пресах. Вони відіграють важливу роль у приверненні уваги читача до преси. Пошук прецедентних трансформацій неважкий, однак пошук способів перекладу є складним процесом, оскільки важливо бути обізнаним, щодо початкової форми. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання прецедентних трансформацій, глибше дослідити їх вплив на читача та детальніше дослідити переклад англійських феноменів, використаних у ЗМІ, українською мовою.

Список літератури

1. Красных В. В. «Свой среди чужих» : миф или реальность. Москва : Диалог, 1998. 352 с.
2. Сахарук І. В. Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі. Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. Донецьк, 2011.Вип. 23.
3. URL: http://www.bbc.co.uk (дата звернення : 05.04.22)

Анастасія Бернацька
Науковий керівник – доц. Найдеш О.В.

Застосування інтерактивних методів навчання для формування навичок діалогічного мовлення учнів середніх класів при вивченні німецької мови у школі

Інтерактивні форми роботи мають значні переваги перед традиційними або індивідуальними формами навчання. У групах учні беруть участь у колективній творчості, змістовному спілкуванні та взаємодії, розподілі праці між учасниками групи. На уроці здійснюється взаємонавчання та взаємоконтроль [2].

Професіоналізму учителя в поєднанні з новітніми підходами методично-дидактичної компетентності, його мистецтво риторики в навчальному процесі вивчення іноземних мов сприяють розвитку основного принципу НУШ – «дитиноцентризму» [1, с. 109].

Метою даної роботи є експериментальне дослідження ефективності використання інтерактивних вправ та розробка власних авторських завдань для активізації процесу формування навичок діалогічного мовлення учнів базової середньої школи ЗЗСО на уроках німецької мови.

В експерименті брали участь учні середніх класів Чернівецького ліцею № 9, а саме: 6-А (15 учнів); 6-В (16); 8-А (14); 8-Б (15), в яких проводилась педагогічна практика (7 семестр). Ми поділили дані підгрупи на групи, де, крім роботи за навчальною програмою (за підручником Beste Freunde видавництва Hueber), застосовані розроблені нами інтерактивні завдання та групи, в яких продовжили застосовувати традиційні методи навчання при тому, що початковий рівень сформованості навичок діалогічного мовлення учнів був на однаковому рівні. Так, середній бал в першій підгрупі 6-х класів, в 6-А класі, складав 9,5, а в 6-В – 9,56. Середній бал підгруп 8-х класів, 8-А – 10,2, та 8-Б – 10,45.

Наступний етап роботи передбачав впровадження розроблених інтерактивних завдань, які умовно згруповані у три категорії:

1) класичні методи навчання, які використовуються учителями (робота в парах, в малих групах, рольові ігри,

дискусія), проте вони застосовуються надто часто і тому вважаються учнями не завжди цікавими, інколи нудними;

2) інтерактивні методи навчання, представлені у загальній класифікації інтерактивних методів навчання (за О. Пометун), які застосовувалися нами у середніх класах для розвитку діалогічного мовлення, зокрема: «акваріум», «два-чотири-всі разом», «ротаційні трійки», «ажурна пилка», «навчаючи-вчуся», «займи/зміни позицію», «кластер», «фішбоун», «ток шоу» та ін.

3) ігрові вправи з використанням інтерактивних методів навчання: Finde den Unterschied!; Rate mal!; Innovatoren; Was ist Ihr Geheimnis?; Gin-Lampe; Dialogisches Spiel „Warum?“; Wortfamilien тощо. Усі завдання для формування іншомовної компетентності при діалогічному мовленні виконувалися у таких режимах: «вчитель-учні», «учень-вчитель», «учень-учні», «учні-учні». Ефективність усіх вищезазначених вправ була перевірена нами через середній критерій навченості.

Отже, результати нашого експериментального дослідження показують, що завдяки використанню інтерактивних методів навчання, рівень навичок діалогічного мовлення покращився в середньому на 15%. Інноваційні методи відточують «симбіоз: вчитель-учні», основним принципом якого є *навчаю* і *навчаючи – вчуся* (для вчителів) та *вчуся в задоволення* (для учнів).

Використання інноваційних, нестандартних, а також таких, що розвивають критичне мислення методів навчання, набувають сьогодні особливого значення в мотиваційному процесі.

Список літератури

1. Найдеш О.В. Риторика вчителя іноземних мов. Сучасна філологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: міжнародна науково-практична конференція (Одеса 25–26 червня 2021 р.). Одеса, 2021. С. 109–111.

2. Пометун О. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище / О. Пометун // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 46–49.

Ігор Берча
Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

Лексичні стилістичні особливості твітів Ріші Сунака на тему POLITICS

Мета роботи – проаналізувати використання лексичних стилістичних засобів у мікроблозі британського прем'єр-міністра Ріші Сунака на політичні теми.

Виникнення нового комунікативного середовища – мережі Інтернет сприяло появі інтернет-дискурсу, що виділяється в окремий тип за каналом спілкування. «Комунікація в ньому набуває популярності не лише у побутовому соціальному житті, але й серед політичних кіл, що прагнуть … закріпити у свідомості реципієнта вигідне ставлення до явищ навколишньої дійсності, суб'єктів та об'єктів політичного процесу» [2, с. 146]

Інтернет-дискурс надає можливість скоротити дистанцію між представниками політичних кіл і аудиторією через канали комунікації, у нашому випадку – мікроблоги, або твіти.

«Мікроблог (англ. micro-blog) – це різновид блогу, який дає можливість користувачам писати короткі замітки і публікувати їх. Кожне таке повідомлення може бути переглянуто і прокоментовано в режимі чату ким завгодно або обмеженою групою осіб, які можуть бути обрані користувачем» [1].

Прем'єр-міністр Великобританії веде мікроблог на міжнародній платформі Twitter.com, де повідомлення обмежується 140 знаками. Близько третини Проаналізованих твітів присвячено війні в Україні та підтримці українців британським народом та урядом, наприклад:

6 січня «*I spoke to President @ZelenskyyUa about the abhorrent drone attacks on Ukraine in recent days. Our support for Ukraine is unwavering. Work is already underway to provide further equipment in the coming weeks*» [3].

Проаналізувавши твіти прем'єра за зимовий період 2022 – 2023, ми виявили в ньому цілу низку різноманітних лексичних стилістичних засобів, серед яких беззаперечно домінує використання метафори (92 приклади), наприклад:

16 січня «*We're* ***accelerating our support*** *to Ukraine with the most significant UK* ***package of combat power*** *to date. Working intensively with our allies and partners, we will ensure Ukrainians can defend themselves,* ***press their advantage****, win this war and* ***secure a lasting peace***» [3].

Нами також виявлено 64 випадки використання метонімії, наприклад:

7 грудня «***The UK and the USA*** *are joining forces*» [3].

Доволі частотне застосування Сунаком епітетів (32 приклади):

15 грудня «*We will never forget those* ***heinous*** *crimes*» [3].

Поодиноким однак виявилося використання алюзії (2 приклади). 2 грудня «*Sad to see my good friend @sajidjavid stepping back from politics. He's been a proud champion of enterprise and opportunity during his time in Government and on the backbenches - particularly for the people of Bromsgrove.* ***May the Force be with you****, Saj»* [3] – фраза з відомого фільму *Star Wars*.

Отже, проаналізовані твіти Р. Сунака на політичні теми містять багато лексичних стилістичних засобів, серед яких превалює використання метафори (92), часто вживаною також виявилася метонімія (64), значно менше застосовано епітетів (32). Алюзія не характерна для аналізованого матеріалу.

Список літератури

1. Мікроблогінг : веб-сайт. URL: http://reg.fizmat.tnpu.edu.ua/index.php/Мікроблог (дата звернення: 20.01.2023)
2. Шугаєв А.В. Інтернет-дискурс у глобальній епосі інформатизації суспільства. Закарпатські філологічні студії. Випуск 10. Том 1. С. 146 – 151.
3. Rishi Sunak. URL: https://twitter.com/RishiSunak

Лілія Біла
Науковий керівник – доц. Стефурак О. В.

Антропонімний компонент фразеологічних одиниць як індикатор лінгвокультурологічної інформації

У зв'язку з процесом глобалізації виникає невідкладна потреба у комунікації на міжнародному рівні, успішне здійснення якої часто вимагає розуміння способу мислення інших народів, тонкощів їхнього бачення світу. Нелегко уявити спілкування з іншими культурами, коли відсутні знання і усвідомлення образів, які містить їхня свідомість, і які можливо передати насамперед за допомогою мови. Таким чином, лише мова здатна посприяти проникненню в невидиму людському оку сферу ментальності, оскільки їй під силу визначити світогляд тієї чи іншої нації. Почесне місце у формуванні мовної картини світу належить фразеології. Ця лінгвістична дисципліна містить у собі важливі компоненти, які є життєво необхідними для існування та розвитку кожної нації, а саме: її історію, культуру, громадську позицію, характер, менталітет та побут.

Сучасне мовознавство характеризується зростаючим інтересом до фразеологізмів, у тому числі до фразеологічних одиниць із компонентом-антропонімом суттєво зріс. У фокусі уваги українських та європейських лінгвістів знаходяться питання походження та семантики фразеологізмів, що, у свою чергу, відображається на великій кількості публікацій. Тому виникає необхідність їх опрацювати й проаналізувати, насамперед в аспекті національно-культурної специфіки фразеологізмів, зокрема й тих, що містять антропонімний компонент. У цьому й полягає **актуальність** дослідження. **Новизна** нашої розвідки зумовлена тим, що вибрана нами тема не є широко досліджена і потребує детальнішого вивчення. Отже, **мета** нашої наукової розвідки міститься у висвітленні значень фразеологічних одиниць із компонентом-антропонімом, які містяться у фразеологічному фонді французької та української мов та їх класифікація.

Під час проведення дослідження ми дійшли висновку, що найбільш релевантною класифікацією фразеологічних одиниць з

антропонімним компонентом слід вважати класифікацію за походженням і за семантичною ознакою.

За походженням можна виділити три чималі групи: 1) фразеологізми із загальновживаними антропонімами, переважно чоловічими (у французькій мові – жіночими) іменами: *une Marie couche-toi-là ; де Макар телят пасе*; 2) фразеологізми з антропонімами біблійного походження: *en costume d'Adam ; варфоломіївська ніч*; 3) фразеологізми з антропонімами міфологічного походження: *être dans les bras de Morphée ; танталові муки*.

За семантичною ознакою можна виділити групи фразеологізмів на позначення: 1) однієї або кількох осіб: *être ensemble comme Robin et Marion ; іудине коріння*; 2) зовнішнього вигляду людини: *beau comme un Jésus de cire ; Христя в намисті*; 3) рис характеру людини: *une enfant de Marie ; Еолова арфа*; 4) розумових здібностей людини, переважно в негативному ключі: *ne connaître ni d'Ève ni d'Adam ; Маня з водокачки*; 5) психічних процесів людини (мовлення, уваги): *un mouton de Panurge ; носитися як Мартин з балалайкою*; 6) пізнавальних процесів людини (сприйняття тих чи інших явищ): *faire l'âne de Buridan ; за царя Гороха*; 7) різних дій і станів людини: *croire au père Noel ; дерти як Сидорову козу*; 8) абстрактних понять: *riche comme Crésus ; скринька Пандори*.

Проаналізувавши вищевисловлені міркування, можна зробити висновок, що фразеологічні одиниці з антропонімним компонентом є окремою наповненою мікросистемою у складі сучасної фразеології української та французької мов. Здебільшого такі сталі вирази стосуються опису людини, пов'язані з рисами її характеру і здібностями, психічними й пізнавальними процесами, різноманітними діями й станами тощо.

Отже, проведена лексико-семантична інтерпретація фразеологізмів із компонентом-антропонімом сприяє поглибленню різнорідних напрямів дослідження фразеології, а також породжує яскраве уявлення про своєрідну культуру й менталітет тієї чи іншої нації.

Анна Бічер
Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові

Гендерні дослідження – галузь гуманітарного знання, що динамічно розвивається. Поняття «гендер» пішло від англійського терміна gender, який згодом був перенесений до дослідницької сфери філософії, соціології, психології та ін. Зараз гендер сприймається як соціокультурна причина міжстатевих відмінностей.

Існує стереотип, що чоловіки і жінки говорять по-різному. Датський лінгвіст Єсперсен, вважав, що жінки використовують відміну від чоловіків лексику, вони більш схильні до евфемізму і менше – до лайки. Жінки, консервативні у вживанні мови й найчастіше залишаються монолінгвальними. Однак погляди Єсперсена піддавалися критиці у зв'язку з тим, що свої висновки він зробив, ґрунтуючись лише на особистих спостереженнях, багато з яких не були достатньо змістовними [1, с.34]. У пізніших дослідженнях лінгвістів переважає точка зору, згідно з якою першорядним фактором, що впливає на вибір лексики, є не гендерний аспект, а соціум і ситуація, в якій відбувається мовленнєвий акт. А.В. Кириліна зазначає: «Гендерний фактор, що враховує природну стать людини та її соціальні наслідки, є однією з істотних характеристик особистості і протягом усього життя певним чином впливає на усвідомлення своєї ідентичності, а також на ідентифікацію суб'єкта, що говорить, іншими членами соціуму» [2, с. 23].

Проаналізувавши жіночу та чоловічу мову в сучасних англомовних блогах, знаходимо підтвердження того, що жінки переймають дискурсивні моделі чоловічої мови. На лексичному рівні жінки висловлюють свою думку за допомогою прикметників, прислівників та розмовних виразів так само, як чоловіки. Приклади демонструють, що жінки схильні виражати свої симпатії або антипатії за допомогою оцінних прикметників, а не через дієслова (наприклад, I like):

Wow, it really looks awesome on you! Love that snake-palm cuff, looks so cool [3, с.47].

До того ж частіше у блогах йдеться про гендерну нейтралізацію. Пропонуються різноманітні способи уникнення вживання займенників чоловічого роду, шляхом вживання займенників множини they, their (антецедентом якого є займенник однини): *In light of the tragedy, a local radio station aired an announcement featuring highway patrolman Craig Peyer and warning anyone to stay in their vehicles* [Jakobsson, 2010: 4].

Зокрема, чоловіки схильні використовувати багато модальних дієслів, коли коментують проблему. Обидві статі, як правило, використовують модальні форми, щоб висловити свою позицію щодо того, чи є щось певне, ймовірне, можливе чи ні. Жінки також використовували їх як своєрідні заклики або рекомендації. Зі свого боку, чоловіки найчастіше використовували їх для посилення своїх претензій, але, що цікаво, вони також використовували їх, щоб не звучати занадто владно, коли висловлюють свою думку.

Отже, аналіз жіночої мови показав, що вони не обмежуються використанням традиційних рис «жіночого мовлення». Навпаки, мова чоловіків також змінюється з точки зору більшого використання мовних особливостей і структур, які традиційно були стереотипними в мові жінок. Результати дослідження, свідчать про те, що традиційні гендерні моделі не проявляються в способах, якими чоловіки та жінки висловлюють свої погляди та взаємодіють на онлайн-платформах.

Список літератури

1. Алексашина М. В. Соціологічний аналіз гендерної асиметрії в мові: дипломна робота. Самара, 2008.
2. Кирилина А. В., Томская, М. В. Лингвистические гендерные исследования. Отечественные записки. М., 2005. № 2 (23).
3. Sánchez-Martín L. Language and Gender in blogs: An analysis of male and female features for positioning and interaction. 2015. Режим доступу: https://eprints.ucm.es/id/eprint/49754/2/Final_Tfm_Laura_Sanchez%20(listo%20para%20eprint).pdf

Анатолій Боднарук
Науковий керівник — доц. Лесінська О.М.

Англомовні фразеологізми біблійного походження та способи їх перекладу українською мовою

Біблеїзми або фразеологізми біблійного походження, надзвичайно поширені й актуальні в сучасному світі. Навіть якщо хтось називає себе атеїстом чи представником іншої релігії, він може ненав'язливо вживати в щоденній мові біблеїзми, оскільки фразеологізми біблійного походження увійшли в розмовну мову і в мовленні писемних персонажів художніх творів наразі вважаються невід'ємною їх частиною.

Логічно, що біблеїзми зустрічаються лише в тих країнах, жителі яких сповідують християнство. Наприклад, в азіатських країнах, таких як Японія, Китай та Індія, жителі, у більшості, сповідують буддизм, даосизм, індуїзм і конфуціанство. У цих країнах теж є представники християнської віри, але їх кількість незначна.

Дослідженням фразеологізмів біблійного походження займається ряд лінгвістів, що підтверджує актуальність вивчення фразеологізмів даного типу. Вагомий внесок у дослідження лексичних особливостей зробили праці таких мовознавців, як В. Гак, В. Хлебда, Ю. Гвоздьов, Р. Зорівчак, Є. Верещагін, О. Лисенко, І. Матешич, О. Сафронова, Є. Солодухо.

Джерелом фразеологізмів біблійного походження є Біблія. І це – головна відмінність від інших ідіом, таких як афоризми або крилаті фрази. Наступною відмінною рисою біблеїзму є наявність дидактичних і моральних елементів. Фразеологізмам біблійного походження властива також конотативність у семантичній структурі.

Визначення терміна «біблеїзм» може бути таким: біблеїзм – це слово або вислів із Біблії [1, с. 65]. Варто зазначити, що існують різні класифікації біблеїзмів, але в цій статті використано класифікацію Володимира Гака. Він поділяє біблеїзми за ступенем зв'язку з Біблією та за семантичною ознакою [2, с. 151]. За ступенем зв'язку В. Гак виділяє чотири

види: первинний, вторинний, опосередкований і безпосередній. Первинні біблеїзми – це ті, які прямо вказують на біблійну ситуацію. Більшість біблеїзмів належать до такого типу, наприклад: - «*Агнець Божий*», «*Альфа і Омега*», «*манна небесна*», «*земля обітована*». Такі біблійні строфи англійською мовою відповідають наступним: «*A Lamb of God*», «*Alpha and Omega*», «*Manna from Heaven*», «*the Promised Land*». Ви можете бути впевнені, що всі ці біблеїзми мають еквівалент, оскільки вони походять з одного джерела – Біблії.

Вторинні біблеїзми мають віддалене відношення до Біблії. Наприклад, фразеологізм біблійного походження, знайдений у книзі «Маленькі жінки»: - «*Вже після дев'ятої і темно, як Єгипет*». [3, с. 243]. Наведені фразеологізми суто вторинні. Тут мова йде про дев'яту кару, яку Господь наслав на єгиптян за непокору фараонові. Наступна група — прямі та непрямі експресивні одиниці.

Отже, перші – дослівні цитати, а другі – запозичення з інших мов або авторські заміни, переробки. Володимир Гак виокремив фразеологізми біблійного походження за семантикою, розглядаючи ті фразеологізми, які мають пряме й переносне значення. Фразеологізми біблійного походження збагачують мовлення, а в художній літературі такі лексичні одиниці вживаються для підкреслення певних ознак і ситуацій. Не варто нехтувати такими рисами біблеїзму при перекладі, адже перекладач повинен передати не лише основний зміст твору, а й характерні для епохи образи, реалії, фарби.

Список літератури

1. Сітко, А.В. Проблема відтворення граматичної семантики питальних слів перекладною мовою. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: Зб. наукових праць* (22). Н.М. Корбозерова (ред.). S: Логотипи. 2012. с.267-274.

2. Сітко, А.В., Хоружий, В.В. Стратегії та прийоми перекладу фразеологічних одиниць. *Методологія та історіографія мовознавства: Матеріали 5-ї науково-практичної Інтернет-конференції,* 24.-25. жовтень. Слов'янськ: ДДПУ. 2018. с. 96-101.

3. Зорівчак Р. П. Біблеїзми в нашому мовленні. 2006. Отримано з http://svitlytsia.crimea.ua/?section=article&artID=4142.

Надія Бойко
Науковий керівник – проф. Кійко С.В.

Використання електронної інтерактивної дошки при навчанні усного іншомовного мовлення

Процес навчання іноземної мови у середній школі зазнає істотних змін, що пов'язано з переходом системи української освіти на нові стандарти (НУШ, паспорти педагогічний спеціальностей, стандарти освіти). НУШ передбачає орієнтацію процесу навчання на системно-діяльнісний підхід, який окреслює розвиток і формування в учнів широкого кола умінь, у тому числі вміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі навчання іноземної мови. Для реалізації вимог НУШ і підвищення ефективності навчання усного іншомовного мовлення пропонуємо використовувати в процесі навчання електронну інтерактивну дошку (далі – ЕІД). Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці ефективності методики навчання учнів 9-го класу закладу загальної середньої освіти усного мовлення німецькою мовою як першою іноземною за допомогою ЕІД. ЕІД – це сенсорна панель, приєднана до комп'ютера, зображення з монітора якого передає на дошку проєктор. Всі програми і файли, які вчитель відкриває на своєму комп'ютері, відображаються на екрані дошки. Як технічний пристрій, ЕІД є інтерактивною, тобто взаємодіє з користувачами (учнями або вчителями) у діалоговому режимі. У ході дослідження ми розробили систему вправ на основі тем з підручника С.І. Сотникової і Г.В. Гоголєвої «Німецька мова», яка передбачає поетапне оволодіння усним мовленням (тренувальний етап → підготовчий і компенсаторний блоки → мовленнєвий блок вправ) з використанням ЕІД [1]. Тренувальні вправи покликані підготувати учнів до мовлення німецькою мовою і сприйняття усного іншомовного повідомлення і спрямовані на формування необхідних для цього фонетичних, лексичних і граматичних навичок. Завдання цього етапу допомагають учням контролювати свою вимову, звертати увагу на інтонацію, збільшувати словниковий запас та ідентифікувати і

диференціювати граматичні явища, а також аналізувати і зіставляти граматичні явища німецької та української мов. Підготовчий і компенсаторний блоки передбачають підготовку до повноцінного оволодіння усним німецьким мовленням. Сюди входять вправи для розвитку словотвірного і контекстуального припущення, вправи для навчання ймовірнісного прогнозування, вправи на розширення і скорочення висловлювань, мовні ігри. На граматичному рівні для розвитку компенсаторних навичок задіяні вправи на доповнення і трансформацію граматичних явищ. Мовленнєвий блок вправ спрямований на розвиток мовленнєвих навичок у монологічній і діалогічній формі та умінь сприйняття німецького мовлення на слух в умовах, наближених до реального вживання мови у ситуаціях міжкультурної взаємодії. Він включає вправи з використання певного виду опор: а) вербальних опор (зразок, ключові слова, план, заголовок / висловлювання, текст, тема, ситуація); б) візуальних опор (зображення/картина/фото, серія малюнків); в) візуально-вербальних опор (картка, схема, малюнки з підписами, фото / зображення + інформація, наприклад, міські стенди, рекламні проспекти, путівники тощо); г) візуально-адитивних опор (кінофільм, відеофрагмент, кліп); д) без використання опор. Представлені теоретичні положення і розроблена нами система вправ з використанням ЕІД перевірені в ході експериментального навчання у 9-му класі. Мовлення учнів оцінювалася за такими критеріями, як обсяг висловлювання, відповідність висловлювання комунікативному завданню, тривалість висловлювання, фонетична правильність, лексична насиченість і граматична правильність. Аналіз отриманих даних підтвердив ефективність використання розробленої нами системи вправ з навчання учнів 9-х класів загальноосвітньої школи усного мовлення німецькою мовою з використанням ЕІД.

Список літератури

1. Сотникова С.І., Гоголєва Г.В. Німецька мова. 9 клас. Підручник для ЗНЗ. Харків: Ранок, 2017. 240 с

Христина Боровська
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Синтаксичний спосіб термінотворення

Дослідження способів та засобів поповнення термінологічного апарату різних галузей знання перебуває у центрі уваги мовознавців, оскільки наукова термінологія, що звичайно вважалася периферією літературної мови, зараз займає ключові позиції і стає активним провідником багатьох тенденцій розвитку лексики та словотвору у цілому. Процес утворення терміна свідомо регульований, а отже, у кожному конкретному випадку є можливість продумано визначити оптимальний шлях для створення нової термінологічної одиниці. Процес термінотворення пов'язаний не тільки з утворенням необхідної суспільству кількості нових термінів для позначення нових понять, але, що не менш важливо, і з підтриманням достатньої кількості похідних одиниць у підмові науки, які забезпечують формальну та понятійну системність певної термінології, сприяють компактному вираженню певної термінологічної інформації.

Важливе значення для утворення похідних має поширення певних словотвірних моделей, за аналогією з якими створюються цілі серії одиниць з аналогічною смисловою структурою – словотворчі ряди. Вони розміщуються на периферії терміносистеми, оскільки слугують необхідним засобом формування вільних термінологічних словосполучень і невільних неодослівних термінів [6, с. 64].

Синтаксичний спосіб утворення термінів традиційний для термінології. На його продуктивність вказують Б. М. Головін та Р. Ю. Кобрін [1, с. 34], В. М. Лейчик [6, с. 92]. Ось чому стає актуальним вивчення здатності термінів-слів сполучатися з іншими словами для утворення термінологічних словосполучень (синтаксичний спосіб утворення термінів). За допомогою цього способу утворюються дво- або багаточленні термінологічні словосполучення. На характеристиці цього способу термінотворення зупинимося детальніше, оскільки в

економічній терміносистемі це один з головних способів утворення термінів.

Окремі вчені досить точно підмітили той факт, що в більш старих термінологічних системах часто використовуються терміни, що складаються з одного слова [5, с. 64]. Інтенсивне утворення термінологічних словосполучень, на думку В. Л. Іщенко, є результатом суперечності між обмеженістю словникового складу мови та необмеженістю потреби в називанні нових понять [3, с. 158]. Ще більш точно аргументує перевагу термінологічних словосполучень в термінології В. П. Даниленко. Науковець вважає, що термін не тільки іменує поняття (слугує йому назвою), але і відображає певною мірою зміст поняття [2, с. 22]. Ймовірно, що ця характеристика терміна приводить до необхідності створення переважно складних термінів, тобто термінів-словосполучень, які здатні детальніше висвітлити ознаки понять.

Список літератури

1. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Москва : Высшая школа, 1987. 104 с

2. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания. Москва: Наука, 1977. 246 с.

3. Іщенко В. Л. Структурні особливості англійських економічних термінів-словосполучень. *Гуманітарний вісник. Сер. Проблеми сучасної світової літератури та лінгвістики.* 2000. № 4. С. 157−161.

4. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / 3-е изд. Москва : Издательство ЛКИ, 2007. 256 с.

5. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.

6. Ткачева Л. Б. Основные закономерности развития английской терминологии. Томск : Изд-во Томского университета, 1987. 200 с.

Марія Борщ
Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Мовні кліше англійських та українських патентних текстів: порівняльний аспект

Переклад патентних текстів є одним із найбільш складних і затребуваних видів перекладацької діяльності.

З-поміж основних особливостей перекладу патентів виокремлюють багато засобів підвищення когнітивної щільності тексту, майже повну відсутність емоційних мовних засобів, номінативність стилю тощо. Тексти патентів включають загальнонаукову й юридичну лексику. У таких тестах відсутнє двояке тлумачення значення слів, застосовуються скорочення, кліше, архаїзми тощо.

Для порівняльного аналізу мовних кліше в англійських та українських патентних текстах були обрані 4 зразки патентних текстів на англійській мові з сайту Всесвітньої організації інтелектуальної власності [2] та 2 зразки патентних текстів на українській мові із сайту спеціальної інформаційної служби ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) [1]. Загальна кількість виявлених кліше в англійських текстах – 27 одиниць, в українських – 19. У частині патентного опису «Title of the invention» («Заголовок опису та назва винаходу») кліше не було виявлено. Розділ «The field of the invention» («Галузь техніки, до якої відноситься винахід (корисна модель)») може називатися по-різному: «Description of the Prior Art» («Опис (огляд) відомого рівня техніки»), «Background of the Invention» («Передумови до створення винаходу»). У формулюваннях вступної частини, як правило, застосовуються прислівники *broadly (широко)*, *generally (зазвичай).* Стиль викладу розділу розділу «Background of the invention, description of the prior art», «Background of the Invention» чи «Criticism of the prior art» («Рівень техніки»: характеристика аналога винаходу (корисної моделі); характеристика прототипу, «Опис відомого рівня техніки», «Область техніки») можна віднести до науково-технічного загального характеру. У ході аналізу патентних заявок було виявлено, що найбільш часто вживаним

(зафіксовано 12 випадків вживання) канцеляризмом було слово *said (згаданий)*. У розділі «Detailed description of the invention» чи «Summary of the invention» («Сутність винаходу», «Докладний опис винаходу», «Технічний результат») із лексичного погляду застосовуються штампи, опис насичений словами, що розширюють права заявника. Із юридичної точки зору, «Claims» («Формула винаходу») – головна частина патенту. В українських описах винаходів, пункт формули має укладатися в одне називне речення. Патентна формула в англійській мові здебільшого починається зі слів *«I claim (we claim, what is claimed)» (Предмет винаходу).* В українській мові цей розділ починається із назви винаходу. Кожен новий пункт відокремлюються один від одного виразом *«wherein…» (який/яка/ яке) відрізняється тим, що...)* для опису відмінних особливостей патентованого винаходу від заявленого прототипу. Вживання кліше, архаїзмів і канцеляризмів здебільшого зумовлено подвійною природою патентну. Це пояснює те, що суттєва кількість архаїзмів знаходиться у частині патентної формули і стислому описі креслень («Drawing and brief description of its views» – «Перелік фігур креслення»), котрі містять кліше. Далі іде розділ «Abstract of the disclosure» («Реферат чи анотація»). Реферат включає загальну науково-технічну інформацію, що стосується сутності винаходу.

У ході аналізу основних перекладацьких трансформації при перекладі мовних кліше англійських патентних текстів, найчастіше використовувався спосіб застосування еквівалента й підбір відповідника. Інші перекладацькі трансформації (членування речення, заміна простого речення складним, додавання, тощо) також застосовуються.

Отже, специфічні риси текстів патентів спричиняють певні складнощі під час перекладу, проте їх важливо враховувати для точного відтворення.

Список літератури

1. Український інститут інтелектуальної власності. URL: http s://ukrpatent.org/uk (дата звернення: 15.02.2023)

2. World intellectual property organization. URL: https://www.wipo.in t/portal/en/index.html (дата звернення: 15.02.2023)

Христина Будзінська

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Реалізація контекстуального значення означеного артикля (на матеріалі заголовків)

Особливостям заголовка та композиційної структури повідомлень присвячено чимало досліджень. Заголовок належить до засобів композиційної організації друкованого медіа-дискурсу і виконує ідентифікаційну, номінативну та текстотворчу функцію. Під заголовком розуміють комунікативну одиницю, яка знаходиться в позиції перед текстом, є його назвою, синтаксично оформлюється як речення, прямо або непрямо вказує на зміст тексту і відмежовує дане мовленнєве повідомлення від іншого. Наприклад, U.S Deaths Near 100,00 An Incalculable Loss. Артикль у заголовку виконує функцію актуалізації іменника. Іменник, який оформлений неозначеним артиклем, вказує на один предмет з абстрактної множини предметів (функція виділення), а іменник з означеним артиклем вказує на раніше згаданий предмет або на єдиний можливий предмет у певній ситуації (функція ідентифікації).

Текстовий заголовок покликаний виразити основну мету повідомлення, встановити контакт з читачем, привернути його увагу, викликати зацікавленість темою повідомлення. Назва тексту також актуалізує найбільш важливу інформацію повідомлення. Заголовок покладений в основу композиційної структури повідомлення і передає певну інформацію про події, які відбуваються у світі, тобто певною мірою співвідноситься зі змістом об’єктивної дійсності.

Опущення артиклів в англійській мові пов’язане не тільки з прагненням журналістів до короткого викладу своїх думок, але і базується на функціональній специфіці заголовка і тієї ролі, яку відіграє в ньому артикль. Відсутність артикля використовується в англійській мові з метою заінтригувати читача. Іменник, ужитий у заголовку без артикля, вказує не на конкретний предмет, а тільки називає його через поняття.

Газетні заголовки, які містять означені артиклі, відсилають читача до набутого досвіду, яким він не володіє повною мірою, що спонукає його прочитати статтю [13: 380], наприклад, *Public School Stakes Its Future on the Montessori Way*. Прочитавши цей заголовок, адресат не має повного уявлення про те, що позначено словосполученням *the Montessori Way*. Тому вимушений прочитати текст. Також це не тільки про заголовки, а й про самі назви газет. Наприклад, відома британська газета The Times містий у своїй назві означений артикль, який переконує читача в тому, що в ній міститься щось пов'язане саме з новинами сьогодення.

Таким чином, відсутність артиклів в англійській мові слугує засобом репрезентації події у далекій перспективі, а вживання означеного артикля виконує катафоричну функцію інформування про специфічні явища, пояснення яких дається в окремих абзацах тексту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Потапенко С.І. Мовна особистість у просторі медійного дискурсу. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2004. 359 с.

2. Коваленко А.М. Заголовок англомовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика: Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 Київськ. нац. лінгв. ун-т. К., 2002. 19 с.

3. Мустафаєва К.В.Використання мовних ресурсів для створення мовної експресії у англійській мові (на матеріалі англомовної та німецькомовної преси) Вісник Житомирського університету імені Івана Франка 2004. №17. С.192-194.

Тетяна Буковей
Науковий керівник – доц. Гнатковська О.М.

Підходи до визначення структури концепту в сучасному мовознавстві

На сьогодні вивчення концепту має першочергове значення, однак інтенсивні дослідження показують неймовірну кількість розбіжностей у розумінні концепту. Саме це викликає плутанину, але й допомагає зрозуміти, що досі немає єдиної сталої дефініції. Тим не менш, це явище далі продовжують вивчати такі відомі іноземні філологи як: М. Джонсон, Р. Лангакер, Дж. Лакофф, И. Світсер, Л. Талмі, а також українські мовознавці І. О. Голубовська, І. В. Кононенко, Т. А. Космеда, М. П. Кочерган, А. М. Приходько, О. О. Селіванова , М. В. Скаб, Н. В. Слухай, О. О. Тараненко.

Актуальність дослідження концепту BEAUTY зумовлена увагою мовознавців до дослідження концептів та способів їх актуалізації у рамках сучасного англомовного публіцистичного дискурсу.

Одне з визначень концепту звучить так: «концепт – це знання людини про дійсність у її елементах і перспективах» [5], в інших джерелах концепт пов’язують і представляють як відомості про те, що людина знає, міркує та уявляє про різні об’єкти.

Концепт виступає як одиниця картини світу. Загалом ідея про картину світу виникла завдяки В. Гумбольту, який зазначив, що картина світу поділяється на мовну та концептуальну [6, с. 373]. Мовну картину світу досліджувала Л. А. Лисенко, яка називає її явищем, що реалізується за допомогою мовних засобів, впорядкованих знаків і передає інформацію про те що довкола нас [3, с. 70]. Концептуальна картина світу пов’язана із сукупністю знань, системою значень, що втілюються через слово-знак і слово-концепт [1, с. 26].

Щодо структури концепту, вона також нечітка. Поясненням, чому немає чітко окресленої структури, є те, що це явище постійно функціонує в дискурсі, зіштовхується з іншими

концептами. Традиційна структура складається з трьох складових: предметно-образної, понятійної та цілісної. У структурі концепту виокремлюють активний і пасивний шари [2, с. 105].

Не менш важливі при вивченні концептів методи їх дослідження. Існує ціла низка актуальних методів дослідження: етимологічний аналіз, дефініційний аналіз, порівняльний, конгітивно-семантичний, концептуальний та описовий аналіз [4]. Кожен з цих аналізів допомагає краще розкрити особливості концепту, якими мовними одиницями він вербалізований, як вони організовані у структурі концепту, які елементи належать до ядерних та периферійних, тощо.

Отже, концепт – це багатогранне явище, яке потребує декількох підходів до його визначення та розгляду з різних точок зору. Здійснено чимало досліджень структури різноманітних концептів, проте досі немає єдиного сталого підходу до встановлення структури концепту.

Список літератури

1. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук. Мовознавство, 2004. С. 23-35.

2. Карасик В. И. Языковой круг: Личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.

3. Лисиченко Л. А. Людина і мовна картина світу. *Ритми сучасної філології*: зб. наук. ст. до 50-річчя проф. Т. А. Космеди. Львів: ПАІС, 2007. С. 69-74.

4. Розвод Е. В. Методи дослідження лінгвокультурних концептів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Луцьк, 2015. Вип. 4 (305). С. 90-95.

5. Шевченко О. М. Поняття концепту в сучасній перекладознавчій парадигмі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Одеса, 2021. № 48, т. 4. С. 128-132.

6. *Humboldt Wilhelm von, Über den Nationalcharakter der Sprachen. Bruchstück* .GS IV. Berlin: Behr, 1905. S. 420-435.

Дар’я Булковська
Науковий керівник – доц. - Мігорян О. В.

Евфемізми в сучасному англомовному публіцистичному дискурсі: лексичний аспект (на матеріалі сучасних британських газет)

Здебільшого публіцистичний дискурс використовується на радіо, телебаченні, а також у мережі інтернет. Основні жанри письмової публіцистичної мови: статті, інтерв'ю, есе та ін. Основними функціями цього стилю є функція впливу та інформативна [1]. Мета роботи полягає у з’ясуванні лексичних особливостей функціонування евфемізмів у сучасному англомовному публіцистичному дискурсі. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: висвітлити характеристику публіцистичного дискурсу, окреслити визначення та класифікацію евфемізмів, а також дослідити лексичні особливості евфемізмів в британських публіцистичних виданнях. Евфемізми є одними із різновидів стилістичних засобів мови Вони можуть вживатися як в усній, так і в писемній мові і дозволяють мовцям варіювати свою мову в залежності від умов спілкування, при необхідності приховувати свої наміри, а також уникати комунікативних конфліктів, які можуть відбуватися при надто прямолінійній номінації певних предметів, дій та властивостей [1]. На прикладі британських публіцистичних видань було розглянуто лексичні особливості функціонування евфемізмів в британських публіцистичних виданнях. На лексичному рівні було виокремлено такі групи евфемізмів: *military euphemisms, economy-related euphemisms, disability-related euphemisms, sex-related euphemisms, death-related euphemisms ma poverty-related euphemisms.* Пропонуємо розглянути приклади вживанні військових евфемізмів, адже ця група найбільш численна: «*Satellite images showing Russian* ***forces*** *engaged in military operations inside Ukraine with tanks and sophisticated weaponry have been released by Nato»* [4].

Forces (силовики) виступає евфемізмом, оскільки замінює *armies* – армія в уникненні прямої номінації; *military operations*

означає ***the war*** війна – утворений перифразом, *the war* має негативну оцінку, тому автор уникає позначення небажаного денотату. Наступний приклад: «*That means we can strike the most difficult targets at speed, with high Precision and minimal* ***collateral damage»*** [3]. Евфемізм ***collateral damage*** вживається замість висловлювання *deaths of innocent civilians* – вбивство мирних жителів. Саме таке поліпшення характеру денотату евфемізму дозволяє приховувати реальну негативну ситуацію.

Розглянемо випадки вживання economy-related euphemisms: *«Gig» jobs are not taking over as workers main source of income but are topping up pay when they are* ***between jobs*** *or need extra cash, according to a major study of the US jobs market»* [2]. Евфемізм ***between jobs*** було вжито замість прикметника *unemployed*, адже його пряме використання часто викликає психологічний та емоційний дискомфорт у тих, хто на даний момент не має постійної роботи.

Аналізуючи disability-related euphemisms, варто зазначити те, що людей з обмеженими можливостями здоров'я, тобто інвалідів, називають ***differently abled***. Замість *blind* говорять ***visually impaired*** або ***visually challenged***. Недоліки шкіри приховують під словами ***mature skin challenged by natural hormonal changes*** чи ***imperfections***

Відтак, з'ясовано, що на лексичному рівні евфемізми у британських публіцистичних виданнях представлені переважно такими групами, як: *military euphemisms, economy-related euphemisms, disability-related euphemisms*. На основі отриманих результатів ми можемо зробити висновок про те, що найбільш численна із них військова.

Список літератури

1. Великорода В.Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова.* 2009. № 4. С. 212–217.
2. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com/
3. The Times. URL: https://www.thetimes.co.uk/
4. The Telegraph. URL: https://www.telegraph.co.uk/

Христина Буряк
Науковий керівник – доц. Гнатковська О.М.

Психолого-педагогічні передумови ефективного формування англомовного діалогічного мовлення учнів середньої школи

Сучасний світ вимагає від нас бути компетентними та обізнаними у різних явищах, без яких наше життя було б складнішим. Одним з таких явищ є – діалогічне мовлення, як мовленнєвий процес, за допомогою якого здійснюється усне вербальне спілкування, обмін інформацією, встановлюються контакт і взаєморозуміння, виявляється вплив на співрозмовника відповідно до комунікативних намірів мовця. Цитуючи А.Ю. Циркаля, можна сказати, що «діалог є специфічною формою соціального контакту, заснованою на передачі інформації шляхом соціальної поведінки та соціального зв'язку між людьми» [1, с. 351-352].

Мета нашого дослідження – визначити психологічні та педагогічні умови успішного формування діалогічного мовлення учнів середньої школи. Під час цього шкільного періоду учні навчаються правильно висловлювати свої думки та боряться зі страхом говоріння англійською мовою.

Найбільш простим різновидом мовлення є діалог, тобто розмова, яку підтримують співрозмовники, які спільно обговорюють і вирішують будь-які питання. Діалог як тип і форма мови, безумовно, має свої, тільки йому властиві риси та особливості комунікативного розгортання. Ці риси та особливості зобумовлені тим, що діалогічна єдність як комунікативна одиниця створюється зусиллями двох партнерів завдяки їх «кооперації та координації міжособистісної діяльності» [2, с. 15-16].

Характерною рисою діалогічного мовлення є його **емоційне забарвлення.** Мовлення, як правило, емоційно забарвлене, тому що мовець передає свої думки, почуття, ставлення до того, про що йде мова. Це знаходить відображення у виборі лексико-граматичних засобів, оформленні інтонації. Реальний діалог

містить репліки здивування, захоплення, розчарування, невдоволення тощо.

Діалогічне мовлення завжди вмотивоване. Виникнення в учнів бажання щось сказати, висловити свої думки, почуття, а не лише відтворювати чужі слова чи завчений текст напам'ять, створюється певними умовами. Це, перш за все, використання таких стимулів, які викликають в учня потребу «виразити себе», що можливе при створенні сприятливого психологічного клімату. Сприятливий психологічний клімат, доброзичливі стосунки, зацікавленість у роботі також будуть сприяти вмотивованості діалогічного мовлення.

Психолого-педагогічними характеристиками діалогічного мовлення є вмотивованість, цілеспрямованість, ситуативність, самостійність, активність, темп, індивідуальність.

На формування діалогічного мовлення учнів середньої школи зазвичай впливають різні психологічні передумови. Найбільш поширеними серед них є вплив сім'ї, школи, зовнішнього середовища або друзів на учня. Окрім того, також значний вплив мають розумові, психологічні та вікові особливості дитини. Для правильного опановування діалогічного мовлення, важливим чинником є система навчально-тренувальних вправ, у процесі виконання яких у школярів будуть формуватись і вдосконалюватись діалогічні навички та вміння [3, с. 60].

Отже, ми маємо розуміти, що діалог як вид мовлення є важливою частиною розвитку дитини. На формування діалогічного мовлення впливають багато різних факторів, від яких залежить подальший розвиток дитини в сфері спілкування. Тому важливо заохочувати учнів висловлювати себе та створювати для них відповідне середовище під час навчання.

Список літератури

1. Циркаль А. Ю. Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі : зб. наук. статей. Київ : НТУУ«КПІ», 2013. С. 350–360.

2. Мельник В. В. Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 23 (133). С. 15–35.

3. Митник О. Діалог у навчально-виховному процесі. *Початкова школа*. 1998. № 1. С. 9-11.

Наталія Василенко
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Фразеологічні одиниці як засіб атракції англомовного газетного заголовка та особливості їх перекладу

На сучасних просторах масової інформації практично всі видавництва намагаються привернути нашу увагу за допомогою яскравих та цікавих заголовків. Такий ефект досягається при використанні унікальних лінгвістичних феноменів, які відрізняються яскравою виразністю, образністю та емоційністю, а саме фразеологізмів. Переклад фразеологічних одиниць англійською - дуже складне завдання. Оскільки нині особливо широко цей термін використовується в усному мовленні, художній та політичній літературі, наше дослідження актуальне, як ніколи.Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: описати різні груп фразеологізмів; дослідити види і прийоми перекладу ФО та особливості їх перекладу на прикладі англомовних газетних заголовків (газета *The New York Times*) датованих проміжком 2015-2022 рр. У даній роботі за допомогою онлайн-сервісу Gale нами було проаналізовано ідіоми, що використовуються у газеті '*The New York Times'*, а саме досліджено три групи ФО, такі як: ФО на позначення кольору, ФО на позначення музики та ФО на позначення погоди. Під час досліджень ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб зібрати ФО зі словників *The Oxford Dictionary of Idioms ma Dictionary of English Idioms & Phrases.* Крім того, для підрахунку кількості вживання досліджуваних ФО в англомовних заголовках британських та американських газет був використаний кількісний метод; і порівняльний – для порівняння ГЗ оригіналу і перекладу, з метою виокремлення трансформацій. ФО можуть перекладатися у ГЗ різноманітними способами. До прикладу, ФО на позначення музики „to bell the cat" у ГЗ «The NHS desperately needed restructuring, but who would have the courage to bell the cat?» пропонуємо перекласти за допомогою модуляції: «Національна служба охорони здоров'я

відчайдушно потребувала реструктуризації, але кому вистачить на це сміливості?». ФО на позначення кольору „to show one's true colours" у ГЗ «The beauty industry shows its true colors» можна перекласти, використавши антонімічний переклад: «Б'юті-індустрія: що ж вона від нас приховує?»

Отже, фразеологічні одиниці – це специфічні для окремої країни мовні одиниці, які акумулюють культурний потенціал народу. Тому, перекладаючи фрази, перекладач має застосовувати навички та різноманітні методи перекладу, щоб досягти бажаного результату.

Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічної одиниці, яку перекладач повинен розпізнати і вміти передати за змістом, яскравістю, виразністю.

Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому використанні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання ФО, набагато глибше і детальніше дослідити їх вплив на читача та ще ширше дослідити особливості перекладу англійських ФО, використаних у ЗМІ, українською мовою.

Список літератури

1. Ананьян Е. В. Заголовок як ключовий елемент англомовного газетного наративу. Актуальні питання гуманітарних наук, 2020. С.4-8.
2. Ананьян Е. Л. Експресивні та емоційно-оцінні потенції оказіональних перетворень фразеологічних одиниць англійської мови (на прикладі англійської авторської казки). 2010, 234 с.
3. GALE. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.gale.com/intl (Дата звернення: 31.01.2022)
4. The New York Times. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.nytimes.com/ (Дата звернення: 31.01.2022)
5. The Oxford Dictionary of Idioms. 2nd Edition / ed. Judith Siefring. Oxford: Oxford University Press, 2004. 348 p. URL: http://ngoaingu.vimaru.edu.vn/wp-content/uploads/documents/Oxford-Dictionary-of-Idioms-1.pdf (Last accessed: 17.02.2020).

Наталія Васкан
Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Типи пейзажних описів у художньому тексті

Серед провідних українських і зарубіжних літературознавців постулюється думка про відсутність єдиного підходу до укладання класифікації пейзажних описів, а отже і про відсутність вичерпної та стандартизованої їхньої класифікації.

Українська дослідниця Я. М. Тагільцева зазначає, що параметри, які слугують основою для встановлення типології пейзажних описів, можуть визначатися такими чинниками: „спосіб зображення (статичний та динамічний); характер простору й часу (степовий, лісовий, мариністичний, урбаністичний, індустріальний; зимовий, літній, весняний, осінній; нічний, ранковий тощо); ступінь масштабності (локальний, екзотичний, національний, космічний тощо); емоційне забарвлення та естетичне сприйняття (величний, похмурий, таємничий, ідеальний тощо); семантика (філософський, історичний, психологічний, автобіографічний тощо); походження (фольклорний, міфологічний тощо); зв'язок із загальними напрямами, течіями, стилями (класицистичний, бароковий, романтичний, символістський, реалістичний, футуристичний тощо)" [2, с. 6].

Зазначимо, що типи пейзажів, виокремлені дослідницею Я. М. Тагільцевою, є теоретичним надбанням, оскільки у живому художньому тексті вони переплітаються, доповнюючи один одного та утворюючи синергію художніх структур. Як наголошує Ю. Соколовська, „виокремлення тих чи інших форм пейзажів багато в чому залежить від художньої практики митців, адже кожному письменникові притаманне власне бачення природи, а відповідно й розуміння ролі пейзажу в художньому творі" [1, с. 252].

У проаналізованих нами художніх творах ми можемо виокремити міські, сільські, морські та лісові пейзажні описи:

1) міський пейзаж: *„There were red and green electric lights strung and crisscrossed everywhere, and all turned on in the daytime" (E. Welty. A Worn Path);*

2) сільський пейзаж: *„The cottage stood in the sun, off the*

wood's edge. In the little garden the double daffodils rose in tufts, near the wide-open door, and red double daisies made a border to the path" (D. H. Lawrence. Lady Chatterley's Lover);

3) морський пейзаж: *„White as a sainted leviathan, but too huge for even God to have imagined it, the liner played eastward easily. It swam at a much greater speed than appeared, for it was alone in open ocean, and there were only the waves to pass" (W. Clark. Why Don't you Look where you're Going?);*

4) лісовий пейзаж: *„A mile more: of chastising thorns, burs and briers that catch at our clothes; of rusty pine needles brilliant with gaudy fungus and molted feathers. Here, there, a flash, a flutter, an ecstasy of shrillings remind us that not all the birds have flown south" (T. Capote. A Christmas Memory).*

Художній простір, яким, власне, є і пейзажний опис, слугує поетично-мистецьким середовищем, у якому розвивається сюжетна дія художнього твору. При цьому автори за допомогою наскрізної деталі, найчастіше якоїсь однієї зорової, слухової або ж кольорової ознаки, надають просторовому образові ту чи іншу емоційну тональність, що відповідає художнім завданням того чи іншого твору.

З огляду на художні завдання кожного окремого художнього твору, письменники залучають до пейзажних описів зорові, слухові або ж кольорові лексеми, які надають пейзажним описам відповідної емоційної тональності.

Як висновок зазначимо, що типологія пейзажних описів укладена дослідниками із залученням різноманітних підходів. У нашому дослідженні ми зосереджуємося на типах пейзажних описів, в основу яких покладено характеристики простору: міський, сільський, морський, лісовий.

Список літератури

1. Соколовська Ю. Пейзаж як засіб увиразнення філософсько-психологічної проблематики у прозі Ірен Роздобудько. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах.* 2014. С. 250–260.

2. Тагільцева Я. М. Своєрідність та роль пейзажу в ліриці Бориса Пастернака : автореф. дис. … канд. філол. наук : 10.01.02. Сімферополь, 2009. 22 с.

Тетяна Вишиванюк
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Лексико-семантичні особливості промов Джо Байдена 2021-2022 рр.

З-поміж безлічі вмінь та навичок, необхідних політикам, ораторське мистецтво займає вагоме місце. Класичним жанром ораторського мистецтва є політична промова – завчасно підготовлений гостраполітичний виступ, насичений негативними або позитивними оцінками, конкретними фактами, обґрунтуванням, із окресленими планами, перспективою політичних змін [2, с. 4].

Особливо цікавим матеріалом для дослідження лінгвістичних особливостей політичного мовлення є промови президента Сполучених Штатів Америки Джозефа Байдена.

Чіткість та читабельність займають провідне місце в політичних промовах Джо Байдена. У власній промові 7 листопада 2020 року, що стосується перемоги на виборах Джозеф Байден дає обіцянку бути: *I pledge to be a president who seeks not to divide but unify, who doesn't see red states and blue states, only sees the United States*. Іншими словами, президентом, котрий прагне не розділяти, а об'єднувати.

Промови Джо Байдена вражають тим, що містять у собі дуже мало фраз-кліше і прислівників. Уникаючи прислівників, Джо Байден надає більшого значення активним дієсловам, які посилюють проникливість і направленість спілкування.

Щоб повністю зрозуміти специфіку промов Байдена, варто звернути увагу й на синтаксичні особливості його політичних промов.

Одним із синтаксичних засобів, який часто застосовується в політичних промовах є повтор. Його можна зустріти у промовах практично всіх політиків, адже цей стилістичний прийом значно допомагає сфокусувати увагу слухача на повідомленні. До того ж часті повтори виступають ефективним засобом переконання адресата у вірності деяких дій зі сторони влади [1, с. 5]. Джо Байден теж активно використовує повтор у своїх промовах.

У промові за 21 січня 2021 року, що стосується ситуації з коронавірусом в 2021 році, Байден каже: *First. Anyone, anyone who needs to be tested based on medical guidance should be tested at no charge, at no charge*. – Перше. Будь-хто, будь-який, хто потребує тестування на основі медичних рекомендацій, повинен бути протестований безкоштовно, безкоштовно.

Інший риторичний прийом, який часто застосовує Джо Байден, – безсполучникове речення (асиндетон). У промові за 7 листопада 2020 року, що стосується перемоги на виборах, Джозеф Байден перелічує: *most precious moments – hugging a grandchild, birthdays, weddings, graduations, all the moments that matter most to us – until we get this virus under control* .

Загалом, мова Джо Байдена характеризується ясністю та чіткістю викладу. Він нечасто застосовує терміни й політичну лексику, адже розуміє, що простота й зрозумілість мовлення є запорукою успіху у виборців. В його промовах рідко зустрічається пасивний стан, що робить їх динамічними, майже відсутні мовні кліше, прикметники і прислівники оціночної семантики. Для його мови характерне застосування широкої палітри, насамперед у синтаксичних ресурсів, які мають маніпулятивний потенціал, підтримують інтерес до його виступу до самого кінця. Алюзії, пишномовність, лозунговість, застосування паралельних конструкцій та лексичних повторів, якими вміло оперує Байден, надають його мові динамічності, ритмічності, а також підвищують її експресивність.

Список літератури

1. Карасьова К.А. До питання про мовні особливості політичного впливу. Журнал «Український смисл». 2012. №1. URL: https://ukrsense.dp.ua/index.php/USENSE/article/view/75
2. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ: Вища шк., 2016. 311 с.

Анастасія Вишкурцева
Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.

Лексичні особливості американського б'юті-блогу

Мета роботи – проаналізувати лексичну складову постів американських б'юті-блогерів у соціальній мережі "Instagram" та з'ясувати характер блогінг-комунікації.

Варто зазначити, що під терміном "пост", який належить до комп'ютерного сленгу, розуміють "повідомлення в блозі або на форумі в Інтернеті" [1].

Саме сукупність постів формує вагомий жанр інтернет-дискурсу – блог.

Блог – це один із відомих форматів інтернет-комунікації, що існує у вигляді онлайн-щоденника, головний вміст якого – це невеликі за обсягом дописи, які систематично піддаються оновленню [2, с. 21]. Зазвичай, блог – це зразок неформального спілкування, яке тяжіє до максимального спрощення,

Інтернет-комунікація є особливим типом онлайн-спілкування, формулу якого вдало визначив Д.Кристал: "усна форма мови + письмова форма мови + ознаки, опосередковані комп'ютером" [3, с. 33].

Отже, серед лексичних особливостей текстів постів можна виділити такі лінгвістичні феномени: значна кількість сленгових слів та виразів, присутність неологізмів, скорочень, акронімів, лексем, об'єднаних в певні тематичні групи, прикладів нецензурної лексики, імперативних та інфінітивних конструкцій і т.п. Окрім цього, під час написання постів б'юті-блогери часто використовують стилістичні прийоми, зокрема гру слів, задля створення гумористичного ефекту для акумулювання більшої зацікавленості читача в діяльності б'юті-блогера.

Із дослідженого матеріалу нами відібрано 50 Інстаграм-постів американських б'юті-блогерів. Аналізуючи їх, знайдено цікаві лексичні особливості, частина яких наведена нижче.

Приклади сленгу:

- left on red – to be ignored
- the goat – a very cool person

- going ghost – to stop all communication without any explanation
- pumpkin picking – to talk about something that is boring
- painted – when someone is on drugs
- dump – a lot of different photos without a special meaning taken, for example, during a trip
- it's giving – when something has a positive vibe

Приклади скорочень та акронімів:

LOLOL (lots of laugh out louds); LOL (laughing out loud); LMAOO (laughing my ass off); YT (Youtube); AI (artificial intelligence); LGTBQ (lesbian, gay, bisexual, transgender, queer); y'all (you all); I love u (you); sis (sister).

Приклади нецензурної лексики:

Shit's over with; ass; it sucks; fucking cool; bitches; damn.

Приклади імперативних конструкцій:

- swipe for the end of an era
- check out new Youtube video
- double tap and like this post
- comment and tag 3 friends below
- give someone in the comments a compliment

Отже, характерним чинником сучасного б'юті-блогу є неформальність мовних засобів, тенденція до загального спрощення лінгвістичних конструкцій, яка наділяє автора блогу, а разом з ним і його читача, відчуттям свободи та невимушеності. Все це стає очевидним в процесі детального аналізу лексичної складової б'юті-блогів.

Список літератури

1. Що таке пост в Інтернеті? *Вікіпедія* : веб-сайт. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82 (дата звернення: 23.02.2023).

2. Бобровник Ю.О. Що таке блоги. *Вісник* Педагогічного інституту Київського національного університету ім. Б. Грінченка. Сер. Лінгвістика. 2014. Вип. 9. С. 20-25

3. Кристал Д. Мова й Інтернет : монографія. Лондон, 2006. 318 с.

Денис Віщук
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Медіаресурси з німецької мови для ЗЗСО

Для вчителів іноземних мов питання впровадження інноваційних технологій в свої заняття є наразі особливо актуальним. Медіаресурси можуть зробити вивчення іноземної мови ефективнішим, а навчальний процес різноманітнішим, що, без сумніву, сприятиме зростанню зацікавленості і вмотивованості учнів.

Мета дослідження – описати можливості використання сучасних медіаресурсів на заняттях з німецької мови у ЗЗСО.

На уроках з німецької мови вчителі можуть використовувати різнотипні медіаресурси. Вибір медіаресурсу залежить не лише від мети та задач уроку, а ще й від вікових особливостей та рівня знань учнів. Це можуть бути різні статті та підручники в електронному форматі, навчальні курси та відео-уроки від таких платформ, як “Duolingo” або “Babbel”, аудіо-книги, підкасти тощо.

Розвиток навичок і умінь використання іноземної мови є головною метою занять з іноземної мови. Учні повинні вміти використовувати іноземну мову не лише в повсякденному житті, а й в подальшій професійній діяльності. Тому використання новітніх технологій на уроках з іноземної мови має сприяти опануванню іноземної мови через урізноманітнення навчального процесу і підвищення зацікавленості учнів [1].

Одним з гарних прикладів медіаресурсів для вивчення німецької мови є “Learn German” від німецької національної радіостанції “Deutsche Welle”. “Learn German” – це онлайн-платформа для вивчення німецької мови. На ній представлені безкоштовні курси для початківців і тих, хто продовжує вивчення німецької мови. Тут надаються різноманітні матеріали для вивчення мови – аудіо- та відеоуроки, текстові та інтерактивні вправи, які можуть допомогти вдосконалити навички в письмі, читанні, аудіюванні та говорінні учнів [2].

Курси пропонуються для рівнів від A1 до C1. Тому вчителі можуть підібрати матеріал для учнів адаптивних класів, середньої та старшої шкіл.

Після вибору рівня курсу користувачеві пропонують обрати одну з програм. Розглянемо програми, які пропонуються до вибору на курсі для початківців. Курс “Deutsch für Anfänger” пропонує програми на рівнях A1 та A2 для початківців, які тільки розпочали вивчати мову, і для тих, хто вже має базові знання з німецької мови. Серед них такі, як “ABC Starte mit dem Alphabet”, “Deutschtrainer”, “Deine Band” та інші. Особливою популярністю користуються програми “Nicos Weg” та “Das Deutschlandlabor”, які доступні на всіх рівнях вивчення німецької мови. Наприклад, програма “Nicos Weg” (рівень A2) пропонує різні теми, які потрібно проходити поступово. Всього в програмі представлено 18 тем, як-от: Гроші, Зустрічі з людьми, Запрошення, Фільми і телебачення тощо. Курс пропонує й заключний тест на перевірку знань, отриманих під час проходження курсу [3]. Перша тема називається “Intro zu A2”. Програма представлена у форматі історії-фільму, тому перед початком кожного розділу теми учням представлені короткий сюжет і навички, якими учні оволодіють після проходження розділу. Кожен розділ має свою лексичну і граматичну теми. Зокрема, в початковій темі учні розглянуть граматичні теми “Präpositionen: vor, seit”, “Doppelkonjunktionen”, “Nebensätze: dass” і “Indirekte Fragesätze”.

Отже, використання медіаресурсів на заняттях з німецької мови може не лише підняти рівень зацікавленості, але й значно підвищити рівень знань мови в усіх її аспектах. У мережі інтернету є достатньо медіаресурсів, тому вчитель може обирати різні програми, відповідно до рівня знань учнів та теми уроку.

Список літератури

1. Зачепа І.М. Цифрові медіа ресурси в контексті сучасного заняття з німецької мови. Київ: Національний авіаційний університет, 2018. 4 с.
2. Інформація з офіційного сайту Deutsche Welle [Електронний ресурс] URL: https://learngerman.dw.com/de/deutsch-lernen-neu/s-9095
3. Інформація з офіційного сайту Learn German “Nicos Weg” [Електронний ресурс] URL: https://learngerman.dw.com/de/nicos-weg/c-36519709

Лілія Гавронська

Науковий керівник – доц. Томнюк Л. М.

Структурно-синтаксичні особливості договору як юридичного тексту

Договір – це правовий документ, що позначає права та обов'язки договірних сторін та займає центральне місце в діловій комунікації [2]. У правовій системі ФРН для позначення терміна «договір» існують два поняття: *der Vertrag* та *das Abkommen*, різниця між якими полягає в тому, що другий термін описує більш обширні правочини, як-от договір між урядом держави та правовим суб'єктом, тоді як *der Vertrag* описує «внутрішні» правочини держави [3]. Структурне, синтаксичне та лексичне оформлення договорів залежить від галузей, в рамках яких цей договір укладається. Матеріалом наукового дослідження обрано 6 договорів з різних галузей, укладених на території Федеративної Республіки Німеччини та України. Мета дослідження – розгляд договору як окремого типу юридичного тексту та визначенні спільних та відмінних рис німецької та української фахових мов юриспруденції. Структура цього типу юридичного тексту функціональна, але є пункти, обов'язкові до зазначення для кращого досягнення мети договору. До таких елементів належать: зазначення договірних сторін, преамбула (у ній сторони зазвичай фіксують мотиви укладення договору та свої наміри при цьому), визначення термінів, зобов'язання сторін (викладені у головній частині договору), регулювання порушень умов договору, заключні положення, підписи та дата укладення договору [1]. У більшості (99%) усіх опрацьованих договорів досліджуваного матеріалу спочатку він містить заголовок, у якому вказується вид правочину, на який посилається договір (наприклад, *трудовий договір – der Arbeitsvertrag, договір про надання послуг – der Dienstleistungsvertrag* тощо).

Для дослідження синтаксичних властивостей договорів проаналізовано структури, які вважаються типовими для цього типу тексту. Зокрема, в ролі таких виступають субстантивні,

пасивні та інфінітивні конструкції. Найчастіше (95%) у дослідженому матеріалі зустрічаються конструкції із вживанням пасивного стану, що можна пояснити тенденцією юридичної мови до точності, лаконічності та стислості (наприклад, *die Termine der Tagungen werden auf diplomatischem Weg vereinbart – строки проведення погоджуватимуться дипломатичними каналами*).

Лексичний аналіз німецької та української юридичної термінології підтверджує домінування номінативного стилю в німецьких та українських юридичних договорах. У результаті було встановлено, що номіналізація як спосіб творення нових слів становить основу як німецької, так і української юридичної фахової мови, оскільки вона пов'язана із визначенням, характеристикою, специфікою певних осіб та явищ (наприклад, *das Amtsdelikt – посадовий злочин*; *das Schiedsverfahren – третейський процес*; *die Besteuerung – оподаткування*). Поширене вживання номіналізованих термінів свідчить про прагнення фахової мови юриспруденції до чіткої лаконічної форми викладу думки.

Отже, в умовах розвитку зовнішньоекономічних відносин України з іншими країнами світу особливого значення набуває дослідження проблеми перекладу юридичних текстів, що дозволяє забезпечити взаємодію між правовими суб'єктами на належному рівні. Звідси випливає, що обрана тема наукового дослідження актуальна та доцільна з огляду на неоднорідність та сувору регламентованість юридичних текстів, проблем та труднощів, які можуть виникнути при їх перекладі. Юридичний переклад ніколи не втрачає своєї актуальності і затребуваності на ринку перекладацьких послуг.

Список літератури

1. Czernich, Dietmar (2011): Vertragsrecht für Unternehmen: Leitfaden zur sicheren Vertragsgestaltung Innsbruck: Linde Verlag. S. 53-59
2. Гуменяк В.О. Міжнародний договір як жанр офіційно-ділового стилю в історичній ретроспективі. Харків, 2017. С. 68-69
3. Wikipedia: Die freie Enzyklopädie. Режим доступу: https://de.wikipedia.org/wiki/Abkommen.

Роксолана Гарасим'юк
Науковий керівник – доц. Кущ Е. О.

До проблеми походження та визначення терміна hermeneutics

Походження терміна hermeneutics пов'язують із ім'ям бога Гермеса, завдання якого було пояснення та тлумачення волі богів людям. При цьому, як зазначає А. В. Лашкевич, „Гермес не просто перекладав з мови на мову, але й тлумачив те, що перекладав, оскільки думки та слова богів були для людей тайною, загадкою, яку й допомагав вирішити Гермес" [2, с. 11−12].

З іншого боку, як відзначає А. В. Лашкевич, в самом імені Гермеса простежується більш давній грецький корінь *epjietveuco* – витлумачувати [2, с. 7], а також *ερμῆς* − таємне, закрите, недоступне [3, с. 124]. Отже, можна сказати, що словом hermeneutics позначається те, про що можна питати лише посвячених у тайни слів герменевтів. Першими герменевтами були жреці, ведуни, тлумачі.

Поряд із суперечками про походження терміна hermeneutics відбуваються дискусії з приводу його визначення. Так, герменевтику визначаються як науку, що займається обґрунтуванням процесів розуміння та тлумачення текстів [1, с. 18]. Згідно з протилежною точкою зору, герменевтику вважають не тільки наукою, але й мистецтвом, про що, зокрема, свідчить дефініція відповідного терміна: „hermeneutics – the art and theory of interpreting texts" [4, с. 243].

Подібний підхід до визначення вказаного терміна підтримує і А. В. Лашкевич, стверджуючи таке: „герменевтику необхідно вважати, насамперед, мистецтвом тлумачення на основі того, що людина, яка починає це робити, повинна володіти хоча б елементарними природними відчуттям мови, здатністю її чути, розуміти та правильно тлумачити" [2, с. 13]. Виходячи з зазначеного, можна дійсно сказати, що герменевтика є мистецтвом або близька до нього за своєю природою.

При цьому, як абсолютно слушно зазначає А. В. Лашкевич, необхідно враховувати також і раціонально-логічні основи

подібного тлумачення, оскільки „окрім природного відчуття мови, герменевту необхідна і лінгвістична компетентність, що виявляє знання законів мови та володіння основами теоретичного мовознавста” [2, с. 14]. З огляду на це герменевтика є, безсумнівно, науковою діяльністю.

Список літератури

1. Кузнецов В. Г. Герменевтика и гуманитарное познание. М. : МГУ, 1991. 192 с.
2. Лашкевич А. В. Герменевтика и рецептивная эстетика в современном англо-американском литературоведении. Проблемы истории, теории и методологии : автореф. дис. … д-ра фил. наук : 10.01.08. Москва, 1994. 51 с.
3. Skeat W. An Etymological Dictionary of the English Language. Mineola : Dover Publication, 2005. 832 p.
4. Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. New York : Random House Value Publishing, Inc., 1996. 2230 p.

Олександра Гемблюк
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Лінгвокультурологічний підхід у вивченні мови

При лінгвокультурологічному підході до мови основна увага приділяється кумулятивній функції мови − її здатності виступати як скарбниця колективного досвіду, закріпленого в різноманітних мовних формах. “Кумулятивна функція мови − це [...] зв’язок мови й культури” [1, с. 18], і тому мову і культуру доцільно розглядати у їх нерозривній єдності, як два полюси єдиного культурно-мовного середовища, що консолідує етнос. Такий погляд на співвідношення мови й культури має ряд важливих теоретичних і практичних наслідків. Так, він надає можливість, по-перше, зіставляти одиниці мови по параметру мовно-культурної інформації в їх змісті; по-друге, оцінювати їх на підставі різного обсягу й характеру закріпленої за ними мовної і культурної інформації; по-третє, осмислювати одиниці, що зіставляються, у термінах “своє/чуже”. Зазначені параметри рівною мірою можуть бути використані в дослідженнях. Лінгвокультурологія сформувалася як лінгвістична дисципліна в останньому десятилітті XX ст. Її становленню сприяли, насамперед, наукові пошуки Ю. С. Степанова [2], В. М. Телія [3; 4] та Є. М. Верещагіна, В. Г. Костомарова [1], які є засновниками відповідних шкіл лінгвокультурології.

Оскільки саме ціннісна картина світу, концептосфера національної мови визнається в лінгвокультурології стрижнем духовної культури, одним із найважливіших завдань цієї мовознавчої дисципліни є виявлення й аналіз ключових термінів світобачення носіїв мови та мовних одиниць, що об’єктивують відповідні концепти. Зазначимо, що проблема ключових слів ставилася й раніше, зокрема, в лінгвокраїнознавстві, де вони визначалися як типові, найбільш значущі слова тієї або іншої епохи. У лінгвокультурології отримані в межах лінгвокраїнознавства дані поглиблюються, зокрема, при їх розгляді акцентується той факт, що ключові слова культури творчо формують картину світу, залишаючись незмінними

навіть при глобальній зміні світоглядів, оскільки вони безпосередньо пов'язані з системою найбільш загальних світоуявлень людини.

Список літератури

1.Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. М. : Русский язык, 1976. 248 с.

2. Степанов Ю. С. Константы : словарь русской культуры : опыт исследования. М. : Языки русской культуры, 1997. 824 с.

3. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. М. : Наука, 1986. 143 с.

4. Телия В. Н. Русская фразеология : семантический, прагматический и лингвокультурологический аспект. М. : Языки русской культуры, 1996. 285 с.

Ноемі Георгіца
Науковий керівник – доц. Смірнова М.Р.

Формування мовленнєвої компетенції в дітей із мовленнєвою дисфункцією

Мова – основний інструмент комунікації та соціалізації дітей. Відтак, виховання і підтримка здорової мовленнєвої компетенції є необхідною умовою їхнього соціального, емоційного та навчального розвитку. Мовленнєва дисфункція – термін, який означає порушення або проблеми з мовленням, що характеризуються неправильним використанням мовних структур та/або неправильною вимовою, яке у результаті дає хибне звучання [1]. Мовленнєві дисфункції можуть бути викликані різними факторами. Їх раннє виявлення та швидке надання допомоги критично важливі. Логопеди та мовні терапевти є ключовими спеціалістами які можуть допомогти таким дітям спілкуватися ефективніше, знизити стрес та тривогу, які можуть виникати через нездатність висловлювати свою думку, а також поліпшити соціальні відносини.

Оскільки кількість дітей з порушеннями розвитку мовлення весь час зростає, необхідно піднімати питання про методи навчання усного та писемного мовлення як рідної мови, так і іноземної. До розладів мовленнєвого типу відносять такі порушення, як: дислексія, дизортографія, дизартикулія, дисфазія, дизартрія, афазія, алалія [2]. Вони поділяються на розлади рецептивного та продуктивного характеру.

Використання різноманітних методів і технологій для формування мовленнєвої компетенції дозволяє забезпечити різноманітність способів та залучення дітей до навчання. Комп'ютерні і мобільні додатки можуть бути цікавим інструментом, оскільки вони забезпечують можливість навчання в будь-який час та будь-де, а також доступ до широкого спектру матеріалів та інструментів для навчання.

Так, логопедичні вправи допомагають розвивати фонетичні навички, які необхідні для правильної вимови звуків і слів, поліпшити здатність до розуміння і використання мовної структури. Наприклад: У випадку якщо дитина має труднощі із

розрізненням звуків, потрібно показати та пояснити як само розташовані артикулятори при вимові того чи іншого звуку. Наприклад, [y] та [u]. Для [y] потрібно округлити і зовсім трохи відкрити рот, губи трохи розміщені вперед, язик торкається нижніх зубів, а для [u] потрібно розташувати більше губи вперед, округлити рот трохи його відкрити, язик розташований посередині і не торкається зубів. Потім необхідно зробити вправи на розрізнення слів з такими звуками як « mûre », « amour », а потім перейти до вправ на слухання та повтор слів з приголосними близькими до положення губ, яке потрібно прийняти саме для звуку [y] та голосною « i » адже тут співпадає положення язика, « usine, chut, hirsute …». Якщо у дитині труднощі із письмом, читанням, розумінням змісту, можливі такі вправи: 1) підкреслення слів у тексті, які містять потрібний звук у нашому випадку[y] « La lune était juste cachée par les nuages, mais Julie avait l'impression que la rue disparaissait dans la nuit noire…»; 2) переписання слів зі звуком [y] «nuages,mûre,suivre,jouer,sucré…»; 3) вправи на повторення у читанні, додаткове пояснення тексту та ін. [3].

Кожна дитина має унікальні потреби та рівень мовлення, тому індивідуалізований підхід дозволяє зосередитися на специфічних проблемах та потребах дитини, задля максимальної ефективності терапії. Такий підхід також дозволяє розробляти план терапії, який враховує темп та стиль навчання дитини, а також бажання та цілі родини, що допомогає досягти більш точні та значні результати [4].

Список літератури

1. Рібцун Ю. В. Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с. (Інклюзивне навчання).

2. Les diffèrents troubles d'apprentissage. URL: https://www.hcsp.fr/Explore.cgi/Telecharger?NomFichier=ad263037.pdf

3. Martin C. Symbolicone, développement du langage. URL: https://www.symbolicone.com/blogue

4. Компанець Н.М. Комплексна оцінка особливостей розвитку дитини з особливими освітніми потребами. *Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ЗДО*. Київ, 2017.

Анастасія Герштун
Науковий керівник – доц. Павлович Т.І.

Актуальні аспекти жанру трилер

Література тісно пов’язана з усіма сферами людської діяльності і є невід’ємною частиною сучасного життя, яка має багатовікову історію, свої традиції, форми і жанри. Одним із таких жанрів є трилер. За словами Дейва Кера, трилер - це американський жанр, якому притаманні "безпосередність і сила впливу, що рідко зустрічається в європейському, дослідження фізичних та емоційних меж життя, захоплення небезпекою та усвідомлення її фатальної сили, що притягує"[2]. Від готичного роману він запозичив акцент на насильстві над особистістю та текстову емоційну напругу, від детективу – постійний процес пошуку розгадки, але якщо детектив спирається на постійне повернення в минуле для розкриття таємних злочинів [3], то трилер орієнтований на майбутнє, прогрес і руйнування, а розвиток сюжету та його наслідки розкриваються лише в процесі читання, підтримуючи таким чином інтригу [4]. З цієї точки зору трилер як жанр не має чітких меж. Елементи цього жанру існують в інших жанрах і всередині них.

Літературний жанр трилера привертає увагу багатьох письменників з усього світу. The New York Times, одна з найвпливовіших газет сучасного світу, показує, що у рейтингу знаходяться переважно трилери. Простежуючи історію цього жанру, ми бачимо те, що були проаналізовані його форми досліджені взаємозв'язки та схожість типологій у творах різних авторів. Зокрема, певне місце у вивченні морфологічних особливостей трилерів посідають праці Б. Брехта та Я. Маркулана, які аналізують детектив та суміжні жанри. Зуєв С., Звєрєв А. говорять про трилери в контексті масової літератури. Малахов О. вивчає літературу жахів, але не оминає увагою трилери. Кавелті Дж. та Сайерс Д., які розглядають літературні форми, обговорюють проблему трилерів у своїх роботах. Флемінг Я., Чечельницька Т., Джоіс Дж. Серікс та ін. вивчають характеристики жанру трилера, особливості його композиції та функцій. Літературні та мистецтвознавчі критики досі

намагаються розгадати таємницю, яка тримає трилери популярними вже півтора століття. Усі їх спроби об'єднує те, що жанр характеризується напруженими ситуаціями, динамічним розвитком сюжету та невеликою кількістю описів і відступів, а також винахідливим героєм, який повинен зірвати дуже добре підготовлений план лиходія [5].

Вивчення твору в контексті літературного жанру передбачає аналіз його місця в контексті масової літератури. Це пов'язано з тим, що це одна з категорій, яка формує її характеристики. Ми дійшли висновку, що трилери займають одну з головних позицій у масовій літературі. Їх популярність зумовлена тим, що вони викликають найсильнішу емоційну реакцію. Трилери дозволяють аудиторії пережити емоції, неможливі в повсякденному житті.

Список літератури

1. Kehr Dave. When Movies Mattered: Reviews from a Transformative Decade. University of Chicago Press, 2011.
2. Орєхова О. Одиниця аналізу кінотексту піджанру психологічний трилер: перекладознавчий аспект. О. Орєхова. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація. 2016. № 1. С. 38–42.
3. Курганов Т.С. Цікаве явище. Три українських трилери, що гарантовано полоскочуть вам нерви URL: https://life.nv.ua/ukr/blogs/cikave-yavishche-tri-ukrajinskih-trileri-shcho-garantovano-poloskochut-vam-nervi-50075305.html
4. "The Thriller Studies as Media Studies" posted by Robyn Goodfellow. URL: http://waltongoodfellowr.blogspot.com/2010/04/thriller-genre.html
5. Cambridge Online Dictionary URL: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/suspense
6. Філоненко С.О. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр: монографія. Донецьк. 2011. 432с URL: http://bdpu.org/sites/bdpu.org/files/ifsk/mon-filonenko.pdf
7. Костецька Л.О. Жанр трилеру в творчості М. Кідрука. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського, філологічні науки (літературознавство) URL: http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2015/12/29.16.15.pdf.

Катерина Гнатюк
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Метафора та її роль у термінотворенні

Метафора відіграє значну роль у процесі пізнання людиною навколишньої дійсності. Вона забезпечує призму, що ґрунтується на отриманому досвіді, і ця призма відбиває нове бачення об'єктів і явищ. Саме у такій адаптації нового полягає когнітивна роль семантичного зсуву за подібністю [4, с. 24]. На думку Е. Норенко, метафора виокремлює індивідуальність конкретного предмета або явища, передає його неповторність [3, с. 228]. Вона слугує одним з найбільш поширених способів поповнення лексичного і фразеологічного фонду мови, надаючи назви об'єктам, що належать до різних сфер дійсності світу.

Метафора дозволяє краще зрозуміти і передати складну інформацію багатого людського досвіду. Усю загальну систему лексики в синхронічному і діахронічному планах можна розглядати як стратифікацію уламків метафоричних і термінологічних систем різних періодів, що визначалися різними домінуючими типами мислення. В. Г. Гак зауважує, що саме до метафори звертається свідомість людини в акті номінації [2, с. 154].

Наведені твердження підкреслюють номінативну функцію метафори. Вона збагачує мову і з точки зору кількісного складу, і з точки зору стилістичної гнучкості. Метафора орієнтована не тільки на заповнення лакун у словнику, а й на прагматичний ефект, який вона викликає у реципієнта. Існує думка про те, що якщо є бажання вплинути на когось, слід використовувати метафору, але обережно та правильно [5, с. 92].

Щодо функції метафори у термінології, потрібно відзначити, що її здатність слугувати засобом мислення є, безперечно, характерною особливістю у мові науки. Але ця властивість виявляється лише супутньою у відношенні до головної функції термінологічної метафори – номінативної. Метафора у термінології з'являється, перш за все, для того, щоб дати ім'я поняттю, що не мало до цього словесного позначення.

Проблема, на якій слід зупинитися, характеризуючи термінологічну метафору, – це проблема образності і емоційності. Метафорі у науково-технічній літературі притаманна деемоційність [1, с. 90]. Образність такої метафори послаблена її вимушеною номінативністю, це метафора „за необхідністю” [1, с. 91]. Звертання до неї зумовлене не її образно-експресивним потенціалом, а відсутністю прямих номінацій, тому образ супроводжує номінацію, він – засіб номінації, а не її мета.

Метафора, потрапляючи до термінологічної системи, перерозподіляє значущість компонентів свого значення відповідно до потреб термінології. Усі елементи конотативності, асоціативності, образності займають підлеглу стосовно сигніфікату позицію, їх роль стає допоміжною – сприяти виконанню терміном номінативної функції. Для слів-метафор, що реалізують термінологічні значення, характерна чітка демонстрація належності до понятійної сфери тієї чи іншої галузі знань і констатуюче, а не емоційне вираження характеристик. Чуттєво-емоційна сторона у термінів-метафор зникає, висуваючи на перший план логічні зв’язки.

Список літератури

1. Алексеева Л. М. Термин и метафора. Пермь : Изд-во Пермского ун-та, 1998. 245 с.

2. Гак В. Г. Языковые преобразования. М. : Языки русской культуры, 1998. 769 с.

3. Норенко Е. Метафора: семантика і типи. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур.: *Матеріали II міжвузівської конференції молодих учених*. Донецьк: ДонНУ, 2004. С. 227−229.

4. Петров В. В. Метафора: от семантических представлений к когнитивному анализу. *Вопросы языкознания*. 1990. № 3. С. 20–32.

5. Скляревская Д. С. Метафора в системе языка. С.-П. : Наука, 1993. 152 с.

Лілія Годенчук
Науковий керівник – асист. Новосадська О.Б.

Особливості перекладу рекламних текстів

Сучасна наука визнає в рекламі два основних поняття: культура і маркетинг. Поєднання цих двох понять перспективне для перекладу рекламних текстів. Це дає змогу в маркетинговій складовій враховувати культурні особливості, тобто екстралінгвістичні особливості рекламних текстів. Переклад рекламного тексту зрозумілий іншомовним споживачам і повністю реалізує економічну природу реклами.

Рекламний текст складається з кількох компонентів: мови, графіки, звуку та багатьох інших [1].

Важливою стилістичною ознакою рекламного тексту є використання образів мови. Найпоширеніші: повтор, звертання, вигук, протиставлення, римована мова, евфемізм, персоніфікація, заперечення, гра слів, посилання на інші тексти.

Слід пам’ятати, що англійська мова аналітична, а українська – синтетична, тому значення фраз передається англійською мовою через зміни формальних характеристик слів, значення в українській мові виражається поєднанням значень кількох слів. Рекламні тексти зазвичай не перекладають, а знаходять їх «смислові еквіваленти». У багатьох випадках тексти переписуються з урахуванням особливостей країни, стереотипів поведінки конкретної аудиторії [3].

Основний критерій розуміння характеристик рекламного підтексту – вміння правильно розуміти та адекватно перекладати рекламні тексти та назви брендів. Як відомо, існує кілька основних способів розуміння еквівалентності перекладу.

По-перше, поняття формальної кореспонденції: все, що можна повідомити, включаючи структуру вихідного тексту, передається. Проте теоретики перекладу дійшли висновку, що абсолютної тотожності між перекладом і текстом оригіналу досягти неможливо.

По-друге, концепція відповідності специфікації змісту: еквівалентність виражається як баланс між точною передачею елементів вмісту у вихідному тексті та відповідністю специфікації мови цільового тексту. При цьому нормативність

мовних засобів рекламного тексту, безумовно, бажана, але може бути й свідомо порушена. Отже, чим повніше переклад передає емоційний зв'язок, закладений автором у рекламний текст, тим вищою можна вважати його якість.

Для опису форми, розміру, якості, вартості рекламованого продукту використовується велика кількість прикметників з позитивною конотацією (природний, чуттєвий, невинний, пристрасний, романтичний, таємничий, блискучий тощо). Корисно спостерігати за використанням конкретних прикметників для кожної сфери товарів чи послуг.

Незважаючи на те, що мова реклами, як правило, має називний відмінок, дієслівні форми є поширеними. Найчастіше вживається теперішній час справжнього стану, який конкретизує повідомлення та надає тексту більшої виразності та змісту. Часте вживання наказового способу дієслова значно посилює динамічність реклами.

Серед особливостей синтаксису реклами слід звернути увагу на використання риторичних запитань, які можуть посилити експресивність рекламного тексту.

Багатозначність — досягнення як прямого, так і переносного значення — також широко вживаний стилістичний засіб. Безсумнівно, гра слів і додаткові конотативні значення втрачаються при перекладі, але ефект цього прийому зберігається в мові перекладу.

Переклад рекламних текстів вимагає великих лінгвістичних та екстралінгвістичних знань, а також відчуття стилю перекладача. Рекламний текст продовжує привертати увагу лінгвістів. Це пояснюється популярністю рекламного тексту та його універсальністю.

Список літератури

1. Баранова С.В., Полежай А.І. Особливості перекладу текстів рекламного дискурсу в умовах глобалізації. 2021.
2. Баранцова І. О. Особливості перекладу англомовних рекламних текстів.*Perspective directions for the development of science and practice* . 2020. № 20 . 125 с.

Марія Голбан
Науковий керівник – доц. Лех О. С.

Особливості вживання прикметникової лексики в рекламних текстах

Подане дослідження дає змогу проаналізувати й дослідити особливості вживання та використання прикметникової лексики в рекламних текстах німецькомовних газет та журналів. Питання про дослідження ЛСГ ад'єктивіву рекламах в засобах масової інформації (газети, журнали, каталоги тощо) досить нове та набирає великого попиту серед мовознавців. В даному дослідженні **об'єктом** вважаються німецькі ад'єктиви, а **предметом**— ЛСГ прикметникової лексики. **Метою** даного дослідження слугує виявлення та систематизація вживання лексико–семантичних груп ад'єктивів у рекламних текстах в засобах масової інформації. **Матеріалом** даного дослідження слугували рекламні тексти з німецьких газет **«Die Zeit»**, **«Der Spiegel»**, журналу **«Burda Style»** та брошур про навчання. За допомогою **методу суцільної вибірки** нами були вибрані рекламні тексти, які містять прикметникову лексику та виписані ад'єктиви на позначення різних ознак (ознаки якості, ознаки кількості, ознаки розміру тощо), а завдяки **методу дистрибутивно–статистичного аналізу**, було визначено та дано частотну характеристику вживання ЛСГ ад'єктивів. Беручи до уваги частотну характеристику вживань прикметникової лексики, можемо визначити та проаналізувати закономірність вживання даних ад'єктивів в рекламних текстах німецькомовних газет та журналів.

На основі статистичних даних можемо оцінити кількість вживань прикметників у рекламних текстах німецькомовних газет. Загалом кількість досліджуваних прикметників становить 1872 ад'єктива в 205 рекламних текстах, а середня кількість вживань сягає 89.

Високочастотними вважатимемо категорії прикметників, частота вживання яких перевищує середню кількість вживань. Таким чином, до високочастотних належать такі категорії ад'єктивів, як от ***«внутрішні властивості»*** — 395 (glücklich, achtsam), ***«ознаки якості»*** — 378 (neu, nachhaltig), ***«зовнішні***

ознаки» — 301 (schön, stark), ***«ознаки розміру»***— 119 (groß, klein) ,***«ознаки часу»*** — 104 (monatlich, festlich), ***«ознаки кількості»***— 98 (hunderttausend, erste). Ці слова становлять 74,5% усіх прикметників.

Лексеми, частота вживання яких не перевищує середню кількість або є дещо нижчою, можна віднести до середньочастотних. Середньочастотними вважаються ад'єктиви, які несуть в собі ***«ознаки походження»*** — 77 (österreichisch, deutsch), ***«ознаки приналежності»*** — 66 (persönlich, individuell), ***«ознаки кольору»*** — 58 (grau, schwarz), ***«професії та рід занят»*** — 82 (medizinisch, juristisch), ***«ознаки смаку»*** — 36 (köstlich,süß), ***«ознаки температури»*** — 30 (kalt, warm). Названі вище категорії становлять 18,6% від загальної суми. До низькочастотних можна віднести групи ад'єктивів, частотність яких не перевищує число 30. До таких лексем належать такі категорії, як ***«ознаки простору»*** — 28 (weltweit, unendlich), ***«ознаки форми»*** — 24 (rund, flach), ***«ознаки місця»*** — 23(regional, zentral), ***«ознаки матеріалу»*** — 14 (vernickelte, vergoldete), ***«ознаки ваги»*** — 12 (federleicht, schwer), ***«ознаки віку»*** — 11 (jung, alt), ***«інше»*** — 10 (turbulent, weiter), ***«ознаки запаху»*** — 5 (duftend, blumig), ***«ознаки релігійної приналежності»*** — 1 (evangelisch). Вони складають лише 6,8 % усіх досліджуваних нами прикметників.

Підсумовуючи результати, ми дійшли висновку, що за допомогою методів та прийомів можна визначити закономірності та особливості вживання ад'єктивів у рекламних текстах, а також класифікувати прикметники за певними ознаками на високочастотні, середньочастотні та низькочастотні.

Список літератури

1. Die Zeit. Wochenzeitung für Politik, Wirtschaft, Wissen und Kultur. // Zeitverlag Gerd Bucerius GmbH & Co. KG. – 2016. – №49. – S. 104;
2. Der Spiegel. // Spiegel–Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. KG. – 2021. – №41. – S. 140;
3. Der Spiegel. // Spiegel–Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. KG. – 2021. – №10. – S. 153;
4. Burda Style. // Verlag Aenne Burda GmbH & Co. KG. – 2021. – №6. – S. 88.

Катерина Голомисова
Науковий керівник – доц. Заслонкіна А.В.

Прагматика та особливості відтворення англомовних клікбейт-заголовків

Протягом останніх десятиліть спостерігається стрімкий розвиток медійної сфери та трансформація інформаційного простору загалом. Оскільки однією з найважливіших функцій ЗМІ вважається маніпулювання увагою та свідомістю потенційної аудиторії, сьогодні в журналістиці досить розповсюдженим явищем є поняття «клікбейт» (термін, що походить від поєднання двох англійських слів: click – «клацання мишкою» та bait – «наживка, приманка»). У різних джерелах визначення клікбейту дещо відрізняється, проте фахівці пропонують розглядати клікбейт-заголовки як певний вебконтент із заголовком-приманкою, мета якого – змусити користувача перейти за посиланням [3]. Відомо, що медіа виконують номінативну функцію висвітлюючи події сьогодення, і саме від заголовку залежить ймовірність прочитання публікації. Відтак головним завданням кожного журналіста є створення яскраво-оманливого, дещо сенсаційного заголовку, що приверне увагу реципієнта та зорієнтує його на відповідне джерело.

З кінця xx ст. дедалі більшої актуальності набуває вивчення медіазаголовків та розгляд питань лінгвопрагматичної специфіки недостовірних новин у суспільному аспекті. Клікбейт-заголовки як дієвий інструмент впливу на суспільну свідомість, збільшення відвідуваності вебсторінок та розширення аудиторії досліджувало чимало науковців, а саме: О. Гусак, А. Дем’янова, А. Каличенко, Е. Муддіман, М. Нагорняк, Дж. Скакко, В. Шевченко та ін. [1].

Переклад медіаназв стосується різних аспектів мови: стилістики, лексики та граматики. Важливо передати значення заголовка таким чином, щоб він був максимально доступним для розуміння, не спотворивши при цьому його первинний зміст

та інтригу. Як правило, на відміну від україномовних заголовків, англомовні – багаторівневі, характеризуються більшою експресивністю, вживанням простої лексики та відсутністю певних граматичних елементів, які не впливають на розуміння змісту повідомлення. Окрім того, з метою створення ілюзії конкретності і науковості та підкреслення унікальності викладеного матеріалу журналісти часто вдаються до використання нумерації, списків та рейтингів (only X in / Top X things), закликів та попереджень (This is why / Will make you), парадоксальних заяв (Is what happens / The reason is), запитань та перебільшень (Can we guess / shocked to see) тощо. Отже, при перекладі слід зважати на вищезгадані особливості та специфіку публіцистичного стилю, властивого саме українській мові.

Наприклад, англомовний клікбейт-заголовок *Palace 'reeling' over Meghan and Harry 'bombshell'* перекладаємо як *««Принц Гаррі скинув бомбу на свою родину»: реакція палацу і королеви Єлизавети II на скандальне інтерв'ю Гаррі та Меган»*.

Дослідження основних принципів відтворення англомовних заголовків сприятиме виявленню лінгвістичних маніпуляцій і закономірностей в окремих мовах, їхніх відмінностей. Перекладач несе відповідальність як за адекватний переклад, так і за привабливість запропонованого заголовка.

Список літератури

1. Зінчук Р.С. Шульська Н.М. Комунікативно-функційний потенціал заголовків у мові сучасних медіа / Р.С. Зінчук Н.М. Шульська // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика / Р.С. Зінчук Н.М. Шульська. Луцьк, 2021. № 5 Ч. 2. С.220-225.
2. Переклад англомовних заголовків: веб-сайт: URL: https://opentalk.org.ua/langstory/aussie-english-avstralijska-anglijska/
3. Центр протидії дезінформації пояснює термін «фейк-клікбейт»: вебсайт: URL: https://cpd.gov.ua/glossary/terms/czpd_poyasnyuye-termin-fejk-klikbejt/

Адель Даниляк
Науковий керівник – асист. Куковська В.І

Роль малих літературних форм у формуванні соціолінгвістичної компетентності учнів середньої школи

У формуванні та розвитку іншомовного мовлення учнів середньої школи чимраз більшої актуальності набуває необхідність включення соціолінгвістичних факторів у методику та процес навчання. Тому природно припустити, що соціолінгвістична компетенція учня повинна бути однією з цілей в навчанні іноземних мов, орієнтованою на завдання навчання міжкультурного спілкування. Соціолінгвістична компетентність – це здатність тих, хто вивчає мову «продукувати і розпізнавати стиль мовлення відповідно до певної комунікативної ситуації» [3, с. 192]. Казки, вірші та пісні можуть виступати дієвими інструментами формування цієї компетентності. Саме тому мета нашого дослідження полягає у з'ясуванні ролі малих літературних форм у формуванні соціокультурної компетентності учнів середньої школи.

Використання казок, віршів та пісень на уроці англійської мови створює умови для формування соціолінгвістичної компетентності учнів. Вони виступають джерелом збагачення мови, підвищення її логічної, емоційної та стилістичній виразності, а також частиною культури народу[2, с. 356].

Фахівці одностайні щодо причин впровадження малих літературних форм на урок англійської мови як засобу формування соціолінгвістичної компетентності: змістовність (містить смисл та вагомі за лексичним значенням); експресивність (активізують образне мислення); універсальність (можна одночасно розвивати усі мовні компетентності); доступність (в мережі Інтервент у загальному доступі на різну тематику); ритмічні (впливає на легке запам'ятовування); ємність (узагальнюють думку у короткій формі) [1, с. 258].

Легкість інтегрування казок, віршів та пісень до процесу навчання англійської мови полягає, насамперед, у їх розмірі, оскільки вони належать до малих літературних форм, але попри розмір, зміст їх вагомий, що дозволяє ускладнювати роботу із

ними, наприклад: висловіть згоду / незгоду із запропонованим віршем; створіть ситуацію, яка підтвердила або спростувала б запропоновану казку; прослухайте ситуацію та назвіть відповідне їй пісню; опишіть ілюстрацію до казки; прослухайте діалог і скажіть, якою піснею можна було б його завершити.

Залучення до культури країни мови, що вивчається через елементи фольклору, казок, віршів та пісень дає учням відчуття приналежності до іншого народу. Таким чином, вивчаючи казки, вірші та пісні англійською мовою можна краще зрозуміти носіїв цієї мови, оскільки в них відображаються особливості історії, культури, побуту народу, мова якого вивчається.

Отже, використання малих текстів є невід'ємною частиною побудови цікавого, креативного уроку іноземної мови на основному етапі середньої загальноосвітньої школи. Малі літературні форми слугують ефективним засобом формування такої комплексної компетентності як соціолінгвістичної, що надає величезний простір для вчителя із підбором матеріалу та створенням до нього низки різноманітних цікавих завдань.

Список літератури

1. Дорофєєва О. М. Використання прислів’їв та цитат у вивченні англійської мови //Наукові записки [Національного університету Острозька академія]. Сер.: Філологічна. 2013. №. 39. С. 258-259.
2. Осадча Н. В. Історія дослідження проблеми формування в учнів профільної школи лінгвосоціокультурної компетентності в англомовному читанні на уроках країнознавства //Молодий вчений. 2016. №. 8. С. 354-361.
3. Струганець Л. В., Чучвара А. Лінгводидактичний аспект формування соціолінгвістичної компетентності філолога// Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна: монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. С. 191-201.

Лідія Демчук

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н. Г.

Поняття наочність у сучасній методиці

Проблема використання наочності у навчанні всім предметам вивчається педагогами та психологами протягом багатьох століть. Принцип наочності є одним із найстародавніших загальнодидактичних принципів: він був сформульований одним із перших. Наразі принцип наочності визначається як принцип навчання, відповідно до якого навчання будується з опорою на конкретні образи, які сприймаються учнями.

Багато педагогів XX століття також писали про принцип наочності. Наприклад, проблему підвищення ефективності уроку з позицій реалізації принципу наочності досліджував психолог, педагог Л. В. Занков. Відповідно до його позиції з цієї проблеми, засоби наочності є основою для створення у молодших школярів знань та уявлень про навколишній світ [1, с. 75]. Нині принцип наочності одна із провідних у навчанні всім шкільним предметам (у тому числі й англійській мові), оскільки зазначений принцип входить до групи загальнодидактичних принципів навчання. Сьогодні наочність ефективно використовується під час уроків іноземних мов.

Засоби наочності – це наочні матеріали, що входять до складу аудіовізуальних засобів навчання.

Візуальні засоби можуть використовуватись на заняттях для семантизації лексики, для первинного закріплення, тренування, відтворення ситуацій спілкування та стимулювання висловлювання. Засоби наочності спираються на органи сприйняття (зір, слух) та роблять навчання та запам'ятовування більш ефективними [2, с. 38].

Наочність використовується як засіб активізації мисленнєвої діяльності учнів для сприйняття та обробки інформації [3]. Дані, що надійшли в мозок за допомогою органів сприйняття, закріплюються ефективно та надовго. Інформація, збережена

свідомістю у формі наочних образів, довше зберігається у пам'яті. Причому зорове сприйняття набагато ефективніше, ніж слухове та кінестетичне, та інформація, що надійшла в мозок через органи зору запам'ятовується легше і зберігається у пам'яті довше, і це має наукове обґрунтування, що стосується як дітей, а й дорослих. Через органи зору мозок надходить у кілька разів більше даних, ніж за допомогою органів слуху, і вдесятеро більше, ніж по тактильному каналу. Дані, отримані за допомогою візуального каналу сприйняття, легко запам'ятовуються і залишаються в пам'яті на довгий час [4].

Багато вчених пишуть про те, що при сприйнятті матеріалу, який потрібно буде надалі зберегти в пам'яті, має бути задіяно якнайбільше органів чуття. Якщо цю інформацію можна сприйняти кількома каналами сприйняття, потрібно використовувати всі можливі органи почуттів.

Засоби наочності показують учням актуальність матеріалу у житті, його практичне застосування. [3].

Отже, можна назвати такі функції використання наочності: вона служить основою для нашої мисленнєвої діяльності, для розумового розвитку, є засобом активізації навчання, викликає зацікавленість та сприяє мотивації, полегшує процес засвоєння та запам'ятовування інформації, що сприяє міцності знань. Завдяки розвитку сучасних технологій, є можливість обирати найбільш зручні методи наочності, які полегшують роботу вчителя та сприяють зацікавленості школяра у навчанні.

Список літератури

1. Пироженко Л. В., Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. /. О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво. А.С.К., 2004. - 192 с.
2. Кобися А.П. Візуальні засоби як засіб підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу / А. П. Кобися // Зб. наук.-метод.конф. – 2015. – С. 25-27.
3. Дроздовська І. В. Наочність / І. В. Дроздовська. // Англійська мова в початковій школі. – 2008. – №9. – С. 35.
4. URL: https://gurt.org.ua/articles/37609/

Тетяна Дзера
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Актуальні проблеми перекладу англомовних політичних промов

Політична промова – це завчасно підготовлений виступ на гостраполітичну тему, що містить «позитивні чи негативні оцінки, обґрунтування, конкретні факти, з накресленими планами, перспективою політичних змін» [3, с. 235]. Дослідники стверджують, що майже всі політичні промови гостро публіцистичні, адже в них присутні висловлення та відстоювання думок, поглядів, переконань, ідеологічних настанов. Відстежується усування поглядів інших, навіть якщо вони й не афішуються, та надання переваги власним [3].

З цього розгортається важливість дискурсу на політичній арені. Проте насправді поняття *дискурс* дуже багатозначне. *Воно походить від латинського слова discursus , що дослівно означає "біг у різних напрямках"*. Наразі у літературі немає одностайності при визначенні цього терміна. Е. Бенвеніст зокрема трактує дискурс як "усіляке висловлювання, яке зумовлює наявність комунікантів: адресата, адресанта, а також наміри адресанта певним чином впливати на свого співрозмовника" [1, с. 276-279].

Політична мова відрізняється від звичайної тим, що в ній: 1) «політична лексика» термінологічна, а звичайні, не чисто «політичні» мовні знаки вживаються не завжди так само, як в звичайній мові; 2) специфічна структура дискурсу – результат іноді дуже своєрідних мовних прийомів; 3) є специфічною і реалізація дискурсу – звукове або письмове його оформлення [2, с. 11-28]. Політична мова у промовах також віддає перевагу коментуванню, а не інформації. Важливою особливістю є спрямованість аргументів переважно на почуття, а не на розум [2, с. 22-23]. Саме тому, враховуючи особливості політичних промов та застосовуючи перекладацькі стратегії, можна виокремити цілу низку способів перекладу подібних текстів: 1) дослівний (повний) переклад; 2) використання перекладацьких трансформацій; 3) комплексний переклад.

Проблема, з якою найчастіше стикаються перекладачі, – це перекладацькі трансформації. Розглянемо найпоширеніші перекладацькі трансформації у політичних промовах, а саме – лексичні.

Домінуючою трансформацією виступає генералізація значення - заміна мовної одиниці у вихідному тексті на мовну одиницю з більш широким значенням у тексті, що перекладається. Конкретизація – це спосіб перекладу, при якому виникає заміна слова або словосполучення іноземної мови з більше широким предметно-логічним значенням на слово в перекладі з більше вузьким значенням. Наступними перекладацькими трансформаціями є транслітерація – запозичення графічної форми слова, та транскрибування – запозичення звукової форми слова. Зазвичай, ці трансформації використовують для перекладу географічних і власних назв.

Оскільки українська та англійська мови відрізняються у структурі та побудові речень, перекладачі використовують трансформацію антонімічного перекладу – це заміна форми слова в мові оригіналу на протилежну за значенням в мові перекладу (позитивне значення – на негативне і навпаки.

Часто у політичних промовах перекладачі додають декілька слів для адекватного перекладу. Такий спосіб трансформації називають додаванням. Така трансформація дозволяє зробити промову більш характерною для мови перекладу.

Отже, встановлено, що політичний дискурс ми можемо розглядати як вербальну комунікацію у певному соціально-психологічному контексті, в якій відправник та одержувач наділяються певними соціальними ролями, відповідно до їх участі у політичному житті, яке і є предметом комунікації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бенвенист Э . Общаялингвистика: пер. с франц. – Москва: Прогресс, 1975. 447с.
2. Петренко В. Особливості визначення політичної мови / В. Петренко // Політичний менеджмент 2007. № 2. С. 16-24.
3. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов//Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки. 2016. Кн. 1. С. 235–238.

Адріана Дирик
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

До проблеми визначення поняття „запозичення”

Серед численних проблем пов’язаних із процесом історичного розвитку англійської мови, одне із важливих місць займає питання про роль та важливість запозичень.

Термін „запозичень”, як правило, розглядається у двох значеннях. У першому із них – це сам процес переходу елементів однієї мови до іншої, у другому ж – це лексична категорія у вигляд запозиченого слова, словосполучення або мовного елемента.

На думку Е. Ф. Володарської, процес запозичення слід вважати „універсальним мовним явищем, що полягає в прийнятті однією мовою засобів та елементів іншої мови внаслідок контактів між ними, а самі елементи та засоби розрізнюються за рівнем та формою” [1, с. 96]. За словами В. П. Секирина, „під запозиченим словом слід розуміти не будь-яке іншомовне слово, що використовується тим чи іншим автором, а лише те слово, яке, з’явившись у мові, стали функціонувати в якості лексичної одиниці в будь-якій сфері людської діяльності на визначеному етапі історичного розвитку мови, що запозичує” [4, с. 6]. Л. Л. Нелюбін, Х. Г. Хухуні визначають процес запозичення як „введення до словникового фонду мови іншомовної одиниці” [2, с. 46]. Г. Пауль зазначає, що запозичені слова закріплюються в мові після певного мінімуму двостороннього контакту мови [3, с. 12].

Запозиченими до англійської мови є лексичні одиниці латинського, грецького, французького, німецького, італійського, іспанського походження. До англійської мови увійшли також одиниці зі східних та слов’янських мов. Запозиченими елементами в англійській мові є, насамперед, суфікси та префікси латинського, грецького, кельтського, французького походження, а також елементи скандинавського походження.

Список літератури

1. Володарская Э. Ф. Заимствование как отражение русско-английских контактов. Вопросы языкознания. 2002. № 4. С. 96–118.

2. Нелюбин Л. Л., Хухуни Г. Т. История науки о языке. М. : Изд-во „Народный учитель”, 2003. 330 с.

3. Пауль Г. Принципы истории языка. М. : Изд-во „Иностранной литературы”, 1960. 500 с.

4. Секирин В. П. Заимствования в английском языке. К. : Изд-во Киевского ун-та им. Т. Шевченка, 1964. 152 с.

Людмила Дідик
Науковий керівник — асист. Новосадська О.Б.

Трансформаційний підхід у перекладі

Художні тексти охоплюють усе жанрове різноманіття художньої літератури, літературної критики та публіцистики. У художньому перекладі посередником, між стилем перекладу і стилем оригіналу виступає система виражальних засобів. У художньому перекладі особливе значення мають перекладацькі трансформації. [2; с.1] Вивчивши та проаналізувавши багато праць, присвячених художньому перекладу, висновок такий, що єдиного визначення художнього перекладу не існує. На нашу думку, В.Н.
Комісаров дає більш точне визначення. За його словами, художній переклад — це така перекладацька діяльність, основним завданням якої є створення мовою перекладу подібного твору, здатного мати такий самий художньо- естетичний вплив, як і оригінальний текст. Порівнюючи такі тексти, можна виявити внутрішні інструменти перекладу, знайти еквівалентні одиниці, з'ясувати, які трансформації необхідно здійснити, щоб досягти не лише лексико-граматичної, а також стилістичної адекватності перекладу, що є цінним при перекладі художніх текстів [1;с.1]
Практична частина даної роботи базується на детальному аналізу американського твору "Пастка-22". Використання трансформацій у перекладі роману Д. Хеллера: «Пастка-22». налічує в собі : 61% — лексичних трансформацій та 39% — граматичних трансформацій. [3; с.2] Аналіз трансформацій в лексичному та граматичному розрізі, на прикладі перекладу роману, дозволяє сформулювати такі висновки : розглянувши основні трансформації перекладу, абсолютна тотожність оригіналу та тексту перекладу неможлива. Для досягнення адекватності перекладу необхідно використовувати прийоми перекладацьких трансформацій.
Однією з самих поширених лексичних трансформацій є лексико-семантична заміна, що використовується у разі, коли в перекладі доводиться вдаватися до лексичних одиниць, значення яких не співпадає зі значенням одиниць вихідної мови.
Наприклад: "Yossarian was in the hospital... − Йоссаріан лежав у шпиталі."
У процесі перекладу трансформації найчастіше мають змішаний тип. Різні види трансформацій здійснюються одночасно: перестановка

супроводжується заміною, трансформація лексична супроводжується граматичною.

Тож перекладачам вдалося адекватно перекласти багато частин роману, враховуючи норми мови. Але водночас були виявлені граматичні помилки та помилки, які призводять до спотворення логіки оповіді або стилю автора.

“The tent he lived in stood right smack up against the wall of the shallow, dull-colored forest separating his own squadron from Dunbar 's. - Намет, у якому він жив, стояв під самою неширокою стіною бляклого лісу, що відділяв його ескадрилью від Данбарової.”

У даному прикладі втрачається частина опису. Крім цього, в тексті 1968 були помилки при перекладі окремих лексичних одиниць: «supermarket» – «ринок» (замість «магазин самообслуговування»), «peanutbrittle» – «земляні горішки» (замість «арахісові козинаки») та ін.

Отже, ми проаналізували такі лексичні трансформації, як диференціація та конкретизація значень, а також узагальнення значень, семантичний розвиток (модуляція), антонімічний переклад, цілісна трансформація та компенсація.

Список літератури

1. Комиссаров В.Н. Теория перевода: учебник (лингвистические аспекты). — М. Высшая школа, 1990. — С. 253 2. Бацевич Ф. Смисл: сутність і сфери вияву в мові // Вісн. Львів, ун-ту. Сер. філол.— 2004.— Вил. 34. Ч. 1.— С. 346-353; 3. Джозеф Геллер «Пастка-22» . 1961.

Андрій Доготар
Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Засоби впливу та переконання в політичній промові

Політика є надзвичайно важливим процесом в сучасному суспільстві. Кожна країна базується на елементах, які керуються політичною системою. Майже усі сфери сучасного життя пов'язані з політикою. Освіта, фінансові питання, функціонування цілої країни – усе будується на політиці. На жаль, саме політичні розбіжності стають також причиною війн. [2].

Політика різних країн часто може сильно відрізнятися. І в той час, як одні політики можуть ладнати з іншими, мати спільні інтереси та вести спільні справи між країнами, інші політики можуть бути не згідні та усіляко намагатися перешкоджати веденню справ інших країн. Щоб таких випадків було менше, треба вміти домовлятися та знаходити компроміси. Тут важливо вміти правильно розмовляти.

Значення мови в політиці важко перебільшити. Правильно обрані слова можуть допомогти у розв'язанні актуальних проблем, за умови вірного застосування. Для цього використовують, наприклад, політичні промови.

Що таке політична промова? Це заздалегідь підготовлений гостраполітичний виступ із позитивними або негативними оцінками, обґрунтуванням, конкретними фактами, з накресленими планами, перспективою політичних змін [1].

Звісно, існують окремі науки, які досліджують питання політики, наприклад, до царини таких наук належать політична психологія, політична соціологія. Але в лінгвістичних науках аспекти політичних промов видаються досить цікавим питанням для дослідження. Завдяки таким науковим розвідкам, можна побачити, що вміння переконувати та впливати на інших стратегічно важливе для політиків – сучасних та минулих [2].

Політичні промови являють собою гарну базу для дослідження. Яка мета промови? – привернути увагу інших політиків (своєї та інших країн) до насущної проблеми з метою спонукати їх до участі в її розв'язанні.

Очевидним прикладом є проблема, яка безпосередньо стосується нашої країни – повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Президент України Володимир Зеленський ледь не щотижня виступає перед різними країнами світу з промовами, щоб розказати, показати та довести, наскільки ця загроза актуальна не лише для України та його народу, а й всієї Європи, якщо не цілого світу. У своїх промовах він використовує емоційність як засіб переконання інших. Чіткість, конкретність, аргументовані діями слова - усе це також є засобами переконання, які використовуються в промовах президента задля переконання країн-партнерів у нашій можливості перемогти [3].

У промовах Володимира Зеленського також спостерігаються чіткі мовленнєві та поведінкові засоби впливу на інших. Переконливий, живий голос, спокійний, але й одночасно емоційний тон розмови, чітка вимова, продуманість слів та правильно поставлені наголоси у фразах (це показує конкретику та нівелює двозначність) [3].

Політичні промови сьогодні глибоко впливають на наше суспільне життя. Це є лише однією частиною загальної політичної комунікації різних країн світу. Крім того, сьогодні увесь світ дивиться на нашу країну, слухає нашого президента – вони зацікавлені у політичних подіях України, що робить актуальним питання дослідження політичного процесу, зокрема політичних промов та засобів переконання та впливу, які в них використовуються.

Список літератури

1. Чорнойван Н.В. Лексико-семантичні особливості промов американських політичних діячів Хх-Ххі століть. Київ, 2021. С. 2-4.
2. Фрасинюк Н. Мовні засоби вираження персуазивності в політичному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук. Кам'янець-Подільський*, 2020. Вип. №32. С. 1-2.
3. Зеленський В.А. Звернення та промови. URL: https://www.president.gov.ua/news/speeches

Дар'я Доманчук
Науковий керівник – асист. Куковська В.І.

Формування комунікативної компетентності учнів середньої школи засобами ІКТ

Проблема комунікативної компетентності школяра актуальна, оскільки від її рівня залежить соціальна сфера школяра та його навчальні успіхи. Спілкування є головною складовою життя людини, а комунікативна компетентність – конститутивним чинником успішності в спілкуванні. У зв'язку з цим, для «навчання учнів вагоме значення, окрім інших підходів, відводиться засобам ІКТ для навчання з метою формування необхідних компетентностей» [1, с. 48].

Мета дослідження полягає у вивченні ефективності застосування засобів інформаційно комунікативних технологій (ІКТ) для формування комунікативної компетентності учнів в базовій школі, оскільки комунікативна компетентність є однією з найважливіших складових сучасного фахівця. Згідно з твердженням К. Пономарьової, комунікативна компетентність – це «характеристика особистості, яка охоплює сукупність знань, умінь, досвіду і особистісних якостей, що дає можливість успішно реалізувати мету спілкування і досягати взаєморозуміння між його учасниками» [2, с. 9].

Для розвитку та формування комунікативної компетентності учнів найраціональніше використовувати інформаційно комунікативні технології, під якими розуміють «сукупність різних навчальних методів для забезпечення ефективного та продуктивного процесу навчання» [3, с. 10]. Особливість використання ІКТ полягає в тому, що це не звичайна презентація, а сучасні освітні онлайн-сервіси, навчальні платформи, мультимедійні технології та навчально-розвиваючі проекти [4].

В наш час під час навчально-виховного процесу активно застосовуються мобільні засоби навчання, а саме веб-технології. Одним із найпопулярніших різновидів веб-технологій виступають електронні застосунки. Зважаючи на їхню практичність, інтерактивність та функціональні можливості,

навчання іншомовної лексики стає ефективнішим та цікавішим, учні активно долучаються до навчального процесу, адже відбувся перехід від традиційного навчання лише засобами текстового формату до нетрадиційного, з використанням інтернет-джерел.

ІКТ підхід допомагає навчальному процесу подолати фрагментарність світогляду учнів, активізувати їхню пізнавальну діяльність, зробити сприйняття матеріалу більш якісним та систематизованим, створити творчу атмосферу в колективі. Інформаційно-комунікаційні технології здатні залучати до процесу навчання навіть пасивних слухачів, адже стимулюючи пізнавальний інтерес до навчання та дисциплін в цілому підвищується рівень розвитку психологічних механізмів (уяви, пам'яті, уваги).

Отже, застосування комунікаційних технологій під час навчальної роботи на уроці та у позаурочній діяльності сприяє кращому засвоєнню інформації для школярів, підвищує мотивацію засвоєння, робить її особистісно значущою для кожного учня, формує глибокі різнобічні знання, цілісне уявлення про світ.

Список літератури

1. Калініна Л. В. Лінгвокультурний аспект формування комунікативної компетенції учнів. Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 47-60.

2. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: Конві Прінт, 2020. 88 с.

3. Дудка І.С. Використання мультимедійних технологій у процесі навчання // Завуч. 2008. № 31. С. 10 – 12.

4. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті / Р. С. Гуревич, М. Ю. Гуревич, М. М. Козяр. Київ: Наука, 2012. 506 с.

Максим Дрозд
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Термінологічні vs. нетермінологічні одиниці

Проблема диференціації термінологічних і нетермінологічних одиниць посідає у термінознавстві важливе місце. Актуальність її дослідження зумовлена інтенсивним розвитком сучасної науки і виробництва, що, своєю чергою, неминуче спонукає до створення термінологічних одиниць для номінації нових наукових і виробничих реалій, і, отже, стандартизації термінів, укладання галузевих тлумачних і перекладних словників для використання фахівцями та термінологами, організації термінознавчих студій.

Підтвердження цієї думки знаходимо у Б. Прокоповича та Л. Яремчука, які наголошують: „призначення науково-технічного слова − слугувати виразником динамічних життєвих процесів, бути найефективнішим засобом комунікації, обміну інформацією” [4, с. 236]. Т. Р. Кияк, у свою чергу, наголошує, що „терміни є повноцінною частиною загальноживаної мови, які є більш визначеними, регламентованими, відповідаючи вимогам професійного спілкування і взаєморозуміння” [3, с. 9].

Г. О. Винокур зауважує, що головною диференційною ознакою терміна є „функція вираження спеціального професійного поняття” [1, с. 218]. Підтримуючи цю точку зору, С. О. Гурський зазначає, що різниця між словом і терміном полягає лише в поняттях, а не в словах-знаках, що позначають їх за певними диференційними ознаками: в першому випадку − побутові, комунікативні поняття, необхідні й достатні для досягнення взаєморозуміння, у другому − науково визначені поняття як елементи системи понять, досягнення сучасного рівня розвитку відповідної науки [2, с. 21].

Різниця між спеціальним і побутовим поняттям виявляє, на нашу думку, лише у ступені суттєвості та точності виділених ознак, які покладені в основу узагальнення предметів. Крім того, термінологічні та нетермінологічні одиниці відрізняються за

ознаками дефінітивність, системність, точність, контекстуальна незалежність значення, відсутність синонімів, стилістична нейтральність.

Список літератури

1. Винокур Г. О. О некоторых явлениях в русской технической терминологии (1939 г.). *История отечественного терминоведения. Классики терминоведения /* под ред. В. А. Татаринова. Москва : Московский Лицей, 1994. С. 218–284.

2. Гурський С. О. Інваріантне значення слова і зміст терміна. *Тези доп. міжнар. наук. конф. „Питання стандартизації, інтернаціоналізації та автоматизації перекладу термінологічних одиниць”.* Чернівці : Вид-во Чернів. ун-ту. 1991. С. 20–22.

3. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения. К. : УМК ВО, 1989. 104 с.

4. Прокопович Б., Яремчук Л. Автентична українська мова та іншомовні запозичення в сучасній термінології деревооброблення. Проблеми української термінології. Львів: Вид-во ДУ „Львівська політехніка”. 2000. С. 235–238.

Каріна Друк
Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Жанрова своєрідність і особливості перекладу англомовних наукових текстів

На сучасному етапі розвитку мовознавства науковці дедалі більше уваги приділяють вивченню наукових текстів. Це зумовлено низкою факторів, зокрема стрімким розвитком науки та сучасних технологій, процесом глобалізації та зростанням наукової інформації. Так активізується міжкультурна наукова комунікація. В результаті, англійська мова є основним засобом міжнаціональної комунікації у сфері науки, а науковий текст – предметним знаковим носієм наукової комунікації. Тому англомовний науковий текст відіграє велику роль у сучасному науковому суспільстві.

Вивчаючи різні трактування вчених, можна визначити науковий текст як цілісне мовне утворення, що містить змістовну, структурну, граматичну одиницю, реалізовану в усній чи письмовій формі. Вона характеризується зв'язністю та різними видами лексичного, граматичного, стилістичного та логічного аспекту. Науковий стиль – це функціональний стиль літературної мови, який є засобом спілкування у сфері науки, педагогічної та наукової діяльності, характеризується низкою особливостей:

- попереднє розуміння висловлювання;
- монологічність,;
- суворий відбір мовних засобів та звернення до стандартизованої мови.

Для наукового тексту чистота і виразність мови є основною і необхідною умовою його адекватного сприйняття. Науковий текст виступає об'єктом наукового розуміння [1, с. 26].

Наведемо загальноприйняті характеристики тексту (цілісність, зв'язність, структурність і завершеність), а також зазначимо причини відсутності послідовного визначення тексту. Аналізуючи праці вчених, можна стверджувати, що єдиного тлумачення текстового терміна не існує. Наприклад,

О. Селіванова пояснює це абсолютизацією його структурної організації та граматичних сполучників; формально-структурна, жанрово-стилістична різноманітність текстів та особливість їх викладу; різноманітні підходи до лінгвістичного дослідження тексту; Обмеження функції тексту до рівня компонента комунікаційного процесу, посередника, засобу, процесу та мети комунікації, абсолютизація у складі визначення конкретної категорії або категорій тексту [2, с. 34].

Науковий текст реалізується через численні піджанри:

1) оглядові статті та експериментальні статті;

2) наукові статті;

3) співбесіда при прийомі на роботу;

4) матеріали наукових конференцій;

5) науково-технічні розробки;

6) анотації, рецензії, монографія (багатоадресна, одноадресна);

7) заявка на фінансування, традиційне та електронне наукове листування,

науково-технічний звіт, дисертація [3, с.25].

Науковий текст поділяється на такі піджанри:

1) науковий;

2) науково-популярний;

3) науково-навчальний;

4) науково-технічний.

Список літератури

1. Іванов В.Ф. Текст та інші медіа в ЗМК. Актуальні проблеми масових комунікацій, 2005. Вип.3. С. 4 [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: http://journlib.univ.kiev.ua/index. php?act=article&article=374.

2. Карабан В.І. Довідник для перекладу англійської наукової літератури українською мовою. Граматичні труднощі. К.: Темпус, 1997. 317 с.

3. Наер В.Л. Прагматика научных текстов (вербальный и невербальный аспекты). Функциональные стили. Лингвометодические аспекты: [сб. науч. тр. / ред. М.Я. Цвиллинг]. М.: Наука, 1985. С. 14-25.

Юлія Дученко
Науковий керівник – асист. Гафу Т.Г.

Особливості перекладацьких трансформацій у текстах офіційно-ділового стилю

Офіційно-діловому стилю притаманні трафаретність висловлення думок, власна термінологія, відсутність двозначності, суворо регламентована композиційна форма та нейтральний тон викладу [1]. Беручи до уваги те, що в сучасних умовах розвитку технологій та масштабного процесу всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції чимраз більшу роль відіграє необхідність виконання якісного та професійного перекладу текстів офіційно-ділового стилю, тема нашого дослідження надзвичайно актуальна. Мета даного дослідження – детальний опис перекладу текстів офіційно-ділового стилю з англійської мови на українську та всіх його особливостей. Щоб здійснити наукове дослідження, нам потрібно виконати певні завдання. Перш за все – розглянути теоретичний матеріал на тему перекладу документації та виокремити ключові ідеї. Крім того, дослідити специфіку офіційно-ділового стилю, вивчити та проаналізувати трансформації, що застосовуються при перекладі офіційно-ділової документації Під час виконання дослідження для проведення аналізу ми використовували документацію різноманітного характеру: документи НАТО, Конституцію України, Акт проголошення незалежності України, глосарій з європейської конвенції з прав людини тощо. Серед найпоширеніших задіяних під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю трансформацій виявлено *транслітерацію та транскрипцію* – трансформації, які найчастіше використовують при перекладі власних назв. Прикладом слугує таке речення: «The operation was known as **Eagle Assist** and ran until mid-May 20022» [2]. – «Ця операція отримала назву **“Ігл есист”»** і тривала до середини травня 2002 року [3]. Простежене явище *перестановки*: «The principal policy and decision-making institutions of the Alliance are the North Atlantic Council**, the Defence Planning Committee and the Nuclear Planning Group»**

[2]. – «Основними інститутами політики і прийняття рішень в Альянсі є Північноатлантична рада, **Комітет оборонного планування і Група ядерного планування»** [3]. Під час аналізу також виявлено *модуляцію:* «**Efforts** are being made to strengthen defences against cyber attacks…» [2] – «Здійснюються **кроки** з посилення захисту проти кібернетичних нападів…» [3].

Поширеним при перекладі документів є *калькування*: «implementing **the Declaration of State Sovereignty of Ukraine**, the Verkhovna Rada (The Supreme Council) of **the Ukrainian Soviet Socialist Republic** solemnly declares **the Independence of Ukraine** and the creation of an **independent Ukrainian state** – UKRAINE» [4]. – «Здійснюючи **Декларацію про державний суверенітет України**, Верховна Рада **Української Радянської Соціалістичної Республіки** урочисто проголошує: **Незалежність України** та створення **самостійної української держави** – України» [4].

Окрім вказаних вище трансформацій наявними при аналізі перекладу документації були також *описовий переклад, зміна порядку слів у реченні* та *диференціація*. Дані перекладацькі трансформації відіграють важливу роль у здійсненні якісного, еквівалентного перекладу та забезпечують його характерною офіційно-діловому стилю чіткістю та регламентованістю.

Список літератури

1. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика української та англійської мов (Вид. 2-е перероб. І допов. Навч. Посібник. Вінниця. НОВА КНИГА, 2011. С. 61-62.

2. NATO Handbook. Brussels : Public Diplomacy Division, 2006. CT. 34, 174.

3. Довідник НАТО. Brussels : Public Diplomacy Division, 2006. CT. 34, 174.

4. Act of Declaration if Independence of Ukraine. URL: https://worldhistorycommons.org/act-declaration-independence-ukraine (Last accessed 12.12.2022).

Лілія Єдинак

Науковий керівник — доц. Беженар І.В.

Лінгвістичні особливості англомовних рекламних текстів

У сучасному світі рекламні технології відіграють важливу роль в просуванні товарів і послуг на ринку, застосовуючи різні варіанти реклами, організації та підприємства забезпечують собі певний інформаційний вихід на споживчий коло [1]. Реклама є складним і наукомістким процесом, що вимагає глибоких знань в цифровий зйомці, звукозапису, комп'ютерній техніці. Крім того, сам рекламодавець повинен володіти креативним мисленням, інноваційним стилем для створення ефективної реклами [2].

Стилістичні, лексичні та семантичні особливості описуються у працях О. І. Зелінської та Б. Совінскі; синтаксичні особливості досліджували С. Г. Кара-Мурза, Д. Е. Розенталь, М. М. Кохтєв, Є. С. Тюфкій, О. В. Виноградова; прагмалінгвістичні аспекти – Ю.Б. Корнєва, А. В. Голоднов, комунікативно-прагматичні особливості – О. В. Лещенко, О. О. Ксезенко, Ю. К. Пирогова. Багато науковців присвячували свої праці цій актуальній темі, проте охоплено ще не всі аспекти. Це зобумовлює актуальність дослідження.

Для ефективного рекламного тексту важливе значення має вплив на емоційне тло. Загальна емоційна реакція та враження про рекламу відповідно переносяться і на товар, а отже, впливають при споживчому виборі. Зрозуміло, що необхідно звертатися до позитивних емоцій із співвідношення їх із товаром надалі [3].

Ефективним засобом впливу на свідомість покупця є використання спонукальних конструкцій, які виражають прохання, пораду, спонукання до дії: *«know it while you have it», «be on the watch» («будь напоготові»).* Це надає жвавості висловлюванням, передає безпосередність розмовної мови.

Для більшої ефективності в рекламі використовуються дієслова у цій формі *«don`t let» («не дозволяй»), «it means» («це*

означає»), «you learn to do it» («ви вчитеся робити це»)», «the Gods wait» («боги чекають»). Здійснений аналіз дає нам підстави зробити висновок, що найчастіше автори реклами вживають дієслова наказового способу. Застосувавши метод кількісних підрахунків, ми подали у відсотках представленість різних частин мови. Дієслова, які є найбільш вживаними у рекламі, становлять 71%, тоді як іменники – лише 6%.

Багато рекламних слоганів побудовано з використанням ступеня порівняння прикметників. Найбільш популярним є превалююча ступінь. Тут немає нічого дивного, адже кожна компанія намагається позначити тільки найкращу характеристику своєї продукції. Наведемо приклади: *«The happiest place on earth (Disneyland); Good to the last drop (Maxwell House)».*

Часто зустрічаються й присвійні займенники. Наприклад*: «Your vision, our future (Olympus); Live your life, love your home (IKEA).»*

Отже, є підстави зробити такий висновок: прагматичний аспект рекламних текстів визначається специфікою використання різноманітних лінгвістичних засобів, які мають певний вплив на підсвідомість цільової аудиторії, адже однією із найважливіших та значущих функцій є функція мовного впливу. Перспективою подальших досліджень є семантичні особливості англомовних рекламних текстів.

Список літератури

1. Бандуля Т. Переклад рекламного слогана як перекладознавча проблема. Філологічні науки. Актуальні проблеми перекладу. МНУ імені В. О. Сухомлинського. с. 10-12.

2. Гуменний М. К., Мулик К. Особливості перекладу англійських рекламних слоганів українською мовою: науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки: зб. наук. праць. Одеса : Астропринт, 2019. № 29. с. 169–183.

3. Добровольська Д. М. Рекламний слоган як мікротекст: відтворення стилістичних прийомів і фігур у перекладі. Наукові записки Національного університету «Острозька Академія» : зб. наук. праць. Серія Філологічна. 2016. Вип. 63. С. 69–72.

Даріна Єленюк
Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

Формування граматичних навичок за допомогою інформаційних технологій процесі викладання англійської мови в середніх класах

Розвиток граматичної компетенції полягає у створенні вміння використовувати граматичні засоби мови на основі знання принципів, які керують з'єднанням лексичних елементів у фрази, тобто вміння розуміти та висловлювати думки в процесі продукування та розпізнавання грамотно сформульованих речень (на противагу заучуванню та відтворенню сталих зразків) [1, с. 260].

Граматична компетентність – це невід'ємна складова у процесі вивчення іноземної мови. Впродовж останніх років, зростає популярність використання інформаційних технологій під час навчального процесу, а отже зростає і кількість вчених, які займаються цим питанням. Серед вітчизняних та зарубіжних виокремлюємо: Н. Антопулос, З. Сейдаметова, Н. Склатер, В. Биков, Л. Гіллам , Т. Архіпова, Богомолов, Р. Сміт, К. Хігніте та інших. Поєднання візуального зображення, тексту і звукового супроводження надає можливість для комплексного розвитку навичок мовної діяльності учня під час вивчення іноземної мови. Загальновідомо, що ефективність навчання збільшується у разі використання наочних ілюстрацій, а мультимедійні засоби об'єднують відео-, аудіо-матеріали, ілюстрації, таблиці тощо на одному носії [3]. Освіта в Україні набуває нових рис: комп'ютеризація навчального процесу спонукає до перегляду традиційних форм і методів викладання іноземної мови, сприяє виникненню нових форм проведення уроків [4].

Використання інформаційних технологій у викладанні граматики на уроках англійської мови в загальноосвітніх школах є важливим фактором поліпшення результатів навчання учнів. Завдяки використанню технологій вчителі можуть створювати захоплюючі інтерактивні уроки, які можуть допомогти учням зрозуміти правила граматики та застосовувати

їх у на письмі. Крім того, технологія може надати студентам різноманітні ресурси, які допоможуть їм у вивченні граматики, включаючи онлайн-підручники з граматики, інтерактивні граматичні ігри та автоматизовані системи зворотного зв'язку з граматикою. Використовуючи ці ресурси, вчителі можуть створити привабливе навчальне середовище для своїх учнів, допомагаючи їм краще розуміти та застосовувати правила граматики.

Діти цього покоління товариські й активні, але віддають перевагу комунікаціям, в основному, в мобільних додатках. Вони краще за своїх попередників сприймають різні відомості, швидко й охоче навчаються, особливо за умови, якщо знання дозволяють їм отримати нові навички, але водночас, не схильні до запам'ятовування, сподіваючись на використання технологій у будь-який час [2, с. 432].

Без сумніву, що граматична компетенція необхідна для успішного володіння мовою. Застосування мультимедійних технологій у вивченні граматики на уроках англійської значно розширить можливості уроку, вивільняє час вчителя для творчої діяльності, сприяє засвоєнню учнями нових професійних навичок та викликає інтерес до вивчення мови.

Список літератури

1. Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment.Council of Europe. Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division. Cambridge University Press, 2001. . – P. 260

2. Howe N. Millennials Rising:The Next Great Generation. / N. Howe, W. Strauss. –[S. l.] : Knopf Doubleday Publishing Group., 2000. – P. 432.

3. Омельяненко Г.А. Інформаційно-навчальне середовище: дидактичний аспект. [Електронний ресурс]. URL: http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyno-navchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/ (дата звернення 21.01.2023).

4. Указ Президента , України No926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» http://www.president.gov.ua/documents/12323.html (дата звернення 21.01.2023).

Крістіна Заика
Науковий керівник − доц. Томнюк Л. М.

Особливості перекладу німецьких характонімів у текстах художнього стилю

Дитяча та юнацька література часто є першою сходинкою до знайомства з літературою. Дитяча цільова аудиторія має специфічні характеристики і суттєво відрізняється від дорослих читачів [3] М. Холаус наголошує на обмеженості знань молодих читачів про світ та їхньому незначному життєвому досвіді. Тому перекладач повинен адаптувати твір до рівня оригіналу так, щоб при читанні тексту створювався той самий ефект, який передбачався оригіналом [2, с. 79−80].

Характоніми займають особливе місце в мовній системі, вони називають, повідомляють значення, розрізняють об'єкти та конотації. Характоніми набувають свого сенсу, коли вони пов'язані з предметами [1, с. 19−22].

Відтворюючи характоніми, перекладачеві необхідно відтворити їхні функції та зміст, що є проблемою при перекладі. Найчастіше для адекватного відтворення промовистих імен використовують такі засоби: транслітерацію, транскрипцію, калькування, узагальнення, часткове відтворення, вилучення, субстантивацію.

Більшість німецьких характонімів відтворюється за допомогою калькування, щоб не втратити значення. Використовуючи цей спосіб, ми відтворюємо комбінаторний склад словосполучення, підібравши відповідні елементи. За допомогою цього методу можна полегшити розуміння характонімів, читаючи художній твір.

Однією з помилок перекладача є невміння використовувати калькування, адже він забуває про адаптацію. Наприклад, слово *хмарочос* не викликає потрібних образів без пояснення, а саме «*Чесальник хмар*». Це буквальний переклад нім. *Wolkenkratzer* (Wolken − хмари, kratzen − чесати, дерти). У народі кажуть *високоповерхівка* − образна назва, яка створена на основі українських уявлень. Аналогічно *der Topfkratzer* (der Topf − каструля, горщик; kratzen − чесати), яке слід перекласти «Чесальник каструль» або ж «Дротянка».

Der Zitronenfalter (*die Zitrone – апельсин, die Falter – метелики*), використовуючи метод калькування, ми переклали б цей характонім як «лимонний метелик» (метелик лимонного кольору), однак звернувши увагу на контекст та посилання автора, нам слід перекласти як «люди, які складають лимони».

«*Manche halten den Zitronenfalter für einen Schmetterling. Das ist natürlich Quatsch. In Wahrheit ist das ein Mensch, der Zitronen faltet»* [4, с. 22].

«*Дехто думає, що лимонний метелик – це метелик. Це, звичайно, нісенітниця. Насправді це людина, яка складає лимони»*.

Отже, при перекладі характонімів, найчастіше використовують такі способи перекладу: калькування, транскрипцію, транслітерацію та описовий переклад. Будь-який твір дитячої літератури з власним художнім світом ставитиме нові завдання перед перекладачами. Питання стосовно тієї чи іншої стратегії перекладу потребує ґрунтовного дослідження, тим самим підтверджує необхідність вивчення дитячої літератури та способів її перекладу іншою мовою у перекладознавчому аспекті.

Список літератури

1. Бондаренко Ю. І. Вивчення образів-персонажів на основі стандартної літературознавчої схеми. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. № 4 (квітень).С. 19–22.
2. Basset C. E., Feyrer C. Masterabeit: Translationswissenschaftliche Herausforderungen bei der Übersetzung ausgewählter Medien zur medizinisch-terminologischen Fachwissensvermittlung bei Kindern am Beispiel 'Der Zauberschulbus': Innsburk März 2022 S.323, S.79–80
3. Holaus, M.: Wie sagt man Gafotas auf Deutsch? Oder: Was die Kinder- und Jugendliteratur so besonders (und) schwer übersetzbar macht. Innsbruck: Philologisch-kulturwissenschaftliche Fakultät [Diplomarbeit]. 2011.
Schirneck H. Der Wolkenkratzer schwingt die Bürste: Verlag: RMd-Verlag März 2022 S.22

Ірина Зайдел
Науковий керівник – доц. Бешлей О. В.

Концепт CONFLICT у сучасному англомовному мас – медіа-дискурсі

Сучасний світ дуже швидко розвивається і зміни торкаються усіх сфер життя. Процеси соціокультурних, політичних, економічних та суспільних перетворень супроводжуються суттєвими змінами в соціальній взаємодії – усталені соціальні структури замінюються новими, а це у свою чергу стає подразником для збільшення ознаки конфліктності суспільства. Іншими словами, конфлікт стає невід'ємним елементом людської діяльності. Саме слово «конфлікт» прийшло в слов'янські мови, в тому числі й українську, з латині, що означає зіткнення («conflictus») і почало вживатись із XIX ст. Причинами зіткнень можуть бути найрізноманітніші проблеми життя: матеріальні ресурси, життєві настанови, владні повноваження, статусно-рольові відмінності в соціальній структурі, емоційно-психологічні відмінності особистостей тощо [3].

Конфлікт – це зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій у свідомості окремо взятого індивіда, в міжособистісних взаємодіях або міжособистісних відносинах індивідів або груп людей, які пов'язані з гострими негативними емоціями та переживаннями. За суттю конфлікт означає суперечність, розбіжність, неузгодженість, боротьбу між думками, ідеями, потребами, інтересами, цінностями, позиціями людей.

Конфлікт – це соціальне явище, норма, пульс суспільного життя. Розвиток суспільства, людини, її діяльності, взаємодії із соціальним середовищем, міжособистісних взаємин у громаді пов'язаний із суперечностями, загострення яких сприяє появі конфлікту. Уникнути його неможливо, але позбутися деструктивних наслідків людина спроможна шляхом його конструктивного розв'язання [1]. За природою конфлікт – це соціальне явище.

З психологічної точки зору конфлікт є загострення міжособистісних стосунків, внутрішньоособистісних суперечностей, зіткнення особистісних вірувань, позицій, потреб різних індивідів, їхніх амбіцій [3].

Сьогодні конфліктні процеси виступають невід'ємною рисою розвитку всього суспільства, і засоби масової інформації відіграють важливу роль у цих процесах. Розглядається модель діяльності засобів масової інформації в конфліктних процесах. Запропонована модель включає два елементи - стратегію діяльності ЗМІ в конфлікті та тактики реалізації цієї стратегії: запобігання, регулювання, вирішення, уникнення, роздмухування. Оптимальна поведінка ЗМІ в конфлікті визначається після того, як враховані всі аспекти конфронтації, що залежать від якісних реєстрів суб'єктно-об'єктних відносин: творчого завдання, особистісних характеристик мас - медіа, з одного боку, і особливостей конфліктного процесу, – іншого [2]. Саме концепція медіа-дискурсу дозволяє скласти ще більш об'ємне уявлення про рече діяльність у сфері мас-медіа, оскільки охоплює не лише повідомлення плюс канал, а й усі численні екстралінгвічні фактори, пов'язані з особливостями створення медіа повідомлення ЗМІ, його одержувача, зворотного зв'язку, культуро обумовлених способів кодування та декодування, а також соціально-історичного та політико-ідеологічного контексту.

Список літератури

1. https://science.lpnu.ua/uk/sjs/vsi-vypusky/vypusk-1-nomer-883-2017/osoblyvosti-mediavidobrazhennya-konfliktnosti (20.02.2023)
2. Добросклонська Т. Г. Медіадискурс як об'єкт лінгвістики та міжкультурної комунікації Вестн. моск. ун-ту. 10. Журналістика. 2006. № 2.
3. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

Богдана Запісяк
Науковий керівник – доц. Мусурівська О.В.

Персонажне мовлення як предмет дослідження сучасної лінгвістики

Під персонажним мовленням розуміють мовлення дійових осіб твору; головний конструктивний компонент образу персонажа. Розмежовують зовнішнє і внутрішнє персонажне мовлення. Зовнішнє мовлення – це сукупність самостійних реплік персонажа, що виконують функцію його мовленнєвої характеристики. На лексичному, синтаксичному та інтонаційному рівнях зберігаються, як правило, риси усного розмовного мовлення. Виділяють такі різновиди зовнішнього мовлення: діалог, монолог, полілог, конструкції з прямим мовленням, конструкції з непрямим мовленням і невласне-прямим [5, с.111].

У межах персонажного мовлення виділяють пряме й непряме мовлення. Пряме мовлення слугує репрезентацією автентичного, фактично вербалізованого мовлення персонажів твору. Через непряме мовлення здійснюється оформлення персонажного висловлювання або думок. Розрізняють ще й невласне-пряме мовлення, яке використовується для показу внутрішнього світу персонажів, їхніх переживань, сумнівів, емоцій. Завдяки прямому мовленню відстань між автором і читачем зводиться до мінімуму, створюється ефект демонстрації подій, а не їх повідомлення. За використання непрямого мовлення зберігається певна дистанція між автором і читачем, відчувається відсторонення від персонажів. Тому саме пряме мовлення є найпоширенішим самостійним способом об’єктивізації дискурсної зони персонажів. Невласне-пряме мовлення є мовно-художнім прийомом із широкими зображувальними можливостями.

Завдяки йому досягається репродукція сприйняття точки зору персонажа й звертається увага на фрагменти його дискурсу – лексики, фразеології, синтаксичних структур, уведених у нарацію. Завдяки використанню невласне-прямого мовлення

автор вільно маніпулює мовленням персонажів, акцентуючи увагу на найвагомішому, потрібному для того, щоб визначити належність думки чи почуття персонажів [2, с.74, 75].

Персонажне мовлення може бути діалогічним та внутрішнім. Внутрішнє мовлення входить до твору як складник мовленнєвої партії персонажа разом з діалогічним мовленням. Значне місце у персонажному мовленні відводиться діалогічному мовленні. Діалог є формою активної комунікативної взаємодії двох або більше суб'єктів, матеріальним результатом якої є утворення специфічного дискурсу, що складається з послідовних реплік [4, с.111].

Діалогічне мовлення відіграє істотну роль у розвитку сюжету, тоді як внутрішнє мовлення безпосередньої участі в розвитку подій не бере, але зосереджує в собі їхні мотиви, розкриває їхні причинно-наслідкові зв'язки та справжні відношення, експлікуючи їхню сутність [3, с.189].

Список літератури

1. Кауза І.Б. Складники персонажного дискурсу в наративному текстопросторі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 4. С. 73-76.

2. Москалюк О. В., Ківенко І. О. Номінація подяки в авторському коментарі та персонажному мовленні. Збірник наукових праць «Нова філологія». 2021. № 83. С. 186-194.

3. Радкевич В. В. Сучасні напрямки дослідження діалогічного персонажного мовлення в гендерному аспекті. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* Філологічні науки. 2017. Вип. 2 (86).С. 110-114.

4. Скляренко О. Б. Авторське та персонажне мовлення як одна із структурно-композиційних домінант оповідань І.Бахман (на матеріалі збірки «Das dreisigste jahr»). С. 176-178.

5. Хрипченко І.К. Особливості репрезентації діалогічного персонажного мовлення в художньому дискурсі (на матеріалі сучасної англомовної прози). Мови та літератури у полікультурному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (17 листопада 2016 р.) / за заг. ред. к.філол.н., доцента Назаренко Н.І. Маріуполь : МДУ, 2016. С. 111-113

Єлизавета Захотій
Науковий керівник – доц. Мельник Ю.Й.

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ: СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ

У 2018 році в Україні першокласники розпочали своє навчання за новими стандартами, які диктувала розроблена реформа під назвою „Нова українська школа” (НУШ). Її мета – створення школи, яка окрім надання академічних знань змогла б підготувати школярів до життя [2]. Очікувано, що це призвело до безлічі змін у плануванні та методиці викладання. Перед педагогами стоїть завдання відійти від знайомих канонів та переналаштувати свій підхід з ціллю виховати та сформувати підґрунтя для побудови нового європейського суспільства.

Знання іноземної мови, згідно з основними засадами НУШ, є „ключем до міжкультурної інтеграції в сучасний світ та глобалізації міжнародних контактів у різноманітних сферах життя” [1, с. 3]. Задля цієї мети по закінченні школи мовці повинні володіти іншомовними компетентностями, які набуваються в ході навчання разом із життєвими. Існує чимало шляхів досягнення поставлених цілей, та всі вони варіюють залежно від навичок, які вчитель ставить за мету розвинути в учня. Компетентність, яка приведе до зазначеного результату в міжнародній комунікації, як справедливо вважають, – це читання.

Найвищою метою читацької компетентності є соціалізація, перетворення читача на суспільно-дієспроможну особу [3, с. 43]. Створюється ланцюжок вимог, де розвиток однієї сфери стане рушійною силою в розвитку іншої. Виходячи з цього, починати потрібно з підбору засобів для формування тієї чи іншої компетентності: в нашому випадку читацької. Тому пропонуємо орієнтуватись на європейський досвід та спробувати інтегрувати відомі методики в рамки сучасного уроку іноземної мови.

Велика кількість стратегій вже була апробована і користується неабиякою популярністю серед методистів. Ми хотіли б зосередити нашу увагу на кількох із них, а саме: SQ3R метод, читацький щоденник, читання в парах та кооперативне читання. Теоретично можливо змоделювати будь-яку стратегію

під умови заняття з німецької мови, але практика демонструє, що вищеназвані належать до найбільш ефективних, хоча на сьогодні залишаються подекуди невідомими (або маловідомими) в українській методології.

Основний акцент цих чотирьох стратегій сфокусований на розвитку творчої складової в діяльності школяра, поліпшенні сприйняття та розуміння інформації з іншомовних текстів. Крім цього, використання зазначених методів сприятиме не тільки росту читацької компетентності. Разом з нею тренуються навички аудіювання, письма й говоріння, зачіпаються лексичний і граматичний аспект уроку. Ці стратегії володіють високою гнучкістю і таким чином надають педагогу можливість додатково зробити наголос на тій чи іншій компетентності.

Паралельно, як зазначалося вище, після закінчення середньої школи в учня повинні бути сформовані і життєві компетентності. Перелічені методи, хоч і не напряму, але також сприяють їх еволюції. Якщо при використанні SQ3R стратегії школяр отримає досвід самостійної роботи, то, співпрацюючи в команді при застосуванні кооперативного чи парного читання, він навпаки розвине вміння вести бесіду та працювати на спільний результат. Якщо вчитель ставить за мету розвиток креативності, слід звернутися до ведення читацького щоденника.

Отже, рішення педагога щодо систематизації заняття хоч і частково, але більшою мірою залишається за ним самим. Визначними факторами, які повинні вплинути на вибір, залишаються індивідуальні особливості учнів та головні засади НУШ. При їх врахуванні нововведена реформа матиме успіх та визнання на міжнародній академічній арені.

Список літератури

1. Зимомря, І. М. (2021). Модельна навчальна програма „Іноземна мова. 5-9 класи” для закладів загальної середньої освіти.

2. Міністерство освіти і науки України – нова українська школа. *Головна | Міністерство освіти і науки України*. URL: https://mon.gov.ua/ ua/tag/nova-ukrainska-shkola (дата звернення: 10.02.2023).

3. Pfaff-Rüdiger, S. (2011). *Lesemotivation und Lesestrategien: der subjektive Sinn des Bücherlesens für 10-bis 14-Jährige*. LIT Verlag Münster.

Анастасія Зеленчук
Науковий керівник – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу англомовних лексем молодіжного сленгу українською мовою

Мова є засобом, за допомогою якого культури виражають себе, свою сутність. Вона відображає культурно-історичний фон кожної епохи і, як правило, цілком зрозуміла лише людям, що живуть у цю епоху.

Молодий сленг найбільш жваво реагує на всі події в житті. Вона підхоплює і відображає нові явища, а сама змінюється в процесі їх трансформації, а отже, впливає на вживання розмовного варіанта мови, якою відбувається спілкування, у повсякденному житті, поступово витісняючи з ужитку іншу лексику.

Не є винятком і сленг американських студентів. Сучасна лінгвістика — це не тільки вивчення письмової мови, а й вивчення та аналіз фактів мови в живому спілкуванні. На думку авторитетних лінгвістів (В. В. Балабіна [1], Є. М. Береговська [2], Н. А. Джеус та ін.), безпосереднє усне звукове спілкування постає найважливішою сферою функціонування мови, розмовна мова слугує в певному сенсі мінімальною системою національної мови, найважливішою за діапазон соціальної та індивідуальної значущості. Особливий інтерес викликає вивчення різних форм ненормативного, тобто такого, що відхиляється від звичних мовних норм, розмовного мовлення [3].

Жива розмовна мова досліджується з різних точок зору: з соціолінгвістичних позицій - з точки зору виявлення її соціальних різновидів, встановлення їх соціального статусу за сферою використання, визначення їх соціокультурних меж; з психолінгвістичних і комунікативно - лінгвістичних позицій - з точки зору виділення характерних для цих форм форм способів позначення комунікативних позицій мовця і слухача в загальній динаміці діалогічного дискурсу.

Лексичний склад англійської мови, як і будь-якої іншої мови, містить велику кількість сленгових утворень, які відповідають певним соціальним і професійним групам людей. Існування різноманітних діалетизмів, сленгізмів тощо свідчить про те, що мова залишається динамічною системою, яка постійно живе та розвивається.

Сленг як різновид мовного стандарту традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів яскравим емоційно – експресивним забарвленням, лаконізмом і образністю сленгу, здатністю постійно змінювати межі, що відокремлюють його від мовної норми. Вивчення цих питань дає змогу зрозуміти тенденцію розвитку мови в цілому, заглянути в її майбутнє, висвітлити проблему «мова та її середовище», важливу не лише для соціальної, а й для «внутрішньої» лінгвістики.

Саме тому дослідження молодіжного сленгу як невід'ємної частини національної мови досить актуальне.

Список літератури

1. Балабін В.В. Сучасний американський молодіжний сленг як проблема перекладу : Автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.16 /; В.о. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка.– К. : Логос, 2002.– 19 с.
2. Берегівська Є.М. Молодіжний сленг: формування та функціонування. Запитання мовознавства. 2006. №3. С. 32-41.
3. Білецька, О. О. Стан і тенденції мовної субкультури сучасної молоді України: монографія. КНУКіМ. Київ. 2016. 187 с.

Лілія Іванцен
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Сучасний підручник з німецької мови як жанр

У сучасній філологічній науці термін жанр розглядають як загальну, універсальну й водночас цілком конкретну категорію. Літературознавчий словник-довідник (2006) визначає жанр як тип літературного твору, один із головних елементів систематизації літературного матеріалу та класифікує літературні твори за типами їх поетичної структури; різновид (жанр) [0, с. 417].

О. Галич, В. Назарець та Є. Васильєв стверджують, що «жанр – це історично сформований тип художнього твору, який синтезує характерні особливості змісту та форми певного виду творів, має відносно сталу композиційну будову, яка постійно розвивається та збагачується» [0, с. 251]. Жанр вважається історично усталеною класифікацією писемних творів за їхньою формою, обсягом та іншими ознаками.

Розмитість жанрового поділу є однією із головних проблем, що зумовлюють численні дискусії з приводу визначення та розуміння поняття «жанр». Наразі у науковій літературі відсутня чітка позиція щодо визначення навчального підручника як жанру.

Підручник як підготовлений навчальний текст є насамперед психолого-педагогічним твором. Науковці характеризують підручник як жанр навчального дискурсу [0, с. 10]. Навчальний (освітній) дискурс як система ціннісно-смислової комунікації суб’єктів освітнього процесу включає різнорідні жанрові одиниці і демонструє широкий спектр актуалізації цілей: навчання та розвиток учасників освітнього процесу, поширення передового досвіду, надання професійних послуг тощо. Ці цілі реалізуються через систему жанрів, що обслуговують згаданий тип дискурсу. Підручник призначений для вивчення певного навчального предмета. Він належить до

ключових жанрів навчального дискурсу, реалізуючи його основну функцію – навчально-виховну діяльність.

Розглянемо як приклад сучасний підручник з німецької мови «Beste Freunde» (A1.1) для початкового рівня. Комунікативною метою цього підручника є опанування німецької мови на базовому рівні. Адресантом виступають укладачі / автори підручника; адресатом – діти або підлітки, які починають вивчати німецьку мову. Композиційно підручник складається з набору обов'язкових та варіативних блоків. Кожен урок містить невелике текстове повідомлення з пізнавальною інформацією на певну тему. Опціонально урок супроводжується варіативними частинами, як-от: «завдання», «питання», «тести», «пам'ятка» тощо. Кожна тема у підручнику поділена на три блоки: «Wortschatz», «Grammatik», «Kommunikation», у такий спосіб автори намагаються забезпечити формування у учнів основних типів мовних та мовленнєвих компетентностей. Характерною рисою жанру можна вважати наведення лексичних одиниць та синтаксичних конструкцій для фокусування уваги учнів на ключовий лексико-граматичний матеріал кожної теми.

Як показує проведений аналіз, у сучасних підручниках з німецької мови домінує комунікативний підхід, коли автори пропонують систематичну роботу з тренування навичок говоріння і розуміння на слух. Разом з тим продовжують використовувати й граматико-перекладний метод з різним формами презентації тексту і його контролю шляхом переказу, відповідей на питання, письмового викладу почутого.

Список літератури

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ: Либідь, 2001. 488 с.

2. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: Академія, 2006. 752 с.

3. Шамелашвілі Р.М. Підручник для загальноосвітньої школи як феномен навчально-методичного комплексу та деякі питання його експертного оцінювання. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. Київ: Педагогічна думка, 2008. Вип. 8. С. 8-20.

Богдана Іванчак
Науковий керівник – доц. В.А. Мойсюк

Редукція як один із семантичних способів дефразеологізації фразеологізмів французької мови

Дослідження семантичних особливостей творення похідних фразеологізмів у французькій мові є частиною наукових розвідок у галузі неології, яка займається вивченням нових лексичних і фразеологічних одиниць (далі – ФО), способів їхнього творення, типів значень і сфер використання. Незважаючи на те, що фразеологічній неології присвячено низку наукових досліджень XX ст. – початку XXI ст. (Ю. Аваліані, М. Алефіренко, Ш. Балі, В. Виноградов, В. Гладка, М. Демський, В. Мокієнко, О. Потебня, В. Телія та ін.), ще багато питань залишаються дискусійними, зокрема лексико-семантичні та семантико-синтаксичні процеси трансформації ФО в публіцистичному дискурсі та їх механізми творення. Власне, це і визначає **актуальність** нашої роботи.

Мета нашого дослідження полягає в детальному вивченні редукції як одного із основних способів трансформації ФО в публіцистичному дискурсі, завдяки яким поповнюється лексико-фразеологічний склад французької мови.

Матеріалом нашої роботи є трансформовані шляхом редукції 156 ФО, вилучені методом суцільної вибірки із французьких періодичних видань за 2002-2017 рр.

Загалом прийом редукції, один із найпоширеніших синтаксичних способів трансформації ФО (33 % серед інших способів), визначають як «скорочення структури ФО, опущення її деяких компонентів» [1, с. 69].

Найчастіше опускають дієслова, які є структурним ядром усталених виразів і несуть основне смислове навантаження. Тому їх скорочення не порушує семантику усталених виразів, а, навпаки, привертає увагу читачів незвичною формою, напр.: *Procès du quai de Valmy:* ***le mauvais quart d'heure*** *du témoin policier* [2]. Як бачимо, в тексті статті автор використовує в усіченому вигляді ФО *passer un mauvais quart d'heure* «пережити неприємну хвилину», упускаючи початковий дієслівний компонент (дієслово *passer*) і залишаючи номінативний (*le*

mauvais quart d'heure «неприємна хвилина»). Однак усічена форма не порушує семантики всієї ФО: під «неприємною хвилиною» журналіст має на увазі допит поліцейського в суді.

Часто спостерігаємо випадки, коли журналісти вдаються водночас до усічення однієї із лексем ФО та додавання нового компонента, напр.: *Les bâtons de Bagdad dans les roues de l'ONU* [3]. У наведеному прикладі легко впізнати трансформовану ФО *mettre les bâtons dans les roues* («ставити палиці в колеса, чинити перешкоди»), в якому автор усікає дієслово *mettre* і додає власну назву *l'ONU*. Внаслідок цього отримуємо дефразеологізований вираз, який чітко зберігає своє походження.

Подібний прийом використано також у наступному прикладі: *L'argent fait un peu le bonheur* [4]. Але при трансформації ФО *l'argent ne fait pas le bonheur* «не в грошах щастя» автор не лише вклинює новий компонент (прислівник *un peu*), а й змінює заперечну конструкцію на ствердну. З контексту статті розуміємо, що фінансові обмеження погано впливають на стан здоров'я, на житлові умови і, навіть, на відчуття щастя нації, тому для французів – «щастя лише трохи в грошах».

Отже, редукція – це спосіб скорочення певних компонентів ФО. Вдаючись до цього способу, журналісти найчастіше опускають дієслова. Акцентування уваги на основному змістовому компоненті допомагає їм якомога краще розкрити сутність наданої інформації не лише з логічної, а й експресивно-емоційної точки зору.

Список літератури

1. Гладка В. Неофразеологізація сучасної французької мови: лінгвокогнітивний аспект: в 2 ч. Чернівці: Технодрук, 2018. Ч. 1. Монографія. 680 с.
2. Halissat I. Procès du quai de Valmy: le mauvais quart d'heure du témoin policier . URL: https://www.liberation.fr/france/2017/09/23/...1598428
3. Pigny M. L'argent fait (un peu) le bonheur. URL: https://www.lemonde.fr/economie/article/2013/01/10/...3234.html
4. Rousselot F. Les bâtons de Bagdad dans les roues de l'ONU. URL: https://www.liberation.fr/planete/2002/11/14/...421572/

Евеліна Ільчук
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.**Категорія евіденційності у німецькій мові**

Життя в соціумі неможливе без комунікації між людьми. Як суб'єкти комунікації вони обмінюються тією чи іншою інформацією, демонструючи свої погляди, емоції та намагаючись донести до опонента власну точку зору. Нерідко комуніканти передають почуту ними інформацію, чужі думки, припущення тощо. Через це в сучасному комунікативному процесі постає потреба у зазначенні джерела тієї чи іншої інформації. Основною метою цього є спроба надати повідомленню більшої достовірності та авторитетності.

Метою нашої студії є висвітлення категорії евіденційності на матеріалі сучасної німецької мови.

У лінгвістиці термін ***евіденційність*** набув поширення лише наприкінці XX століття. Хоча він був уведений ще у 1911 році американським антропологом та мовознавцем Францем Боасом при описі однієї з індіанських мов. У цій досліджуваній мові словоформа дієслова містила в собі інформацію про джерело інформації, тобто було неможливо повідомити що-небудь без вказівки на джерело. Лінгвіст проаналізував афікси, які вказували безпосередньо на джерело інформації як ознаки її достовірності. А завдяки філологу Р. Якобсону, який позначив евіденційністю шифтери як рухливі показники висловлення, термін було уведено у науковий обіг [1, с. 22].

У мовознавстві немає одностайності щодо поняття *евіденційність* через різну будову мов. В одних мовах джерело інформації може виражатися на морфологічному рівні через афікси; в інших – лексично чи синтаксично [2]. Оскільки всі мови унікальні, в одних мовець може взагалі опускати джерело інформації, в інших – мовець зобов'язаний завжди вказувати джерело, на якому базується його повідомлення. Цим джерелом може бути власне спостереження мовця або думка інших.

Наразі існує потреба комплексно досліджувати цю мовну категорію у різнотипних мовах.

У німецькій мові евіденційність виражають морфологічним, лексичним та синтаксичним способами.

Для передачі евіденційності в німецькій мові застосовують насамперед, модальні дієслівні конструкції (sollen, wollen, müssen, dürfte, werden, mögen, können + Infinitiv I / II). Експліцитним проявом

прямої евіденційності є використання комунікативних та модалізованих дієслів (sagen, behaupten, bezweifeln, scheinen). Застосування модальних прислівників (natürlich, angeblich) вказує також на джерело інформації, автора думки та його ставлення до неї. Квотативний кон'юнктив є центральним способом вираження евіденційності в німецькій мові. Зокрема, це презентні та претеритні форми кон'юнктива, які позначають чужі висловлювання, що не виділяються пунктуаційними знаками [3]. Евіденційність простежується в словосполученнях з прийменниками zufolge, laut, nach, gemäß, коли наголошують пропозицію повідомлення, а його джерело виводять на другий план.

Отже, категорія евіденційності хоча й має порівняно недовгу історію дослідження, дедалі частіше стає предметом пильного аналізу на матеріалі різнотипних мов загалом і німецької зокрема. Зацікавленість нею зумовлена потребами ефективної комунікації, коли застосовують мовне кодування джерела інформації.

Список літератури

1. Ніка О.І. Евіденційність як категорія модусу у староукраїнських текстах. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*: Зб. наукових праць. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. Вип. 18. С. 51–59.
2. Aikhenvald A. Y. The grammar of knowledge: a cross-linguistic view of evidentials and the expression of information source. *The grammar of knowledge: A cross-linguistic typology*. 2014. V. 1. P. 1–51.
3. Kiyko Y. *Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste*. Berlin: Peter Lang, 2020. 312 S.

Валерія Ілаш
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Імпліцитний зміст політичних промов Джозефа Байден

Мовлення учасників будь-якого дискурсу, а особливо політичного, містить як експліцитні, так і імпліцитні смисли. Політичний дискурс характерний своєю неоднозначністю, тому правильно витлумачити посил сказаного політиком – імплікатури («*what is left unsaid*») – не завжди вдається, що вимагає встановлення неписаних комунікативних правил, згідно з якими мовець повинен відмовитися або від надмірної лаконічності, або віднадлишкового багатослів'я.

У той же час, політики використовують імплікатури як стратегію впливу на електорат та навмисно вдаються до неоднозначності у своїх промовах, що не завжди обертається на їхню користь у зв'язку із тенденцією дискурсу реагування спотворювати природу сказаного.

Метою дослідження є здійснення аналізу імпліцитного змісту політичних промов Байдена на матеріалах текстів, відео політичних промов, інтерв'ю політика, а також журналістських статей видань The New Tork Times, The Washington Post, The Economist Times тощо з 1987 по 2022 рік.

Відповідно до мети роботи нами виконано такі завдання: *вивчено* поняття та види імплікатур на основі теорії імплікатур Грайса [1]; *досліджено* політичні промови Байдена та наявний у дискурсі реагування журналістський та інший матеріал; *встановлено* наявність у промовах Байдена імпліцитної інформації, опираючись на контекст, фонову інформацію та інші чинники.

Новизна дослідження полягає в тому, що вперше досліджено імпліцитний зміст політичних промов Байдена в контексті російсько-української війни 2022-го року, расово-соціальних проблем, комунікативного донесення ним місця католицької віри у своєму політичному дискурсі.

Серед методів, до яких ми вдалися під час проведення даного дослідження, можна виділити метод зіставлення, в межах якого здійснено порівняння інтерпретації спірних висловлювань Байдена зі сторони як офіційної позиції самого політика, так і реакції ЗМІ, політичних та громадських кіл; а також порівняно характер риторики

політика з приводу конкретного питання, як-от віри або громадянських прав та свобод, на різних етапах його політичної кар'єри.

Як висновок, у ході здійсненого дослідження нами було виявлено численні метафори, натяки, алюзії, епітети тощо, що використовуються політиком задля формування власного дискурсу. Байден часто наповнює свої промови релігійним змістом та алюзіями, у такий спосіб зробивши католицизм важливою частиною свого політичного дискурсу і фактором, який багато в чому формує його політичні погляди, наприклад, доволі *консервативна позиція щодо права жінок в США на аборт.* Зокрема, можемо простежувати вживання Байденом слова «*privacy*» замість «*abortion*», словосполучення «*abort a child*» замість «*abort a fetus*» [2], що може свідчити про збереження ним своїх консервативних поглядів під впливом у тому числі релігії, незважаючи на те, що Байден є демократом-лібералом.

Перспективою подальшого напряму даного дослідження може стати детальний аналіз імпліцитного змісту політичних промов іншого американського демократа, конгресвумен Александрії Окасіо-Кортес, паралельно із подальшим вивченням дискурсу Байдена, що дасть змогу провести порівняння комунікативних стратегій закладення імпліцитної інформації, до яких вдаються ці політики.

Список літератури

1. Grice H.P. Logic and Conversation. *Harvard University Press*. 2017. P. 22-40.

2. Peter Baker. With Roe Under Threat, Biden Is an Unlikely Abortion Rights Champion. *The New York Times*. 2022. URL: https://www.nytimes.com/2022/05/05/us/politics/biden-abortion.html

Крістіна Карп
Науковий керівник – асист. Ковалюк Ю. В.

Формування англомовної граматичної компетенції учнів старших класів засобами прикладних програм

Мета цієї роботи – дослідити використання прикладних програм у навчанні граматики англійської мови у старшій школі. Завдання: зробити внесок та посприяти граматичному розвитку англомовної компетентності учнів старшої школи. Ці мета і завдання полегшують роботу у пошуку та виборі релевантного матеріалу під час планування уроків та їх проведення.

Учитель Пасько О. О. у своїй роботі, говорячи про сучасні методи вивчення граматики англійської мови, зазначає: ”Актуальність цієї проблеми є беззаперечною на сучасному етапі психолого-педагогічного процесу. Статус іноземної мови як освітньої галузі піднято на високий рівень. Таким чином предмет «іноземна мова» у силу своєї специфіки має більші можливості, ніж інші предмети шкільного циклу” [1].

Для формування граматичної компетенції будь-якої мови варто знати принципи та вихідні положення, що визначають зміст, методи навчального процесу та організаційні форми згідно з основними цілями та закономірностями вивчення. Саме це розглядається в даній роботі. Завдяки володінню граматичних знань стає можливим правильне оформлення висловлення та розпізнавання граматичних форм у мові. Дослідниця також зауважує: «Немає сумніву, що знання граматичних правил необхідно для успішного володіння мовою. Але незмінним є питання останніх років - чи повинен учитель навчати правилам у вправах або краще учням інтуїтивно освоювати граматику в процесі комунікативної діяльності, замість того щоб вивчати її через спеціальні вправи, спрямовані на засвоєння того чи іншого правила. Особливо важливо це на середньому етапі, коли учні володіють достатнім лексичним матеріалом і у них закладається алгоритм засвоєння іноземного мовного матеріалу. Успішне оволодіння іноземною мовою на уроці відбудеться тільки в тому випадку, якщо організувати навчальний процес так, щоб учні як можна точніше імітували умови реального мовного спілкування. Засвоєння граматики викликає багато

труднощів, які ускладнюються граматичними термінами і правилами та нескінченним рядом винятків» [1].

Саме тому перед учителем старшої школи постає питання, як урізноманітнити та поліпшити процес вивчення граматики задля отримання ефективного результату. Щоб зацікавити учнів та впоратися з цим завданням варто розробити цікаві методи або ж використовувати наявні. Такі методи називаємо сучасними, які сприяють розкриттю учнівського потенціалу, логічного мислення та дають змогу навчатися в умовах сьогодення. Важливо розуміти, що граматичний матеріал повинен поєднуватися разом з лексичним, адже знання граматики проявляється, зокрема, у діалогічному мовленні. “Тому виникла необхідність у навчальних вправах, які направлені на комунікацію. Часто викладання граматики обмежується сухими таблицями, заучуванням конструкцій, однотипними вправами. Не завжди чергуються форми роботи, що викликає пасивну діяльність учнів” [1]. Традиційне зубріння не дозволяє якісно опанувати граматичним матеріалом, адже потрібно докласти чимало зусиль, аби сфокусуватися на правилах чи таблицях. Ігрова форма навчання більш цікава та ефективна.

Як результат можна буде виділити позитивний досвід використання граматичних прикладних програм як зі сторони вчителя, так і з учнівських відгуків, конкретні результати та оцінки знань, які учні продемонструють під час комунікативної та письмової практики.

Список літератури

1. Vseosvita. [Електронний ресурс]. URL: https://vseosvita.ua/library/sucasni-metodi-vivcenna-gramatiki-anglijskoi-movi-u-serednij-skoli-184524.html

Джулія-Александра Карузо

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н. Г.

Сучасний англомовний сленг: шляхи творення

Сленг, як невід'ємна частина мови, є однією з актуальних та суперечливих проблем сучасної лексикології, тому що сленг – це саме той прошарок вживаної лексики, який не співпадає з літературною нормою [1, с.78]. Одним із перших учених, який спробував визначити місце сленгу в стандартизованій мові, є Е. Патрідж. Він простежив історичні передумови розвитку та поширення неформального мовлення на північноамериканському континенті. Його праця, опублікована понад 40 років тому, залишається актуальною й нині [3, с.241];

Користувачі сленгу в основному вживають його, незалежно від мови, для створення характерної, особливої, незвичної конотації в процесі комунікації, що наразі яскраво простежується на сторінках літературних творів, у рядках пісень відомих виконавців, а також на кіно- і телеекранах, що відтворюють нашу буденність [1,с.79].

У науковій літературі описують декілька способів утворення сленгу:

– фонологічний спосіб словотворення; до зазначеного способу відносять механізм ономатопії або звуконаслідування; цей механізм передбачає звуковідтворення, яке являє собою фонетичне уподібнення не мовним звукокомплексам (ding-dong – бійка);

– семантичний спосіб словотворення; сюди відносяться такі способи, які змінюють семантику вже існуючих слів, а не їх звукову оболонку; мова йде про розширення та звуження слів, а також метонімію та метафору; важливу роль у розвитку та організації сучасної лексичної системи відіграють суміжнометонімічні переноси, у яких другорядні значення спираються на асоціативні зв'язки, які виникають при найменуванні одним словом матеріалу чи предмета, виготовленого з цього матеріалу, або дію та результат, який випливає з дії (pickled (маринований) – нетверезий);

– морфологічний спосіб словотворення є найбільш поширеним способом утворення сучасного сленгу: складні слова, коли відбувається складання основ слів в одне більш складне слово (deadhead – дурень; milksop – боягуз); метатеза (зміна місцями звуків або складів) або

дзеркальне відображення слова (doog замість good – хороший); римування – «rhyming slang» (read and write замість fight – читати та писати замість боротися); афіксація, коли нові сленгізми утворюються за допомогою приєднання аффіксу до основ різних типів, а саме, префіксу чи суфіксу (knockout – кралечка); абревіація, яка виникає з метою економії місця та часу, і з'являється низка абревіатур, здатних замінити цілі речення (AFAIK – as far as I know, ASAP – as soon as possible); утворення сленгізмів за допомогою додавання до іменника або дієслова прийменника або частки: kinda/sorta – п/на кшталт, buncha – група людей, righto – звісно) [2, с.80; 4].

Отже, щоб оволодіти сленгом, варто тривалий час перебувати в середовищі, де розмовляють англійською мовою (краще з носіями), адже тоді з'являється можливість чути не тільки літературну мову у різних мовленнєвих ситуаціях, а й сленгові вирази.

Список літератури

1.Медвідь О. М., Андріяш О. Г. Англійський сленг в українській мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* Том 30 (69) № 4 Ч. 2. 2019, С.78-85.

2.Моргунова М. В. Місце молодіжного сленгу в сучасній англійській мові. *Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée*. Volume 3, 30 octobre 2020, Strasbourg, République française. С.80-81

3. Подоляк У.С., Зубрицький Р.Я. Вплив англійської лексики на формування молодіжного сленгу. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 19. Том 2., 2019. С.120-124.

4.Richard A. Slang and Euphemism. N.Y.: New American Library, 2000. 427 p.

Олександра Клим
Науковий керівник – доц. Шиба А.В.

Формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів старших класів середньої школи за допомогою автентичних відео-матеріалів TED-talks

Формування компетентності в аудіюванні є складним завданням, пов'язаним із фонетикою, фонологією та психологією [5].

Компетентність в аудіюванні – це «здатність слухати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і типів з різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого та непрямого спілкування» [1, с. 19].

Вчені сходяться на думці, що компетентність в аудіюванні передбачає набуття певного комплексу умінь, навичок, знань і комунікативних навичок і ґрунтується на їх складній та динамічній взаємодії.

У процесі формування компетентності в аудіюванні важливу роль відіграють засоби, які використовує вчитель. Текстовий матеріал в даний час залишається головним джерелом отримання знань [2]. В процесі викладання англійської мови, у тому числі при формуванні компетентності в аудіюванні, велику роль відіграє навчання на матеріалі оригінальних, автентичних текстів. Так, у Навчальній програмі з іноземних мов серед інших визначено такі завдання навчання англійської мови в 10-11 класах: розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту [3, с. 4].

Автентичні тексти – це тексти, які створені носіями мови для носіїв мови, представлені на мові носіїв в текстовому або аудіо-, або аудіо-візуальному форматі [5].

У старшій школі серед автентичних аудіо-візуальних матеріалів можуть бути використані відео TED-talks, які є надзвичайно популярними серед сучасної молоді.

TED Conferences, LLC (Technology, Entertainment, Design) – це американо-канадська некомерційна медіаорганізація, яка розміщує міжнародні доповіді онлайн для безкоштовного розповсюдження під гаслом «ідеї, які варто поширювати» [4]. Раніше TED-talks зосереджувалися на технологіях і дизайні, що відповідає походженню компанії із Кремнієвої долини. Пізніше компанія розширила свою

перспективу, включивши розмови на багато наукових, культурних, політичних, гуманітарних і академічних тем.

Використання TED-talks на уроках іноземної мови у страшій школі може бути реалізовано за стандартною схемою роботи з аудіювання, за такими етапами: 1) передтекстовий; 2) текстовий; 3) післятекстовий [1]. Перед аудіальним сприйманням іншомовного матеріалу повинні бути усунуті лексико-граматичні та соціолінгвістичні труднощі, оскільки це заважатиме повноцінному сприйняттю TED-talks. Тому завдання передтекстового етапу – зняття в усіх ймовірних труднощів.

Підсумовуючи вищезазначене, слід вказати, що TED-talks як автентичні матеріали можуть відігравати важливу роль у формуванні компетентності в аудіюванні, дозволяти учням взаємодіяти з реальною мовою та змістом, а не з формою (граматикою та словниковим запасом). Іншими словами, правильне та систематичне використання цих матеріалів на заняттях дає учням розуміння того, для чого вони вивчають мову, оскільки вони готують їх до справжнього спілкування.

Список літератури

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 19-30.

2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/

3. Навчальні програми з іноземних мов. 10-11 кл. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf

4. TED. URL: https://www.ted.com/talks

5. Ur P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. C.: Cambridge University Press, 1991. 375 p.

Олександра Клянчина
Науковий керівник – доц. Бешлей О.В.

Анкетування учнів середньої школи як засіб поліпшення плану уроку

Під час проходження практики у Чернівецькій ЗОШ №8 І – ІІІ ступеня ми досліджуємо питання "Які основні труднощі виникають у студентів під час виконання завдань із аудіювання?". Для відповіді на нього найкращим варіантом було обрано нами опитати самих студентів шляхом анкетування. У групі 16 студентів, тому результати, відображені у діаграмі нижче, виявилися такими:

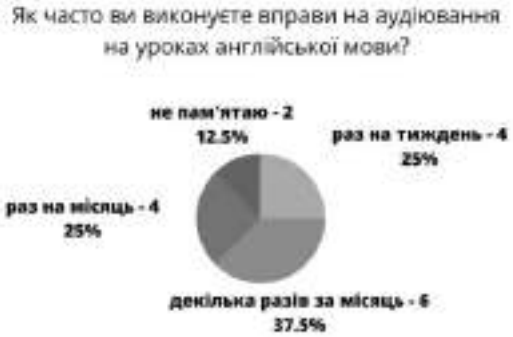

Результати першого питання показали, що більшість студентів згадали про використання таких вправ лише кілька разів на місяць, коли підручник Prepare A1 подає завдання з аудіювання їм на кожному розвороті, іноді по кілька разів, навіть якщо це не є розділ аудіювання. Двоє студентів не пам'ятали або взагалі не хотіли їх згадувати – саме тому ми бачимо низький рівень зацікавленості студентів і, ймовірно, проблеми з мотивацією.

Щодо другого питання, на жаль, виявилося, що більшості студентів (9) не подобаються теми, які надає викладач, беручи їх із підручника. Оскільки навчальною програмою не передбачено відхилення від тем підручника, залишається лише змінити ставлення учнів до цих тем і підвищити рівень їхньої зацікавленості.

На додачу анкетування виявило, що лише четверо з шістнадцяти учнів не відчувають труднощів у виконанні завдань з аудіювання.

Більшість учнів не розуміють завдання, тож слід більше ретельно приділити увагу саме алгоритму подання інструкцій до виконання вправ.

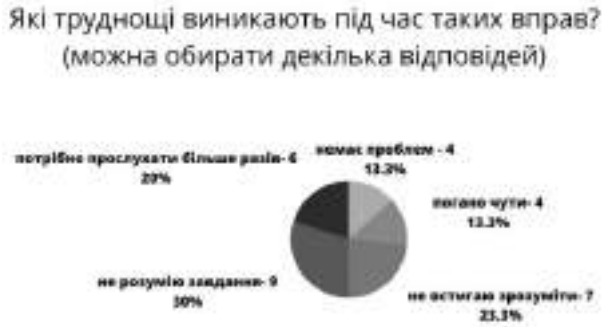

Це питання зорієнтувало нас і звузило наш фокус. Воно допоможе нам у майбутньому визначити конкретні методи, які будуть корисними в цій ситуації. Ми також зосередимося на чітких інструкціях і подбаємо про те, щоб усі студенти мали час зрозуміти завдання і викон

ати його.

Список літератури

1. Пасічник О. С. Вікові особливості учнів 5-6-х класів та їх вплив на добір змісту навчання іноземних мов. Київ, 2020. 94 с.
2. Проценко Н.В. Основні труднощі навчання аудіювання. Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2012. Вип. 29 (1). С. 87–89.

Анастасія Кобель
Науковий керівник – доц. Мойсюк В.А.

Мовне портфоліо як технологія формувального оцінювання

Незважаючи на значну увагу дослідників до проблеми використання портфоліо в освітньому процесі (Д. Майер, Е. Стафф, С. Дж. Пейн, А. Куліченко, О. Бойко, Л. Мартинюк, О. Климова та ін.), питання його використання як технології формувального оцінювання учнів базової середньої школи залишається і досі **актуальним** та потребує ґрунтовнішого дослідження.

Мета нової розвідки полягає у розкритті сутності та видів портфоліо, а також в обґрунтуванні шляхів використання мовного портфоліо як альтернативного способу оцінювання навчальних досягнень учнів базової середньої школи.

Насамперед зауважимо, що важливою складовою освітнього процесу є контроль та оцінювання знань і умінь учнів. При цьому оцінювання постає водночас як процес і результат, який допомагає учням побачити сильні та слабкі сторони роботи на уроці, вчасно скоригувати її для досягнення найкращого результату. Як зазначають педагоги, для забезпечення якості освіти загалом та учіння зокрема до навчальної роботи повинні залучатися різні методи і прийоми контролю та оцінювання знань. Особливу роль у цьому відводять формувальному оцінюванню та портфоліо, як одній із ефективних методик оцінювання навчальних досягнень (Н. Бібік, А. Кендюхова та ін.).

Традиційно портфоліо витлумачують як інструмент, який демонструє, чого досягла дитина. Портфоліо – це «спосіб фіксації, накопичення та оцінювання досягнень учнів за визначений термін їх навчання. Портфоліо можна віднести до «аутентичних», тобто істинних, форм індивідуалізованого оцінювання, які є орієнтованими не тільки на процес оцінювання, а й на самооцінювання» [1, с. 2]. Портфоліо відрізняється від традиційних методів оцінювання тим, що забезпечує вчителя обґрунтованою інформацією про процес і результати діяльності учня в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та вмінь здійснювати власні оцінні судження про результати власної діяльності [3, с. 62]. Відтак, портфоліо, як одна із ефективних форм накопичувального

оцінювання, дозволяє сформувати в учнів вміння вчитися, ставити певні цілі перед собою, планувати та організовувати свою навчальну діяльність. У портфоліо можуть включатися результати, досягнуті учнем у ході навчальної діяльності, а також у інших формах активності: творчої, соціальної, комунікативної, фізкультурно-оздоровчої, трудової діяльності, що протікає як в рамках повсякденного шкільного життя, так і за його межами.

Для прикладу візьмемо вивчення учнями 5-го класу теми « Moi, ma famille et mes amis» [2, с. 13]. Після завершення роботи над цією частиною навчального матеріалу учні можуть здійснити самооцінювання своєї комунікативної компетентності, відповідаючи на питання типу:

- *Je peux dire mon nom et mon prénom.*
- *Je peux raconter et écrire de ma famille et de mes parents.*
- *Je suis capable de parler du partage des tâches ménagères dans ma famille.*
- *Je peux dire qui fait quoi.*
- *Je sais les métiers de mes parents.*

Отже, мовне портфоліо посідає належне місце в навчальній діяльності учня, оскільки дозволяє йому стати активним суб'єктом процесу навчання, компонентами якого є оцінювання, планування та рефлексія.

Список літератури

1. Технологія портфоліо. URL : Технологія-Портфоліо.pdf (litsey1.org.ua)
2. Ураєва І.Г. Французька мова. Харків: «Ранок», 2022. 157 с.
3. Paulson F., Leon P., Paulson R., Meyer A. What makes a portfolio a portfolio? *Educational Leadership.* 48 (5). 1991. P. 60-63.

Анастасія Коваленко
Науковий керівник - доц. О. Кудрявцева

Прийменники причини і наслідку сучасної німецької мови (семантика, сполучуваність, функціонування)

Важливу роль у граматичному складі сучасної німецької мови відіграють прийменники, які в поєднанні з іменниками виконують функцію посутнього маркера синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень. Цінними видаються спостереження граматистів Гельбіга і Буша, які дослідили семантико-граматичну природу прийменників німецької мови, здійснили морфологічну та семантичну класифікацію. Відповідно цій класифікації всі прийменники, які виражають адвербіальні відношення, поділяються на 16 семантичних груп. Серед цих груп найбільш численними є групи локативних, темпоральних, фінальних, каузальних та консекутивних прийменників.

Метою нашого дослідження є встановлення найбільш частотних сполучень каузальних та консекутивних семантичних груп прийменників з лексико-семантичними підкласами іменників в художньому та публіцистичному стилях сучасної німецької мови, опис їхньої семантики і порівняння вживання типових сполук у художньому і публіцистичному стилях. Матеріалом дослідження слугували художні твори сучасних німецьких письменників Гюнтера Грасса і Корнелії Функе та статті журналу Spiegel. Загальна величина вибірки склала 1500 адвербіальних сполук прийменників з іменниками в кожному з досліджуваних стилів. Усі іменники вибірки були скласифіковані в 18 лексико-семантичних підкласів (ЛСП). Прийменники причини були визначені за допомогою запитань *warum? aus welchem Grunde?* Загальна кількість прийменників у нашій вибірці, які передають каузальні відношення – 21 одиниця: *anläßlich, auf, aufgrund, aufseiten, aus, betreffs, beziehentlich, bezüglich, dank, für, halber, infolge, mangels, mit, namens, ob, punkto, unter, vor, wegen, zufolge.* За своєю етимологією первинними є: *aus, auf, für, mit, vor, unter*, а вторинними (похідними від іменників, дієприкметників, прислівників) є: *anläßlich, , aufgrund, aufseiten, betreffs, beziehentlich, bezüglich, dank, halber, infolge, mangels,namens, ob, punkto wegen, zufolge.* Консекутивні прийменники виражають відношення наслідку, їх нараховується в нашій вибірці 3 ЛО: *antwortlich, über, zu.* З **203** випадків вживання каузальних прийменників в художньому стилі

(ХС) можна назвати найбільш вагомі зв'язки з такими лексико-семантичними підгрупами (ЛСП) іменників: а) психіка б) характеристики живих та неживих об'єктів в) процеси г) модальність д) дії є) стан живих та неживих об'єктів ж) абстракції. З **14** випадків зафіксованих у художньому стилі вживання прийменників наслідку найбільш частими були сполучення з ЛСП іменників на позначення: а) „абстракції" б) „природа".

У публіцистичному стилі (ПС) зафіксовано було вживання **457** прийменників причини у сполуках з іменниками майже всіх ЛСП, але найбільш часто вони сполучались з іменниками на позначення: а) психіки б) дій в) характеристики живих та неживих об'єктів г) процесів д) матерію та простір е) модальності **Консекутивні** прийменники вживались в публіцистичному стилі **12 разів** у сполученнях з ЛСП іменників на позначення: а) термінів б) міри в) процесів г) характеристики живих та неживих об'єктів.

Порівняння вживання **прийменників причини** у ХС та ПС показує, що цей логіко-семантичний клас прийменників більш активно вживається у публіцистиці (457 випадків проти 203), що зумовлено особливостями цього мовного стилю: називати і знаходити причину подій, соціальних змін, процесів. Прийменники на позначення наслідку вживалися майже в однаковій кількості в ХС та ПС (14 сполук проти 12), але з іншими ЛСП іменників, які більш характерні для публіцистичного стилю і позначають терміни, процеси, характеристики об'ктів.

Список літератури

Кисла Н. В. Відтінки сприяння реалізації явищ та взаємозв'язку явищ у каузальній семантиці прийменників сучасної німецької мови. 2019. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing». 230 с.

Валерія Коваленко
Науковий керівник – доц. Драненко Г.Ф.

Французько-український переклад текстів із тактичної медицини

Медичний переклад вирізняється з-поміж інших галузевих перекладів розгалуженою системою дотичних дисциплін, що зумовлює наявність широкого поля термінологічної лексики. Тому переклад текстів з тактичної (військової) медицини вимагає від фахівця знань широкої галузевої термінології. Проте, спеціалізовані французько-українські двомовні термінологічні словники майже відсутні. **Метою** нашої розвідки є визначення стратегій термінологічного перекладу, які *негалузевий* перекладач має у своєму розпорядженні, для перекладу навчальних *медико-спрямованих* текстів, а також виокремлення найголовніших труднощів, що виникають при їх перекладі. Матеріалом дослідження послугував здійснений нами корпус французько-українських перекладів навчального теоретико-практичного курсу з тактичної медицини.

Серед стратегій термінологічного перекладу виділяють переформулювання, термінологізацію, детермінологізацію та екземпліфікацію [2, с. 6-7]. При перекладі текстів ми найчастіше вдавалися саме до лексико-семантичної заміни. Наприклад: *mousse, f* – пінопластовий тримач; *détresse circulatoire, f* – порушення серцево-судинної системи.

Але ми застосовували й інші перекладацькі стратегії, такі як термінологізація (наприклад: *voie orale, f* – оротрахеальний метод; *ballon auto-remplisseur, m* – мішок Амбу) та детермінологізація (наприклад: *vasoconstriction, f* – звуження; *vasodilatation, f* – розширення; *désobstruction, f* – звільнення).

Незмінною перекладацькою проблемою залишаються псевдоінтернаціоналізми або «хибні друзі перекладачів». Це слова вихідної та цільової мови, які значною мірою збігаються за графічною та звуковою формою, проте втрачають першу і, асимілювавшись у цільовій мові, набувають інше семантичне значення [1, с. 202]. У нашому корпусі текстів ми виявили такі псевдоінтернаціоналізми: *numéro d'identification, m* – заводський номер; *bouteille d'oxygène, f* – кисневий балон; *ballon semi-rigide, m* – напівжорсткий дихальний мішок; *mucisuté* – (неправильним тлумаченням може стати паронім

«мікоз», що означає хворобу) мокротиння; *lunettes, pl* – назальна канюля; *pocket mask* – (переклад «кишенькова маска» можливий, але не зовсім коректний, адже передає лише одне семантичне значення – невелика, компактна) маска для штучного дихання; *activité mécanique du cœur, f* – (полісемантична лексема « activité » може стати причиною неадекватного перекладу) механічний запуск серця; *respiratoire/ventilatoire* – дихальна система.

Виникають також труднощі з перекладом полісемічних термінів (наприклад: *sonde nasale, m* – назальний катетер; *sonde, m* – трубка; *voie orale, f* – оротрахеальний метод; *voie veineuse, f* — венозний доступ) та абревіатурних форм термінів, що вимагають у перекладача значної пошукової роботи та обов'язкової консультації з медиками-фахівцями (наприклад: *LVA (libération des voies aériennes, f)* - стабільне бічне положення; *PMA (Post Médical Avancé, m)* – (неправильний відповідник – *«Procréation médicalement assistée», f*) мобільний пункт надання медичної допомоги).

В результаті дослідження ми виявили, що, оскільки французькі терміни характеризуються більш розгалуженою семантичною структурою, ніж українські відповідники, це створює труднощі для перекладацької практики. А проблемою псевдоінтернаціоналізмів є небезпека безапеляційного перенесення знань з однієї мови на іншу. Вважаємо перспективним подальший пошук проблемних термінів із метою укладення двомовного термінологічного словника.

Список літератури

1. Смущинська І.В.: Інтернаціоналізми та «хибні друзі» як проблема перекладу // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи [Електронний ресурс] [Текст] — К.: Логос, 2010. — С. 201-205. — Бібліогр.: 8 назв. — укр. Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37835
2. IMIA Guide on Medical Translation [Електронний ресурс] [Текст] – 20с. – Режим доступу: http://www.imiaweb.org/uploads/pages/438.pdf

Олександра Кожухар
Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Зростання ролі усного та письмового перекладу на тлі історичного розвитку дипломатії

Досить тривалий час дипломатичний дискурс існував здебільшого у площині дипломатичного протоколу, цінних паперів та угод. Унаслідок цього відбулося логічне та послідовне вдосконалення строгих норм і правил, згідно з якими документи укладаються і досі. З іншого ж боку, це сприяло вужчому дослідженню мовних засобів – зокрема, увагу приділяли невербальній комунікації. [1]

Оскільки офіційно-діловий стиль є одним з найдавніших, дипломатичний підстиль пройшов довгий шлях еволюції та змін, у переважній більшості реалізуючись у деклараціях, нормативних актах, меморандумах, нотах тощо. Тобто загальноприйнята система дипломатичного дискурсу, як і відповідного перекладу, формувалася одночасно із налагодженням міжнародних відносин провідних держав світу, безумовно враховуючи їхнє культурно-історичне тло. [2] З огляду на ці фактори, дипломатичний переклад, як і протокол, характеризується чіткою термінологією, наявністю ключових термінів та етикетних мовних формул, що постійно змінюються відповідно до вимог часу. Слід підкреслити, що дослідники приділяли більше уваги саме вивченню письмових перекладів, хоча переклад у сфері дипломатичних зносин досі вважається недостатньо дослідженим та неструктуризованим. Попри те, що усний переклад набув ширшого значення уже в післявоєнний період, він існував як явище і раніше, а подекуди навіть використовувався для встановлення комунікації у давні часи. Наприклад, певні історичні записи доводять, що перекладачі користувалися попитом у Стародавній Греції, Римській імперії, Стародавньому Єгипті, де внутрішньо- і зовнішньополітичний розвиток був пов’язаний із розширенням багатомовного середовища. [3] Себто перекладачі працювали у сфері релігії (при монастирях і синагогах), в інституціях державного управління, під час дипломатичних перемовин і зібрань, що можна спостерігати і в Середньовіччі. Згодом 1919 рік став роком започаткування епохи багатомовності, коли французька мова втратила свій офіційний статус в дипломатії. Проте, ясна річ, найбільшого значення синхронний переклад набув по закінченню

Другої світової війни. Такі вагомі політичні події, як Нюрнбернзький процес, створення ООН і НАТО, подальший процес євроінтеграції продемонстрували крайню необхідність усного перекладу як ефективного засобу спілкування на міжнародній арені.

Підсумовуючи, зазначимо: міжнародні відносини та дипломатія повсякчас сприяли налагодженню співпраці між різними державами й народами, а на сучасному етапі глобалізації – й поготів. Переклад свого часу сприяв розширенню зв'язків і гармонійно розвивався у відповідному історичному контексті. Починаючи із практичних цілей тисячоліття тому, дипломатичний дискурс згодом отримав більш благородну ціль – міжнародний мир і безпека.

Список літератури

1. Лисенко О. М. (2018). До питання класифікації дискурсу в сучасному мовознавстві. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. Вип. 281. С. 126–134;

2. Chesterman A., Wagner E. (2002). Can Theory Help Translators: A Dialogue Between the Ivory Tower and the Wordface. Manchester, UK and Northampton, MA: St. Jerome Publishing.

3. Головня, А. В., А. В. Щербина, Л. О. Гастинщикова. "ВИДИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА СФЕРИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ." ВЧЕНІ ЗАПИСКИ: 2202211.

Олексій Козлан
Науковий керівник – доц. Шиба А.В

Формування лексичної компетентності учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання

Дистанційне навчання надає нові можливості для розвитку лексичної компетентності учнів середньої школи, але для досягнення максимальних результатів навчання необхідно застосовувати ефективні педагогічні стратегії та технологічні інструменти. Використання технологічно опосередкованих засобів навчання може сприяти формуванню лексичної компетентності учнів середньої школи в контексті дистанційного навчання, але при цьому необхідно приділяти ретельну увагу питанням доступу, рівності та цифрової грамотності. Розвиток лексичної компетентності в учнів середніх шкіл в умовах дистанційного навчання повинен враховувати лінгвістичну підготовку учнів, культурний контекст та індивідуальні стилі навчання, а також можливості та обмеження середовища дистанційного навчання [1, с. 48].

Ефективне навчання лексики під час дистанційного навчання вимагає зосередження уваги як на рецептивних, так і на продуктивних словникових навичках, а також на розвитку метапізнавальної обізнаності та самостійних навчальних стратегій.

Автентичне використання мови та соціальна взаємодія важливі для формування лексичної компетентності в учнів середньої школи в контексті дистанційного навчання, а вчителі повинні створювати можливості для учнів брати участь у виконанні спільних та комунікативних мовних завдань [3].

Розробка навчальних матеріалів для вивчення лексики в дистанційному навчанні має ґрунтуватися на раціональних педагогічних принципах і кращих практиках, зокрема на використанні мультимодальних ресурсів, цікавих видів діяльності та змістовних навчальних і підсумкових завдань.

Використання ігрових методів навчання та ігрових технологій сприяли формуванню лексичної компетентності в учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання, забезпечуючи цікавий та мотивуючий навчальний процес [2, с. 543].

Роль зворотного зв'язку та оцінювання вчителя у формуванні лексичної компетентності учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання вирішальна, а відповідні стратегії та інструменти оцінювання повинні використовуватися для моніторингу та вимірювання результатів навчання.

Формування лексичної компетентності в учнів середніх шкіл в умовах дистанційного навчання є складним і багатогранним процесом, і для ефективного навчання лексики в цьому середовищі необхідний цілісний підхід, який враховує взаємодію лінгвістичних, когнітивних, психологічних і соціальних факторів.

Використання онлайн-додатків, таких як Kahoot чи Mentimeter, на заняттях з англійської мови як іноземної (EFL) може підвищити мотивацію, зацікавленість та успішність студентів, забезпечуючи інтерактивне та веселе навчальне середовище, сприяючи взаємному навчанню та змаганню, а також надаючи негайний зворотний зв'язок як для викладача, так і для студентів.

Список літератури

1. Коберник І., Звиняцьківська З. Організація дистанційного навчання в школі методичні рекомендації: Посібник. Київ : ГО «Смарт освіта», 2020. 70 сторінок.
2. Engaging Students in the Learning Process with Game-Based Learning: The Fundamental Concepts. International Journal of Technology in Education. 2021. Vol. 4, no. 3. P. 543.
3. Using authentic material from the real world to teach English. Resources for English Language Learners and Teachers | Pearson English. URL: https://www.english.com/blog/authentic-material/ (date of access: 20.02.2023).

Марія Козубовська
Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Віртуальні імена у віртуальному спілкуванні

Виникнення та розвиток нових шляхів і способів віртуальної комунікації у всесвітній мережі Інтернет зумовлені особливостями прогресу науки та техніки в умовах глобалізаційних процесів сьогодення. Ці способи спілкування об'єднують різні за соціальним статусом, віковими показниками та психологічними характеристиками групи користувачів. Як зазначають І. Іванова та Л. Бредюк: „Нові інформаційні технології, що дають змогу зберігати та швидко передавати великий обсяг інформації, залучати до роботи аудіо- й відеоканали спілкування, взаємодіяти одночасно з великою кількістю користувачів по всій земній кулі, стали реальністю сьогодення" [1, с. 149]. Комп'ютерні технології сьогодення докорінно змінили як спосіб сприйняття та обміну інформацією між людьми, так і осмислення людством власне процесу комунікації. З огляду на це, видається правомірним виокремити спілкування, яке відбувається з використанням різноманітних гаджетів та мережі Інтернет, в особливий тип комунікації. Віртуальна реальність, за Дж. Ланіром, позначає „створений технічними засобами світ, який передається людині через її відчуття: зір, слух, дотик і інші. Для створення переконливого комплексу відчуттів реальності комп'ютерний синтез властивостей і реакцій віртуальної реальності відбувається в реальному часі" [2, с. 7]. Як парадоксально це не звучить, ця „реальність" не є „реальною", але комп'ютерне спілкування чинить реальний вплив на органи відчуття людини (слухові, зорові тощо), викликаючи своєрідну ілюзію занурення у світ цієї „реальності". Зазначаючи, що сьогодні „людина неминуче включається в гру безмежної множинної віртуальної реальності", І. Михальчук ставить низку слушних запитань: „Проте на яких умовах? Граючи за власними правилами в режимі «play» чи виконуючи умови суворого «game»? Питання більшою мірою стосується творчих можливостей та ресурсів індивіда, відповідно до яких він трансформується і розчиняється у гіперреальності або ж здобуває простір для творчих здійснень у безмежній грі в бісер. Хто пройде відбір віртуальністю? " [3, с. 43]. Як бачимо, віртуальне спілкування є потенційним викликом творчим можливостям особистості.

Новий вид комунікації – комп'ютерне спілкування – функціонує в особливому комунікативному просторі, у якому діють певні специфічні правила спілкування. Як зазначають Дж. Гібсон та М. Ганна, „характерними рисами віртуального комунікативного простору є суб'єктивність інформації, інтерактивність, гіпертекстуальність, креативність, глобальність, анонімність" [4, с. 212]. Сучасна віртуальна людина створює свій образ згідно із зазначеними характеристиками. Віртуальні комуніканти, створюючи собі псевдонім як своєрідну маску, прагнуть заявити про себе як про яскраву особистість. На думку І. Іванової та Л. Бредюк, „вибір псевдоніма не викликаний тією суспільною необхідністю, якою зумовлений вибір звичайних імен. Під час вибору псевдоніма автор керується своїми власними бажаннями, незалежно від зовнішніх умов (наприклад, конспірація, слідкування за модою тощо)" [1, с. 152]. Тому вигадане ім'я, авторський нікнейм є результатом усвідомленого та добре продуманого самоіменування. Отже, сфера використання нікнеймів безпосередньо пов'язана з їхніми функціональними особливостями. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у можливості вивчення гендерних особливостей віртуальних псевдонімів у медіа-дискурсі.

Список літератури

1. Іванова І., Бредюк Л. Електронний псевдонім як засіб особистісного самовираження англомовних користувачів мережі Інтернет. *Гуманізація навчально-виховного процесу.* 2012. Спецвипуск 6. Частина ІІ. С. 148–156.
2. Ланир Джарон. Вы не гаджет. Манифест. Москва : Астрель, Corpus, 2011. 320 с.
3. Михальчук І. Симуляція реальності людини у віртуальному просторі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 11(384). С. 38–43.
4. Gibson J., Hanna M. Introduction to Human Communication. Wm. C. : Brown Publishers, USA, 1992. 483 p.

Анастасія Козьменко
Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Неологізми сфери шоу-бізнесу та способи їх передачі українською мовою (на матеріалах англомовних ЗМІ)

Найбільш популярною наразі є тенденція до створення нових мовних засобів, через що утворилась нова сфера лексикології, наука про неологізми – неологія, яку активно використовують засоби масової інформації. Неологізм – нове слово або зворот, що з'являються в мові. [1, с. 281]. Засоби масової інформації (ЗМІ) – система, до якої належать періодичні друковані видання (газети, журнали, книги), а також радіо, телебачення, кінематограф та інші, яким притаманні певні спільні риси: зверненість до масової аудиторії та доступність. [2, с. 23].

Мета роботи – дослідження та аналіз лексико-семантичної специфіки неологізмів англійської мови, а також способів їх перекладу українською мовою. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали такі завдання: розкрити поняття «неологізм»; визначити особливості вживання неологізмів в сучасному світі; розкрити лексико-семантичну специфіку неологізмів; з'ясувати усі шляхи перекладу неологізмів на українську мову та виокремити основні із загального списку.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що різноманітні засоби масової інформації поширюють нові наукові відкриття, намагаються підсвідомо залишити у пам'яті та підсвідомості окремі ідеї, використовуючи пропаганду, а також формують загальнолюдську думку. І проаналізувавши ці всі матеріали, ми склали повну характеристику нових складових лексикології.

Актуальність даної роботи спричинена зростанням кількості неологізмів та тим фактом, що новоутворені слова відображають тенденції розвитку мови.

Висновки та результати дослідження мають теоретичне значення для теорії мови: вони розширюють уявлення про роль мас-медіа та ЗМІ, та уточнюють їх класифікацію, а це дає можливість відповісти на питання стосовно формування культурної складової та функціонування неологізмів. Крім того, проведене дослідження має важливе значення для осмислення способів перекладу неологізмів.

На матеріалах конкретних англомовних статей на різні теми та загальних прикладів різних інтернет-ресурсів, і зокрема компанії BBC

[3], було визначено найпоширеніші способи створення та перекладу неологізмів. При перекладі нових слів частіше всього використовуються лексичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації. Узагальнюючи класифікації, новоутворені слова в більшості випадків утворюються шляхом афіксації, компресії, запозичення, основоскладання та шляхом відокремлення значень. Серед всіх видів неологізмів за логіко-семантичними ознаками найбільш популярними є: семантичні та авторські, після чого далі по списку йдуть лексичні та мовні. А от найбільш вживаними способами перекладу виявились: транскодування, переклад за допомогою калькування, описовий, метод приблизного перекладу та метод прямого включення. Транскрибування та транслітерація зустрічаються значно менше, хоча саме вони істотно полегшують роботу під час складання словників чи аналізуванні.

Загалом, неологізми найчастіше зустрічаються в конкретних видах ЗМІ, а саме: у газетах, на телебаченні, у кінематографі, на веб-сайтах, у новинах та на радіо. Безпосередньо в цих сферах простежується величезний вплив у пропаганді населення завдяки своїй доступності та лаконічності.

Список літератури

4. Тлумачний словник української мови. — Харків: ФОЛІО, 2002. — 543 с. — (Бібліотека державної мови).
5. Український словник медіакультури / О. Т. Баришполець; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. і політ. психології; літ. ред. Т. А. Кузьменко. Київ: Міленіум, 2014. 196 с.
6. Компанія BBC. URL: https://www.bbc.com/

Світлана Корсей
Науковий керівник – доц. Павлович Т.І.

Нетрадиційні форми організації навчання англійської мови як засіб підвищення мотивації учнів середньої школи

Англійська мова – важливий засіб міжкультурного спілкування. Основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу [1]. Це спонукає викладачів до використання цікавих нетрадиційних форм організації навчання задля будування молодому поколінню сходинки в майбутнє.

Специфіка іноземної мови як навчальної дисципліни визначається цілою низкою відмінних від рідної мови особливостей. Тим часом за цілим рядом характеристик він істотно відрізняється і від будь-якого іншого предмета. Нестандартний урок є одним з останніх етапів навчального циклу, так би мовити, верхівкою айсберга, оскільки основна навчальна діяльність відбувається на стадії підготовки до нього. Це можна показати на прикладах різних нестандартних уроківю

Найбільш поширені такі форми нестандартних уроків: інтегровані уроки; урок-круглий стіл; урок-семінар; урок-подорож; урок-рольові ігри; урок-прес-конференція; урок-КВК; урок-гра «Що? Де? Коли?»; урок-капітал-шоу «Поле Чудес»; урок-брейн-рингурок-бесіда за «круглим столом»; урок-дискусія; урок-диспут [2].

Наприклад, інтегровані уроки дозволяють глибше опанувати тему, яку вивчаємо. Їхньою перевагою є те, що вони демонструють зв’язки англійської мови з іншими предметами, науковим застосуванням знань у житті людини, прояв їх у повсякденному житті. Адже на такому уроці кожен учитель-предметник намагається подати суть того, що вивчається, зі своєї, специфічної для кожного предмету точки зору.

Не останню роль відіграє й оригінальність самої форми проведення уроків. Учнів зразу ж зацікавлює присутність кількох учителів на уроці. Дитяча психологія краще сприймає короткочасні повідомлення, відмінні за формою викладу та джерелом подачі [3, с. 56–59].

Ось у такій ситуації і допомагають нетрадиційні форми навчання, які перш за все направлені на створення доброзичливої атмосфери, коли з'являється обопільна віра в досягнення успіху: вчитель вірить у те, що він у невимушених умовах навчить учнів іноземної мови, а учні – в те, що вони оволодіють іноземною мовою. При цьому ще однією обов'язковою умовою є доброзичливе ставлення учителя до кожного учня.

Наприклад, дискусія – один із найбільш складних видів нетрадиційних уроків. Він вимагає ретельної підготовки як вчителя, так і учнів. Учитель повинен ретельно підійти до розробки кола проблем, які можна буде винести на обговорення. Проблеми повинні сприяти зіткненню різних думок, а отже, розвитку дискусії. Проблеми повинні викликати інтерес у школярів, бажання брати участь в незвичайному уроці. Але одного бажання мало, діти повинні володіти певними знаннями, умінням самостійно працювати з додатковою літературою при підготовці. Весь мовний матеріал, який потім буде включений в дискусію, повинен бути попередньо добре засвоєний учнями, тому підготовка до неї триває, як правило, не менше 1 місяця.

Таким чином, для учнів нетрадиційні форми уроку – перехід в іншу психологічний стан, це інший стиль спілкування позитивні емоції, відчуття себе в новій якості означає нові обов'язки і відповідальність. Для педагога нетрадиційна форма уроку – це самостійність і зовсім інше ставлення до своєї праці.

Список літератури

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Бочковська О. Вивчення іноземної мови в ранньому шкільному віці. – Київ: Шк. світ, 2010. 128 с.

   Варяниця Л. О., Варяница, Л. А. Розвиток критичного мислення в умовах нової української школи. 2018. С. 56–59

Оксана Косінова

Науковий керівник – доц. Стефурак О.В.

Творчість французьких поетів XIX століття на тлі настанов «батьків» символізму

Одною з найяскравіших подій XIX століття було виникнення символізму. Символізм літературно-художня та філософсько-естетична

течія, яка зародилася у творчості французьких поетів Ш. Бодлера, С. Малларме, А. Рембо, П. Верлена та ін. Проникнення до ідеально-ірреального світу було, на думку символістів, найвищою формою пізнання на противагу раціоналізму. Саме з появою символізму в «…європейській і у світовій літературі розпочався період найрізноманітніших «ізмів», яких з часом можна було перелічувати десятками. Проте символізм довгий час залишався головним серед них» [1, с. 37]. Усі «ізми» складали одне поняття – «модернізм».

Німецький філософ XIX століття Артур Шопенгауер чільне місце в житті приділяв ролі мистецтва: «Якщо весь світ як уявлення – лише видимість волі, то мистецтво є уяснення цієї видимості, camera obscure, яка показує предмети чистіше, дозволяючи краще їх споглядати у сукупності» [5, с.324]. Філософ доводив, що кожна людина – це струна, порівнював вчених з музикантами оркестру, а філософа з капельмейстером, «який має знати природу кожного інструмента, має вміти грати на ньому і не повинен на всіх або на одному грати досконало» [4, с. 63]. Учений акцентував увагу на тому, що неповажне ставлення до музики неприйнятне та наполегливо радив діячам науки та мистецтва: «…займайтесь у вільні години музикою!» [5, с. 281].

На прикладі творчості Ріхарда Вагнера можна простежити вплив філософії й естетики А. Шопенгауера. У своїй філософії він «виклав особисті погляди на вічну проблему життя і долю людини в ньому, як естетик відобразив у теоретичних творах закони своєї музичної драми і мистецтва взагалі, як мислитель – відбив у собі філософські системи близьких йому за духом філософів, створивши разом новий тип філософії – філософію мистецтва» [2, с. 43].

«Світле, високе захоплення» [3, с. 20] повинна викликати музика, а передусім – музика Ріхарда Вагнера – вважав Шарль Бодлер. Вагнерові теорія «поєднання всіх мистецтв, з одного боку, а з другого – його практика музики драматично-містичної, чуттєвої, стихійної, зв’язаної тільки внутрішніми законами і внутрішньою дисципліною, дуже добре підходили до світогляду французького поета, основоположника декадансу та символізму Бодлера» [3, с. 20]. Поет написав «захоплені статті про «Тангейзера» і «Лоенгріна» і так заснував культ Вагнера в поезії символізму, який набирав сили з кожним десятиріччям» [3, с. 20].

Як і Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артюр Рембо, Стефан Малларме були поетами, які склали основу літературної течії символізму.

Найпершим завданням письменників-модерністів була звукова організація мови, про що свідчить знамените висловлювання одного з найвідоміших французьких пгоетів Поля Верлена: «Музика – понад усе!» [3, с. 22]. Символістична творчість Артюра Рембо визначила подальші поетичні пошуки митців усього світу. Новатор поетичної форми Стефан Малларме прагнув створити чисту поезію. Мелодійність поетичної мови Малларме надихнула багатьох композиторів: Клода Дебюссі, Моріса Равеля, П'єра Булеза та інших.

Таким чином, творчість французьких поетів XIX століття зазнала значного впливу настанов «батьків» символізму: А. Шопенгауера та Р. Вагнера.

Список літератури

1. Клочек Г. «Душа моя сонце намріяла...» : поетика «Сонячних кларнетів» Павла Тичини / Г. Клочек. – К. : Дніпро, 1986. – 367 с.
2. Макаренко Г. Музика і філософія : Шопенгауер, Вагнер, Ніцше / Г. Макаренко. – К. : Факт, 2004. – 152 с.
3. Розсипані перли : поети «Молодої музи». – К. : Дніпро, 1991. – С. 5–41.
4. Фрауенштедт Ю. Лучи света его философии / Ю. Фрауенштедт. – СПб., 1896. – 603 с.
5. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление / А. Шопенгауэр. – М., 1888. – 765 с.

Надія Космірак
Науковий керівник – асист. Федич Г.Д.

Методи контролю рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів молодших класів

Словниковий запас є фундаментальним лінгвістичним елементом, який впливає на вивчення мови. Низький рівень володіння лексикою – одна з головних перешкод, з якою стикаються учні під час спілкування та читання текстів. Саме тому невід`ємною складовою навчального процесу постає здійснення контролю сформованості лексичних навичок учнів.

За словами Торнбері, систематичний контроль рівня оволодіння лексичною компетентністю учнів допомагає прослідкувати прогрес у вивченні лексичних одиниць та виявити прогалини у словниковому запасі школярів [4]. Контроль знань лексики проводиться за допомогою методів та різноманітних технік.

“Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу” [2].

Найпоширеніші методи перевірки рівня сформованості лексичної компетентності такі: усний, письмовий та тестовий контролі [2]. Одним із різновидів письмового контролю, який вчителі найчастіше застосовують на уроках є диктант. Диктант дозволяє перевірити розуміння учнями звуко-орфографічних відповідностей та містить цільове написання слів.

Для усного контролю ефективне використання дидактичних картинок, які підходять для швидкого, фронтального опитування учнів. Сюди належать бесіда, розповідь та переклад коротких речень. Альтернативою бесіди є метод запитань, на які учні мають відповідати "так або ні". Цей метод перевіряє розуміння та знання учнями значення слів.

Однак, на думку таких науковців, як Володін Н.В., Горчев А.Ю. та Зельг Р.І., найпопулярнішим та найбільш ефективним метод контролю знань лексики є тест [1]. Класифікація тестів досить різноманітною. Найпоширеніший серед них тест множинного вибору. Зазвичай він складається з кількох альтернативних варіантів, з яких потрібно обрати одну правильну відповідь. Наступним не менш популярним видом тесту є завдання на встановлення відповідностей. Такий тест складається з двох груп слів, переважно у двох колонках, які потрібно з’єднати щоб скласти пари.

Крім вищенаведених видів тестів, варто також згадати про Peabody Picture Vocabulary Test, Productive Levels Test та Cloze-test. Productive Levels Test і Cloze-test перевіряють знання рецептивної та продуктивної лексичних. Вони характеризуються тим, що з тексту вилучається певна кількість слів або подано кілька перших літер і завдання учнів є відтворити цільове слово. Peabody Picture Vocabulary Test складається з чотирьох картинок та чотирьох варіантів відповідей, учні повинні вибрати слово, яке найкраще підходить для опису поданої картинки [5]. Тести таких видів короткі та переважно складаються з двох завдань.

Отже, контроль рівня сформованості лексичної компетентності – важливий етап у процесі її навчання. Виділяють три основних методи контролю: письмовий, усний та тестовий. Серед усіх методів тест

вважається одним із найпопулярніших, оскільки його можна подати у різних видах.

Список літератури

1. Методична розробка "Тестування як вид контролю граматичних навичок в англійській мові": веб-сайт. URL: http://surl.li/eykjo (дата звернення: 17.02.23).
2. Методи і форми контролю: веб-сайт. URL: http://surl.li/evitr (дата звернення: 15.02.2023).
3. Hadley E., Dickinson D. Measuring young children's word knowledge: A conceptual review. *Journal of Early Childhood Literacy*. 2020. 20(2). Pp. 1–29.
4. Pavlu I. Testing Vocabulary: Diploma thesis. Masaryk University Brno. Brno. 2009. Pp. 1-89.
5. Sylven L., Sundqvist P. Validation of a test measuring young learners' general l2 english vocabulary knowledge. *Novitas-royal (research on youth and language)*. 2016. 10(1). Pp. 1-23.

Валентина Косован
Науковий керівник – доц. Шиба А.В.

Значення ІКТ у розвитку лексичної компетентності здобувачів освіти

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітню систему України та створення єдиного інформаційно-освітнього простору є одним із пріоритетних напрямків сучасної державної політики. Водночас ІКТ постає одним із можливих шляхів виконання завдання модернізації системи освіти.

ІКТ як засіб вивчення іноземної мови – це програмне забезпечення, апаратно-технічні засоби та пристрої, системи обміну інформацією, які функціонують на базі мікропроцесорних обчислювальних пристроїв і забезпечують роботу зі збору, виробництва, накопичення, зберігання, обробки, передачі та доступу до інформаційних ресурсів локальних і глобальних комп'ютерних мереж, що використовуються під час вивчення іноземної мови [1, с. 103].

Центральне місце в цій системі займають різноманітні активні та інтерактивні форми та методи навчання здобувачів освіти, серед яких: рольові та імітаційні ігри, мовні етюди, інсценізації, конкурси, вікторини, дискусії, мовні проекти, конференції, олімпіади, тематичні вечори, мовні дні та свята, концерти та вистави з виступами учнів іноземною мовою та ін. Усі ці форми та методи навчання можуть бути реалізовані із використанням засобів ІКТ та онлайн-платформ Wordwall, Bamboozle та BBC learning English.

Wordwall – онлайн платформа, яка використовується як інструмент для формування лексичної компетентності та її вдосконалення, що складається з організованого набору слів, які відтворюються на будь-якому веб-пристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці [4].

Bamboozle – онлайн-платформа, яка містить тисячі інтерактивних вправ та ігор, які сприяють розвитку лексичної компетентності школяра [2].

BBC Learning English – онлайн-платформа, яка об'єднує аудіо-, відеофайли, онлайн-сервіси, які містять файли для завантаження та є ефективним знаряддям для удосконалення знань [3].

Інтеграція новітніх ІКТ у процес навчання іноземних мов у закладі загальної середньої освіти є складним завданням, хоча має ряд переваг, ефективне впровадження яких можливе лише за умови їх застосування під час навчання, згідно із методичними засадами і встановленими вимогами. Ці переваги не тільки мотивують і зацікавлюють учнів, розширюють світогляд і спектр навчальних можливостей, а й дозволяють забезпечити групову діяльність і самостійну роботу з розвитку навичок усного мовлення, сприяють поповненню активного і пасивного словникового запасу, перевірці граматичного активного і пасивного мінімуму, знань тощо.

Отже, сучасні тенденції розвитку освіти інтегрують напрями традиційного та інноваційного навчання. Застосування ІКТ на уроках іноземної мови та при формуванні іншомовної лексичної компетентності, дає змогу досягти цілей комунікативно орієнтованого навчання англійської мови. Такий підхід дає змогу стимулювати когнітивні процеси здобувачів освіти (здатність подумки сприймати та обробляти зовнішню інформацію), оскільки вони беруть активну участь у навчальному процесі, висловлюючи власну думку, свої почуття та використовуючи власний досвід. Завдяки такому підходу учні стають активними учасниками навчальної діяльності, яка імітує або створює реальні чи реалістичні ситуації.

Список літератури

1. Долинський Є.В. Інформаційно-комунікаційні технології в організації самостійної роботи на уроках іноземної мови. *Освітологічний дискурс*. 2015. № 2 (10). С. 101-108.
2. Bamboozle. URL: https://www.baamboozle.com/
3. BBC Learning English. URL: https://www.bbc.co.uk/learningenglish/
4. Wordwall. URL: https://wordwall.net/

Світлана Костинюк

Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Ключові поняття медіатизації

До центральних понять медіатизації як ключового процесу, що відбувається у сучасних суспільствах, відносять масову комунікацію, ЗМІ, медійний простір і медіатекст. Під поняттям „масова комунікація” розуміється систематична передача інформації широкими верствам населення у вигляді повідомлень різного формату [4, с. 21]. Як правило, масова комунікація має конкретну мету: формування в суспільстві певної ідеології, системи цінностей і здійснення політичного, психологічного та економічного впливу [3, с. 17].

ЗМІ, що позначаються також як мас-медіа, є на сучасному етапі однією із основних форм поширення та популяризації масової культури. Поняття медіа не отримало єдиного тлумачення. Так, наприклад, О.О. Владимирцева та Т. Б. Кудряшова тлумачать термін „медіум” як інструмент перетворення досвіду в конкретне знання, „медіа” у множині як знаки, що надають зміст різним подіям повсякденного життя, припускаючи існування численних знакових систем [1, с. 154]. Під медіапростіром, відповідно, розуміється електронне середовище, в якому можуть взаємодіяти окремі люди.

Під поняттям „медіатекст” розуміють „вербальний мовленнєвий твір, створений для здійснення опосередкованої комунікації у сфері засобів масової інформації, який характеризується чітко вираженою прагматичною спрямованістю” [2, с. 69]. Подібний текст розглядається також як „продукт інформаційних і комунікаційних технологій, що характеризується особливим типом реальності – медіареальності, особливим символічним простором – медіапростором, особливим часом – медіачасом, особливою системою орієнтирів і координат, що відтворює модель ситуації чи події, зображеної крізь призму індивідуального сприйняття автора медіатексту” [2, с. 71].

Відмітною рисою мас-медіа XXI століття є персоналізація взаємодії та особистісно-орієнтована взаємодія [4, с. 32]. У зв’язку з цим говорять про „нові медіа”, до яких відносять мережу Інтернет, веб-сайти та комп’ютерні медіа.

Список літератури

1. Владимирцева Е. О., Кудрящова Т. Б. Влияние медиа на процесс „оповседневнивания” культуры. Вестник гуманитарного факультета Ивановского государственного химико-технологического университета. 2009. № 4. С. 153−159.

2. Добросклонская Т. Г. Вопросы изучения медиатекстов : опыт исследования современной английской медиаречи. М. : МАКС Пресс, 2000. 180 с.

3. Яковлев Д. В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація: монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 224 с.

3. Fairclough N. Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language. L. : Pearson Education, 2001. 265 p.

4. Fairclough N. Language and Power. L. : Routledge, 2014. 264 p.

Євгенія Костинян
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Історія виникнення предметно-мовного інтегрованого навчання *CLIL*

Термін CLIL був запроваджений Девідом Маршем у 1994 році для опису ситуацій під час навчання, коли інші предмети такі як географія, математика, історія, біологія тощо, вивчаються через іноземну мову. Однак сама методика виникла набагато раніше, ніж термін для її позначення [1, с. 41].

Вчені припускають, що поява цієї методики зумовлена підкоренням шумерів (території сучасного Іраку) аккадцями ще близько 5000 років тому. Після захоплення територій аккадці почали використовувати мову підкореного народу як засіб засвоєння нової інформації.

В 17—18 столітті такі вчені, як Я.А. Коменський (1592 – 1670) та М.Бел (1684 – 1749), наголошували на принципах вивчення іноземних мов в їхньому реальному контексті та в поєднанні з вивченням інших предметів. Я.А. Коменський дуже цікавився темою ефективного навчання, тож він аналізував та розвивав тему предметно-мовного інтегрованого навчання у своїх працях: ”*Orbis Pictus”, ”Janua Linguarum Reserata*”.

М. Бел працював директором у школі, він мав можливості застосовувати CLIL у навчальному процесі. «Вивчай слова знайомлячись з реальністю – зі світом навколо нас», – Матей Бел. Основною ідеєю педагога було зменшення кількості граматики та концентрація на лексиці, яка зустрічалась на уроках географії, фізики, історії тощо. Тобто мова вивчалась в тісному контакті з іншими науками.

У 1965 році у Канаді навіть у дитячих садках спробували запровадити предметно-мовне інтегроване навчання. Це впровадження було здійснене, тому що англомовні батьки прагнули того, щоб їхні діти володіли французькою на досить високому рівні. Але, перебуваючи в повністю франкомовному середовищі, учні розвивали французьку, але не поглиблювали англійську. Пізніше повторний експеримент провели в Лос-Анджелесі з англійською та корейською мовами. Американці вивчали інші предмети корейською мовою, але серед однокласників були не тільки корейці, а й американці, тож

англомовні діти мали можливість комунікувати на перервах англійською мовою. В результаті предметно-мовне інтегроване навчання перестало бути одномовним і набуло двомовного характеру [3, с. 8-12].

Визначення поняття CLIL постійно прогресувало, змінювалось, розвивалось. З року в рік вчені надавали дедалі новіші пояснення даній методиці.

В 2002 році, наприклад, вчені визначали CLIL як метод, який має відношення до мов та здобування міжкультурних знань. В 2006 році поняття про даний підхід стало більш детальним: ”CLIL – метод навчання, фокус якого йде на зміст. Основна мета – вивчення мови паралельно з вивченням предмету’’. В 2007 році метод CLIL порівнювали з ”парасолькою” між білігвальними навчальними ситуаціями. І вже в 2009 році визначення CLIL виглядало так: ”CLIL – це розвивальний освітній підхід до вивчення предметів через середовище нерідної мови’’ [2, с. 60].

Отже, прогресивно-іноваційний підхід CLIL забезпечує білінгвальне середовище вивчення іноземної мови через посередництво спеціальних предметів.

Список літератури

1. Брик Т.О., Лєбошина Н.В. Використання CLIL (нтегрованого предметно-мовного навчання) у формуванні та розвитку вмінь іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів у вищих навчальних закладах. *Молодий вчений*. № 5.1 (69.1). С. 41, Травень. 2019.
2. Ткаля І.А., Черкашина Н.І., Огнівенко З.Г. CLIL як глобальна тенденція сучасної світової педагогіки. *Збірник науково-методичних праць*. Харків, 2020. № 11. С. 60.
3. Dana Hanesova. History of CLIL. *E-Book for teachers*. 2015. P. 8-12. URL: History-of-CLIL-2015.pdf (ufes.br) (дата звернення: 17.02.2023).

Данило Кошевий
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Поліфункціональність термінів

Терміни наділені поліфункціональністю. Функція як об'єкт лінгвістичного аналізу визначає сутність і напрям значної частини сучасних досліджень мови. Функція є практичним виявленням сутності мови, специфічної дії мови, що зобумовлена самою її природою [1, с. 72]. Зазначимо, що термінологічна одиниця здатна виконувати номінативну, дефінітивну, акумулятивну, комунікативну та когнітивну функції.

Номінативна функція реалізується в тому, що терміни називають загальні властивості, поняття та категорії. Пріоритетного значення цій функції надає і І. В. Житнікова. Вона наголошує на тому, що в семантичній структурі терміна номінативна функція домінуюча, оскільки основним в значенні терміна є вказівка на предметну денотативну співвіднесеність [1, с. 73].

Дефінітивна функція полягає у тому, що термін визначає і уточнює поняття, максимально конкретизуючи його і усуваючи можливість подвійного розуміння його суті [2, с. 19]. Дефінітивна функція набуває особливого значення, коли йдеться про „нонсубстанціальні" терміни, тобто терміноодиниці, що збігаються за формою з лексичними одиницями загальної мови. Вони функціонують у звичайній мові і не співвідносяться з відповідними дефініціями. Саме наукові визначення переносять їх у метамову, іншу семіотичну систему, де вони стають членами групи термінологічних одиниць.

Терміни виконують і акумулятивну функцію, що забезпечує взаєморозуміння при спілкуванні фахівців. Термін, створений на базі загальновживаного слова конкретної мови, акумулює загальномовну та спеціальну інформації. Загальномовна інформація, що зберігається у мовній свідомості людей, які належать до одного мовного колективу, підлягає асоціативно-образному переосмисленню у процесі професійно-наукової діяльності, перетворюючись на термінологічну інформацію. Інтенсивний вплив образної і вербальної систем

призводить до функціонально-комунікативної і когнітивної трансформації мовних одиниць [3, с. 147].

За допомогою комунікативної функції передається певна інформація. Слід зазначити, що використання термінів робить інформацію, що повідомляється, точною, об'єктивною, достовірною, що і сприяє оптимізації процесу науково-технічної комунікації [2, с. 21]. Терміни є засобом реалізації комунікативності у науково-технічних текстах, оскільки призначення термінів – збагачення інформативного потенціалу адресата. Під комунікативністю розуміють спроможність передавати повідомлення (інформацію), спрямовану на реалізацію комунікативної мети тексту (комунікативного наміру адресанта) [3, с. 145]. Термін є одним із головних елементів наукового тексту, оскільки він несе найважливішу інформацію [4, с. 64]. Текст, зокрема науковий, репрезентуючи когнітивну функцію мови, постає результатом складної взаємодії великої кількості чинників – мовних, мовленнєвих, позамовних. Термін як один із найважливіших елементів структури наукового тексту яскраво віддзеркалює цю взаємодію. Вибір термінів, їх статус у тексті залежить від референта, фактору комунікантів, стильових, жанрових і композиційних характеристик тексту.

Список літератури:

1. Житнікова І. В. Комунікативно-прагматична функція терміна сфери менеджменту та маркетингу. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна*. 2004. № 636. С. 72−76.
2. Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство. Львів : Науковий світ, 1994. 215 с.
3. Подолкова С. В. Реалізація комунікативності у текстах технічної реклами і анотацій науково-експериментальних статей. *Вісник Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна*. 2001. № 536. С. 145−152.
4. Trimble L. English for Science and Technology. A discourse approach. Cambridge : Cambridge University Press, 1992. 189 p.

Богдана Кошельник

Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.

Стереотипна вербалізація жіночих образів

у серіалах: лексичний аналіз скрипта серіалу «Why Women Kill»

У сучасному світі формою, через яку стереотипи транслюються найбільше, є засоби масової інформації – література, телебачення, фільми тощо. Таким чином, мас-медіа стають найбільшим колективним сховищем групових стереотипних уявлень про жінок.

Особливості репрезентації жінок шляхом створення жіночих образів у медіа є предметом численних дискусій, оскільки часто репрезентація відбувається саме шляхом створення стереотипного образу жінки. В. Слінчук приділяє значну увагу одному з найпоширеніших стереотипів, який транслюється у медіа: образ жінки-берегині, який характеризує призначення жінки у переважно приватній сфері: «Дружина – домашня господиня, мати, хранителька вогнища» [2, с. 68].

Крім цього, за результатами попередніх досліджень у галузі лінгвістики та медіадосліджень, зокрема, у праці Діани Імедадзе, було виявлено, що образи жінок у медіа здебільшого створені за допомогою лексики, що стосується їхнього зовнішнього вигляду та рис особистості, а не їхніх здібностей та досягнень [3, с. 31].

Мета дослідження – опрацювати лексику, яка використовується для опису жіночих персонажів, щоб виявити стереотипи, які формують уявлення про жінок на екрані.

Методологія дослідження – проведення лексичного аналізу слів і фраз, які використовуються для опису жіночих персонажів, а також тем і наративів, які з ними пов’язані, у вибірці з 10 епізодів серіалу «Why Women Kill». Відповідно до лексичного аналізу, дані було класифіковано за трьома лексичними групами:

- слова, пов’язані із **зовнішнім виглядом**: *«gorgeous»* та *«stunning.»*; для створення образу жіночого персонажа Сімони Ґроув використовуються слова, що акцентують увагу саме на її зовнішньому вигляді: *«Simone, you're* ***stunning****.*» [1].

- слова, що описують **риси характеру**: *«emotional»* та *«unpredictable»;* за допомогою вищенаведеної лексики був створений образ героїні Сімони Ґроув, що зміцнює стереотип жінок як надто емоційних та ірраціональних;

- слова, що стосуються **професії та ролі у суспільстві**: *«domestic»* і *«housewife»*. Наприклад, персонаж Бет Енн Стентон сама

часто говорить про себе: *«I'm just a **housewife**, but I take pride in keeping my home and my family running smoothly.»*, що вказує на стереотипне місце жінок у стосунках [1].

Зважаючи на результати лексичного аналізу жіночих образів у скрипті серіалу «Why Women Kill», можна зробити висновок, що лексика, яка використовується для вербалізації образу жінок у серіалі «Why Women Kill», відображає суспільні норми та очікування щодо гендерних ролей, поведінки та зовнішнього вигляду жінок.

З усього вищезазначеного можемо припустити, що провідним засобом створення жіночих образів є **стереотипна вербалізація**, тобто використання опису зовнішнього вигляду та тих особистісних рис жінок, прийнятних для усталених норм суспільства.

Список літератури

1. Season 1 «Why Women Kill». TV-series scripts URL: https://subslikescript.com/series/Why_Women_Kill-9054904 (Last access: 12.02.2023)

2. Слінчук В. В. Соціальна типізація гендерних стереотипів у мові ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2004. Т. 17. С. 67–74.

3. Imedadze, D Women's images in Georgian media: Stereotyping and representation. *Georgian Journal of Communication*. 2011. Vol. 1. N. 1. P. 27-3

Христина Край
Науковий керівник – доц. Беженар І. В.

Англомовна воєнна лексика: лінгвальні та перекладацькі аспекти

Початок 2022 року став переломним моментом у житті не тільки українців, а й цілого світу. Здавалось, війни у XXI столітті залишались за межею реальності, але в планах країни-терориста було здійснити наступальні дії на території іншої держави. Однак їхні грандіозні очікування зазнали краху, оскільки вони недооцінили сміливість та стійкість українського народу. Внаслідок цих подій почала збагачуватись українська мова новими термінами і словами, які стосуються теми війни. Як відомо, лексика – це динамічна система, якій властиво змінюватись, доповнюватись відповідно до розвитку людства, науки тощо. Крім того, як і військова, так і воєнна лексика унікальні внаслідок своїй комунікативно-функціональній спрямованості, також вона постійно перебуває в стадії розвитку у зв`язку з появою нової зброї, техніки, і теперішні події також залишають слід у системі даної лексики [3, с. 82]. Політичні та воєнні події, безперечно, сьогодні домінують у соціальному житті. Завдяки засобам масової інформації люди дізнаються про теперішню ситуацію на фронті. Крім того, у світі зростає зацікавленість у політичних подіях в нашій країні, що зумовлює потребу адекватного перекладу промов, а також рішень, які стосуються нашої країни. Зокрема, над дослідженням воєнної лексики працювало чимало вчених, таких як Д.Василенко, П.Мельник, М. Юрковська, В. Балабін. Безсумнівно, воєнна лексика та особливості її перекладу залишаються серед найактуальніших питань філологічних студій сьогодення. Отже, існує певна відмінність між словами “військовий” і “воєнний”. Поняття *військовий* пов`язаний із військом, також зазвичай під військовою лексикою розуміють лексичні одиниці, які виконують функцію номінації певного референта військової справи у сфері офіційної військової комунікації [1, с. 25]. Натомість *воєнний* стосується безпосередньо війн.

Сучасні засоби масової інформації висвітлюють різні події, у тому числі й військові конфлікти, тому політики, журналісти та пересічні громадяни часто використовують військову лексику, уживання якої більше не обмежується часом воєнних та військових дій та у повсякденному використанні військовими [2, с. 300]. Іншими словами,

військова і воєнна лексика включає в себе слова, терміни та словосполучення, які мають відношення до військових та воєнних дій та армії. І вже під час такого нелегкого періоду з'явились слова, які набули нового значення як в Україні, так і за кордоном. Загальновідомими стали такі поняття, як: орки – orcs, рашист – raschist (поєднання поняття фашизму з країною-агресором), відукраїнити – ukrained, кімити – to kimize (залишатися оптимістом), макронити – to macronize (вдавати вигляд, що стурбований ситуацію, але по суті нічого не робити для розв'язання проблеми). У цьому випадку перекладачі вдаються до адаптивного транскодування для того, щоб пристосувати форму слова вихідної мови до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу, зробити текст більш зрозумілим людям, які живуть за межами України. Дослідження сучасної воєнної лексики сприятиме полегшенню перекладу певних слів та словосполучень, покращить розуміння тексту адресанта, допоможе уникнути неточностей та непорозумінь.

Список літератури

1. Вишневська Г. Б. Військова лексика у мові сучасного художнього твору: функціональний аспект. *Наукові записки ТНПУ. Мовознавство.* 2019. Вип. 1. С. 25.
2. Поліщук О. С., Т. Б. Бондаренко., А. Д. Алиєва. Військова лексика як різновид спеціальної лексики в англійських та українських ЗМІ. Закарпатські філологічні студії. 2022. №23. Том 1.С. 300.
3. Удовіченко Л. Г. Українська військова лексика: діахронія мовознавчих студій. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. 2020. №52. С. 82.

Ангеліна Кривак
Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Онімна лексика як засіб творення образів у художньому тексті

Питання вивчення літературно-художніх антропонімів, які формують ономастичний простір художнього твору, здавна привертають увагу вітчизняних та зарубіжних науковців. Досліджуючи літературно-художню антропоніміку творів українських письменників, дослідниця А. Вегеш наголошує: «Саме в літературно-художній антропонім автор укладає величезний характеристичний потенціал, нанизує численними аналогіями, символічністю, конотаціями» [1, с. 4]. Відомий дослідник української літературної ономастики Ю. О. Карпенко зазначає, що літературна ономастика визначається тим, що: «1) вона є вторинною, виникаючи й існуючи на базі загальнонародної ономастики і так чи інакше спираючись на діючі в мові ономастичні норми; 2) літературна ономастика не зумовлюється безпосередньо історичним розвитком, як реальна ономастика, а залежить від волі автора і детермінується художнім задумом, жанром, напрямком та стилем твору; 3) власні назви в художньому творі передусім виконують стилістичну функцію і беруть участь у створенні образів; 4) на відміну від реальних власних назв, що належать мові, художні власні назви існують на рівні мовлення, тексту» [2, с. 14]. Власні назві зазвичай не містять семантичних ознак, які можуть виступати характеристиками номінованого об’єкта мовлення. Власні назви належать до класу назв, яким не притаманні смислова структура та референційне значення у плані мови. У тексті власні назви виконують номінативно-розпізнавальну функцію індексальних знаків, у жодний спосіб не характеризуючи позначуване. Проте, як зазначає А. А. Мецлер, існує особлива група власних назв, які поряд із номінативно-розпізнавальною, виконують також прагматичну функцію, тобто такі власні назви використовуються як засіб вираження емоційно-оцінкових значень [3, с. 59].

А. А. Мецлер має на увазі один із різновидів антономазії, а саме промовисті назви. Вважаємо, що яскраво виражена характеризуюча функція та особливості мотивування відрізняють власні назви художнього тексту від власних назв, які використовуються в реальних мовленнєвих ситуаціях. Промовисті назви визначають функції

персонажів-носіїв у художньому тексті, характеризують цих персонажів додатково, розкривають читачу їхній внутрішній світ, характер, переконання, сподівання, амбіції, наміри тощо. Мотивації промовистих назв у художній літературі різноманітні за своєю природою. Вони можуть бути автобіографічними, історичними, символічними, такими, що пов'язані з певною культурою тощо, але майже завжди вони містять в собі намір автора охарактеризувати їхніх носіїв. Наприклад: персонаж на ім'я *William Armstrong (J. Hurst «The Scarlet Ibis»);* персонаж на ім'я *Miss Brill (K. Mansfield «Miss Brill»);* персонаж на ім'я *Scratchy Wilson (S. Crane «The Bride Comes to Yellow Sky»);* персонаж на ім'я *Mrs. Hale (S. Glaspell «Jury of her Peers»);* персонажі *Mr. Martin, Mrs. Barrows (J. Thurber «The Catbird Seat»);* персонаж на ім'я *Hester Perkins (W. Cather «Sentimentality of William Tavener»);* персонаж на ім'я *Old Phoenix (E. Welty «The Worn Path»)* [4].

Отже, онімна лексика, зокрема власні назви персонажів, забезпечує ефективну реалізацію творчого задуму митця та є важливим складником літературно-мистецького твору.

Список літератури

3. Вегеш Анастасія. Проблеми української літературно-художньої антропоніміки. Ужгород. 2021. 67 с.

4. Карпенко Ю. О. Літературна ономастика: збірник статей. Одеса: Астропринт, 2008. 328 с.

5. Мецлер А. А. Прагматика коммуникативных единиц. Кишинев: Штиинца, 1990. 104 с.

6. The McGraw-Hill Introduction to Literature / [selection and introduction by] G. H. Muller, J. A. Williams. New York : McGraw-Hill, Inc., 1995.

Марія-Крістіна Крупенна
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Граматична структура фразеологізмів у серіалі You

Мета роботи – розглянути граматичну класифікацію фразеологічних одиниць на матеріалі скриптів першого сезону серіалу *You*. Зацікавленість у такому дослідженні пояснюється широким використанням фразеологічних одиниць (ФО) у кінодискурсі для передачі національно-культурного колориту в ньому, що і становить *актуальність* обраної теми.

У цій роботі ми визначаємо *фразеологізм* як сполучення двох та більше слів, яке має синтаксичну та семантичну неподільність, відтворюється у мові в готовому вигляді та має повністю чи частково переосмислене значення.

І. В. Арнольд, В.Л. Архангельський, Ф.А. Краснов і О.І. Молотков дотримуються граматичної класифікації ФО, за якою вони виділяють іменні, дієслівні, ад'єктивні, адвербіальні, вигукові фразеологізми та ФО зі структурою речення.

Згідно з їхньою граматичною структурою ми класифікуємо 82 ФО, вибрані зі скриптів досліджуваного серіалу, так:

І. Іменні (субстантивні) ФО, що функціонують як іменники (11 прикладів)**.** У реченні вони виконують синтаксичні функції підмета або додатка. Наприклад: «*But change is a fool's* ***pipe dream***» [2]. – У цьому реченні ФО виконує функцію додатка.Ми виділяємо такі підкласи субстантивних ФО у скриптах телесеріалу *You*: **N+N(+N):** *witch hunt , pipe dream* – усього 2 ФО. **N+prep+(A)N:** *eye to eye* – 4 одиниці. **A+N:** *the last frontier* (2 ФО).**N+V:** *the dust settles* (1 ФО).**like N like N:** *like father like daughter (originally son)* (1 ФО).**prep N prep:** *to hell and back* (1 ФО).

ІІ. Дієслівні (вербальні) ФО, яких виявилося найбільше у скриптах, що аналізувалися – 51 приклад**.** У реченнях дієслівні ФО виконують синтаксичну функцію присудка, наприклад: *«Apparently, it doesn't take brains to be a criminal»* [2].

Основними підкласами дієслівних ФО, виділені нами, є наступні : **V+N:** *break one's heart, have the guts, show some teeth,* що разом

становить 25 ФО. **V+prep+(A/one's)+N:** *to be in love, to slap in the dick, keep at bay* (15 ФО). **V+A (+N)**: *catch red-handed, be an old story* (5 ФО).

Поодинокі вербальні ФО мають структуру **V prep Gerund, V pron Adj/prep N, V or V, V prep V** (7 ФО).

III. Ад'єктивні ФО налічують 6 прикладів**.** Їм притаманне значення атрибутивності. У реченні вони виконують функції означення, наприклад: *«So if it's not **direct to the bone**, cut it»* [2].

Adj prep N: *blind with love* (2 ФО). **Adj + V:** *never mind* (1 ФО). **Adj + Part 2**: *easier said than done* (1 ФО). **Adj +V+ Adj**: *too good to be true* (2 ФО).

IV. ФО, що функціонують як вигуки. Ця група за чисельністю становить 9 прикладів: *what the hell, why on Earth, how the hell*.

V. ФО, що функціонують як речення (3 приклади): *cat has claws, my patience is wearing thin.*

Отже, найбільш характерними для досліджуваного матеріалу виявилися вербальні (дієслівні) фразеологізми, які складають більше половини усіх аналізованих одиниць (62%). Серед них найтиповішою моделлю є **V+N** (31%), яка також найуживаніша серед усіх виділених підтипів. Близько десятої частини ФО зі скриптів серіалу, що вивчається, належать до іменних (14%), вигуків (11%) та ад'єктивних (9%). ФО зі структурою речення становлять лише 4%.

Список літератури

1. Тоненчук Т. В. Структурно-семантичний, ідеографічний та функційний аспекти соматичних фразеологізмів у сучасній англійській мові : автореф. дис. … канд. філол. наук: 10.02.04. Чернівці, 2016. 20 с.

2. Berlanti G & Gamble S. You. Warner Bros. Entertainment Inc. 2017. 10 episodes.

Вікторія Ксеншкевич
Науковий керівник – доц. Заслонкіна А.В.

Лексичні особливості англійсько-українського перекладу медичних термінів (на матеріалі оригіналу і перекладу роману А. Ґаванді „Бути смертним”)

Медична термінологія являє собою сукупність понять та їх визначень, за допомогою яких можна описати стани та процеси, що протікають в організмі людини, захворювання та їх симптоматику, методи діагностики, профілактики та лікування хвороб, медичне обладнання, препарати та засоби лікування [2, с. 52]. На сьогодні вивчення медичної термінології стає чимраз більш актуальним, адже технології невпинно розвиваються, а разом з ними удосконалюються і методи лікування, що у результаті впливає на формування та збагачення новими термінами словникового запасу медичної галузі.

Метою цього дослідження є вивчення та аналіз способів перекладу медичних термінів у художньому тексті на матеріалі оригіналу і перекладу роману А.Ґаванді „Бути смертним”. За основу дослідження взято оригінал [3] та переклад роману А. Ґаванді „Бути смертним” [1], з яких методом суцільної вибірки відібрано 370 медичних термінів та їхніх українських відповідників.

Загалом проаналізовано усі групи трансформацій, застосовані для передачі медичних термінів у перекладі роману А. Ґаванді „Бути смертним”. Проте у даній роботі зосередимо увагу на формальних лексичних.

Встановлено, що найпоширенішим способом перекладу медичних термінів є калькування (37%), напр., *“She did not have significant muscle weakness, and that was good. ”* [3, с. 140] – *„Вона не страждала від м’язової слабкості та була при ясному розумі”* [1, с. 139]. Адаптивне транскодування застосоване при перекладі 43 термінів (12%) для того, щоб зберегти їхню фонетичну та граматичну структуру у мові перекладу, напр., *“He’d had ventricular tachycardia, and an automatic defibrillator was implanted in his chest.”* [3, с. 72] – *„У нього була шлуночкова тахікардія, тож йому в груди імплантували*

автоматичний дифібрилятор” [1, с. 54]. В одиничному випадку використана транслітерація (0.5%), що свідчить про незначну схожість термінів мов оригіналу та перекладу, напр., *“She’s caught some sort of angina.”* [3, с. 34] – *„У неї була якась ангіна”* [3, с. 29].

Отже, превалювання калькування у перекладі медичних термінів зобумовлене бажанням перекладача передати точне значення терміна з мови оригіналу на мову перекладу без зміни його смислу. Використання адаптивного транскодування дозволяє зберегти граматичну та фонетичну структуру термінів у мові перекладу. Тоді як менш частотне застосування транслітерації мінімізує можливі неточності або помилки.

Список літератури

1. Ґаванді А. Бути смертним. Харків : Віват, 2016. 287 с.

2. Козоріз І. С. Англійська медична термінологія та її функціонування у текстах різних стилів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2018. Вип. 37. С. 52.

3. Gawande A. Being Mortal. New York : Metropolitan Books, 2014. 396с.

Ольга Кузьмова
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Особливості використання гіперболи у промовах Джо Байдена про війну в Україні

У даній роботі ми розглянемо стилістичні особливості використання гіперболи у промовах Джо Байдена про війну в Україні. Гіпербола як стилістична фігура явного та навмисного перебільшення доволі часто використовується в промовах відомих політиків з метою посилення виразності та підкреслення сказаної думки. Повномірно це стосується й звернень діючого американського президента. Отже, спираючись на мету даного дослідження, доцільно провести аналіз промови президента Байдена у травні 2022 року про безпекову допомогу Україні, в якій описується вже виконану роботу у штаті Алабама щодо виготовлення зброї для допомоги українській армії. *And all of a sudden, it dawned on me: You're doing it. You really are doing it. You're making a gigantic difference for these poor sons of guns who are under such enormous, enormous pressure and firepower* [1]. Хоча українські військові справді перебувають під величезним тиском, Сполучені Штати – не єдина країна, яка допомагає Україні у війні проти Росії. Тож твердження про те, що американські робітники допомагають внести драматичні зміни у війну в Україні, є перебільшенням.

The Armed Forces of the United States of America is going to continue to be the best-armed, most capable fighting force in the history of the world.[1]. Якщо вірити Джо Байдену, армія США є найкращою з усіх армій, які існують або коли-небудь існували на землі. Зважаючи на неможливість перевірити цифри, заяви президента можна вважати перебільшеними. Гіпербола стосується не стільки факту, скільки впливу на суб'єктивну думку аудиторії та виявлення позиції президента перед самою заявою. У своїх промовах Джо Байден часто вживав це слово та його похідні, причому це слово найчастіше зустрічалося в гіперболічних висловлюваннях – «best».

We have the best workers, the most competent employees, the best *science in the world* [1]. За допомогою гіперболи мовець передає своє емоційне ставлення до подій і ситуацій, що відбуваються у світі, а ступінь розходження гіперболічного висловлювання з реальним станом речей залежить від даних, якими оперує президент.

Таку ж аналогію можна навести й у висловленні: *It's perfectly manicured, and the headstones are all the same*[1]. Джо Байден ділиться враженнями від зброї, яку виробляє армія США. Поняття «perfect» («ідеально») може відрізнятися від існуючої ситуації. Байден використовує цю тактику, по-перше, щоб заохотити працівників, а по-друге, щоб висвітлити те, що сталося під час його правління. *That support is moving with unprecedented speed* (Ця підтримка розвивається безпрецедентними темпами) [2]. Описова гіпербола «unprecedented speed» використовується, щоб зробити висловлювання більш виразними та переконливими. За допомогою цієї гіперболи Байден хотів підкреслити ефективність своєї адміністрації та представити себе в позитивному світлі.

Отже, за результатами даного дослідження можна зробити такі висновки: Президент Джо Байден доволі влучно використовує гіперболу у аналізованій промові (14 випадків гіперболи зафіксовано в ході аналізу), що сприяє більш успішному сприйняттю гіперболізованих виразів, зміст яких сприймається як правильне та відповідне дійсності. Інколи гіпербола настільки тонко вписана в контекст промови Джо Байдена, що її можна сприймати буквально. Крім того, доречно підкреслити здатність гіперболи викликати певні ідеї в промові Джо Байдена, тобто в рамках яких репрезентований гіперболою об'єкт набуває властивостей, які суттєво відрізняються від її реального кількісного характеру, іноді якісних умов. Саме таку гіперболу Байден переважно використовує у своїй промові.

Список літератури

4. Biden J. Remarks by President Biden on the Security Assistance to Ukraine. URL: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/05/03/remarks-by-president-biden-on-the-security-assistance-to-ukraine/ (дата звернення: 05.02.2023)

Світлана Кумечко
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Неоднозначність тлумачення термінології

Слово „термінологія” походить від латинського *terminus „обмежений”* та старогрецького *logos „слово”, „наука”, „учення”, „галузь знання”*. Щодо диференціації змісту в понятті „термінологія”, то заслуговують на увагу концептуальні положення, які сформулювали О. В. Суперанська, Н. В. Подольська, Н. В. Васильєва. Вони розглядають термінологію в кількох аспектах: 1) як сукупність термінів певної галузі знань; 2) як учення про утворення, склад і функціонування термінів певної галузі знань, певної мови і їх еквівалентів в інших мовах; 3) як загальне термінологічне учення [5, с. 12].

Б. М. Головін та Р. Ю. Кобрін під термінологією розуміють: 1) сукупність слів та словосполучень, що називають спеціальні об’єкти і виражають спеціально-професійні поняття; 2) розділ мовознавства, що вивчає сукупності термінів, їх граматичну організацію та закони функціонування [2, с. 7].

О. О. Реформатський визначає термінологію як науку про терміни [4, с. 163]. Н. І. Нікітіна тлумачить термінологію як сукупність термінів, що співвідносяться з певною професійною сферою діяльності і пов’язані з відповідною системою понять [3, с. 96].

Полісемічність поняття „термінологія” привертала увагу і зарубіжних дослідників. Так, наприклад, Дж. Сейгер виявив незадоволення тлумаченням терміна „термінологія” з огляду на те, що він позначає три різні поняття [6, с. 195]:

- система понять і термінів спеціальної мови або глосарій, тобто систематичний підбір понять і термінів;
- вивчення термінів спеціальної мови і системної організації цих термінів, тобто лексикологія спеціальної субмови;
- вивчення загальних лексичних рис спеціальних субмов взагалі.

Л. Трімбл наголошує, що термін „термінологія” охоплює багато понять і йому властиві різні дефініції у залежності від позицій автора [7, с. 27]. Слід зауважити, що зазначена полісемія не є перешкодою для взаєморозуміння між дослідниками, оскільки умови контексту або

ситуації сприяють моносемії слова „термінологія” у кожному його використанні.

Список літератури

1. Абросимова Л.С. Семантика и функционирование конверсивов-неологизмов в современном английском языке. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах : зб. наук. пр*. 2002. Вип. 6. С. 6−8.

2. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Учебное пособие для филологических специальностей вузов. М. : Высшая школа, 1987. 104 с.

3. Нікітіна Н. І. Проблема терміна і юридична термінологія (на матеріалі англійської та української мов). *Філологічні студії*. 2004. № 3. С. 92−98.

4. Реформатский А. А. Мысли о терминологии. *Современные проблемы русской терминологии* / ред. В. П. Даниленко. Москва : Наука, 1986. С. 163–198.

5. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В. Общая терминология. Вопросы теории. М. : Наука, 1989. 243 с.

6. Sager J. S. Criteria for Measuring the Functional Efficiency of Term. *Infoterm*. 1981. Ser. 6. P. 194−217.

7. Trimble L. English for Science and Technology. A discourse approach. Cambridge : Cambridge University Press, 1992. 189 p.

Анастасія Кусік
Науковий керівник – доц. Беженар І. В.

Комунікативно-прагматичний аспект функціонування англомовної воєнної лексики та особливості її перекладу українською мовою (на матеріалі газетних статей)

В умовах введення воєнного стану в Україні актуальність теми нашого дослідження зумовлюється тим, що військова лексика проникає в усі сфери людського життя, зокрема повсякденне та використовується не лише серед військових, а й пересічних громадян. За сьогоднішніх умов вживання та оперування військовою термінологією є невід‘ємною частиною абсолютно кожного свідомого українця, тому інтерес до цієї проблеми зростає з кожним днем.

Зацікавлення комунікативно-прагматичним аспектом функціонування англомовної воєнної лексики та особливості її перекладу на українську мову пояснюється тим фактом, що обмін будь-якої інформації між учасниками потребує використання мови та володіння нею на усіх рівнях спілкування. З цієї причини комунікативний аспект передбачає відбір мовних засобів та забезпечує його відповідність тій чи іншій мовленнєвій ситуації і розрахований на взаєморозуміння комунікаторів [2]. З іншого боку, прагматичний аспект, так званий ракурс дослідження дискурсу, який в свою чергу аналізує відношення до мовця. Вивчення прагматики становить досить важливу область знань, оскільки володіння мовою потребує не тільки вміння точно і логічно висловлюватись, але й правильно вживати їх задля отримання необхідного комунікативного результату. Різні аспекти фахової військової мови слугують об’єктами у дослідженнях українських і зарубіжних мовознавців, які вивчали питання, пов’язані із особливостями перекладу військової лексики, серед них Л. Бондаренко, М. Зайцева, О. Ковтун, Ю. Космацька, Ю. Полежаєв [3, с. 55]. Зокрема, на певних матеріалах щоденної всеукраїнської газети суспільно-політичної тематики “День”, нами було проведено дослідження, за допомогою якого вдалось встановити те, що більшість статей перекладено з англійської на українську та навпаки із використанням трансформацій (лексичні, лексико-граматичні, граматичні та стилістичні), які в свою чергу забезпечують адекватність перекладу. Наприклад, візьмемо до уваги одну із статей, де вже з перших слів перекладач вдається до використання трансформацій, а саме лексично-

семантичних, так званий прийом конкретизації, де відбувається заміна слова іноземної мови з більш широким предметно-логічним значенням на слово в перекладі з більш вузьким значенням. Таким чином, в тексті оригіналу використали слово «Britain» — у значенні країна, а в тексті перекладу ми спостерігаємо «Прем'єр Великої Британії» — людина. Стиль військових матеріалів перестав бути однорідним. На тлі сучасних подій з'явилось чимало стилістично маркованої лексики, яка є незрозумілою або мало зрозумілою для людей, не пов'язаних із військовою галуззю. До того ж перекладацький аспект військової лексики наразі не досить ґрунтовно досліджений. Тому перекладачі, застосовуючи універсальні моделі до конкретного тексту військового характеру, повинні орієнтуватися, насамперед, на дотримання військового стилю та адекватну передачу іноземних реалій [1, с. 9]. Отже, це дає нам можливість зробити висновок, що мовні засоби, спрямовані на передачу воєнної лексики українською мовою повинні бути в першу чергу точними та змістовними, оскільки вони потребують поглибленого та розгорнутого пояснення при перекладі українською мовою.

Список літератури

1. Бернадіна А. В. Функціонально-семантичні особливості англомовної військової лексики в перекладацькому аспекті : дис. філ. наук. Київ, 2021. 83 с.
2. Галаєвська Л. Комунікативний аспект аналізу тексту на уроках української мови, 2022. URL: https://lib.iitta.gov.ua.pdf.
3. Шаранова Ю. В., Бесклетна О. О. Проблема класифікації англомовної військової лексики в парадигмі лінгвістичних досліджень : Закарпатські філологічні студії, 2021. URL: http://www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/19/part_2/11.pdf

Анастасія Куц
Науковий керівник – доц. Якубовська Н.О.

Лінгвокультурні особливості перекладу рекламного тексту

У сьогоденні реклама є чи не найголовнішим компонентом засобів масової інформації та має здатність діяти на свідомість людей. Рекламний слоган має за мету донесення основної інформації до споживача, привернення уваги до товару, послуги чи події. Попри те, що споживачів зацікавлюють яскраві картинки, вони все одно звертають увагу на текст: важливу роль відіграє не лише назва фірми, торгової марки і т.д., але і привабливість рекламного тексту. Під час популяризації продукту в інших країнах виникають мовностилістичні, соціокультурні, лінгвокультурні проблеми, про вирішення яких повинен подбати саме перекладач. Стрімкий розвиток рекламної індустрії, вплив глобалізації суспільства, активізація ринку збуту зумовили **актуальність** дослідження питання перекладу рекламних текстів. Важливого значення набуває попит на кваліфікованих перекладачі, здатних вивчити механізми вербального впливу рекламних текстів, їхню культуру в певній країні, проаналізувати мовні засоби, на яких базується логічна і емоційна аргументація з метою впливу на підсвідомість. Проблема перекладу рекламних текстів широко досліджувалася у працях Н. Кушнір, К. Крістеллі, Л. Мороз, Ю. Рябчук.

Мета розвідки – дослідити специфічні лінгвокультурні аспекти перекладу франкомовних та англомовних рекламних текстів на українську мову, зокрема особливості їх створення та впливу на цільову аудиторію, а також застосування перекладацьких трансформацій при рекодуванні рекламних текстів на мову перекладу.

Матеріал дослідження складають франкомовні та англомовні рекламні слогани всесвітньо відомих компаній та торгових марок.

Під час аналізу використано класифікацію мовних стилістичний та лексичних прийомів створення рекламних текстів В.А. Кухаренка [1]. Одними з найчастіших прийомів є епітет ("*Toutes les femmes sont belles"* (Dove). – *Покажіть нас у всій красі нашого тіла*), метафора *("J'ai embrassé des milliards de gens"* (Coca-Cola). – *"Зроби настрій Coca-Cola"*), оксюморон (*"Le plaisir sauvage"* (Lion). – *"Зробить з тебе*

звіра"), алітерація (*"Ici c'est Pepsi"* (Pepsi) – *"Пепсі, улюблений смак"),* антитеза *("**Un max** de goût – **zero** sucres"* (Pepsi). – *"Максимум смаку – нуль цукру"*). Одним з найпоширеніших засобів створення рекламних текстів та слоганів є гра слів, що відіграє велику стилістичну та експресивну роль на сприйняття. [2] Наприклад, *"Un goût de la liber**tea**"* (Nestea). – *"Відчуй смак свободи", "**La** perfection au **masculin**"* (Gillette). – *"Найкраще для чоловіків".*

Наведемо декілька прикладів перекладацьких трансформацій: *"**The best** a man can get". – "**La perfection** au masculin" – "**Найкраще** для чоловіків"* (Gillette) (граматична транспозиція), *"Le plaisir **sauvage**" – "Зробить з тебе **звіра**"* (Lion) (логічний розвиток поняття), *"1 Pampers = **1** dry **night**". – "1 Pampers = **1 nuit** bien au sec".* (еквівалентний переклад). – *"1 Pampers – **12 годин** надійної сухості"* (конкретизація, що базується на логічному розвитку поняття).

Отже, визначено основні властивості, особливості та характеристики створення рекламних текстів, які спрямовані на популяризацію продукту на ринку послуг. При перекладі рекламних текстів відбувається їхнє рекодування, адаптація стилістичних прийомів до норм адекватного прагматичного сприйняття слогана реципієнтами цільової мови завдяки використанню різного роду перекладацьких прийомів.

Список літератури

1. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2000. 160 с.
2. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова : підручник. Київ, 1995. 320 с.

Олеся Кучмінська
Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Функції юридичної термінології в сучасній англійській мові

Англомовна юридична мова вважається однією з найбільш вивчених наразі. Вивченням її правового дискурсу займаються з 1980 рр. Англомовна юридична мова розглядалася вченими у трьох дискурсах: у процесі правозастосування, у судовому дискурсі та при кримінальному діловодстві. Створення законів, юридична техніка, розробка термінів та юридичний переклад викликають також непідробний інтерес із боку вчених.

Особливий інтерес викликають англомовні юридичні терміни та, безумовно, їх утворення, функціонування та переклад. Вчені вважають, що роль юридичних термінів важко переоцінити, оскільки «від правильного розуміння іншомовного терміна іноді залежить розуміння сенсу всього тексту, оскільки саме терміни несуть у юридичних текстах основне інформаційне навантаження» [3].

Юристи визначають юридичний термін як «слово або словосполучення, яке вжито у законодавстві, будучи узагальненим найменуванням юридичного поняття, що має точний і певний сенс, і що відрізняється смисловою однозначністю, функціональною стійкістю» [3].

Таким чином, терміни юриспруденції можна розділити на групи, кожна з яких ґрунтується на широкому або вузькому розумінні терміна та його вживанні носіями мови. Так, відповідно до положень Енциклопедичного юридичного словника, за ознакою «зрозумілості» тій чи іншій частині населення розрізняють юридичні терміни загального значення, спеціально-технічні, а також спеціально-юридичні терміни [2]

Як елементи системи, терміни юриспруденції виконують також певні функції. Вчені вважають, що їхнє вивчення дозволить отримати нові знання у галузі термінознавства права. Згідно з цим виділяють такі функції юридичних термінів:

1. Функція на позначення предмета, явища.

Термінологічного позначення набувають будь-які предмети, процеси або явища, що функціонують у юридичному дискурсі. Якщо

позначення не відбувається, то такі об'єкти не виділяються та не отримують номінації.

2. Функція специфікації юридичного знання.

Для юридичних термінів властива специфічність, що виражається у таких аспектах:

1) змістовна унікальність та неповторність знання у терміні. 2) встановлення та фіксація законодавцем семантичних компонентів терміна як дефініції. 3) у вираженні та формулюванні в тексті будь-яких властивостей, функцій, станів предмета через термін, тобто у розкритті сутності визначеного предмета, що дозволяє відрізнити його від суміжних із нею предметів.

3. Функція редукції знання, що міститься в терміні.

Термін відтворює більш просто і ясно будь-які знання в галузі більш складного знання, тобто редукціонізм виявляється у висновку значень більш простою формою, зберігаючи складний зміст [1].

Таким чином, проблема юридичної термінології у текстах адміністративного законодавства має багато важливих аспектів, які потребують подальших досліджень. Насамперед мова має йти про досконалість термінологічного підходу в юриспруденції.

Список літератури

1. Клочко М.І. Види юридичних термінів URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789 /17320/1/Lubchenco_avtoref-2012.pdf

2. Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія навч. пос. Київ УІЛМ, 2012. 76 с.

3. Шкута О.Г. Репрезентація структурно-семантичних характеристик англомовних юридичних термінів українською мовою (на матеріалі офіційних текстів міжнародно-правових документів). *Вісник КНЛУ*. 2017. № 2. С. 147-155.

Христина Кушмелюк
Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Функціональні особливості англійських прислів'їв та приказок

Вивчення англійських прислів'їв і приказок вимагає ретельної уваги дослідника. Осмисливши ці лаконічні вислови, мовці мають змогу яскравіше і зрозуміліше висловлювати свої думки під час розмови. Актуальність дослідження зумовлена тим, що аналіз англійських крилатих висловів дасть можливість не лише поліпшити знання англійської мови, але й краще зрозуміти менталітет і національний характер англійськомовної спільноти. Мета дослідження полягає у виявленні функцій та особливостей перекладу англійських прислів'їв і приказок українською мовою. З огляду на окреслену мету, ми виконали такі завдання: проаналізували походження прислів'їв і приказок; з'ясували граматичну структуру англійських прислів'їв і приказок; висвітлили функції та класифікацію приказок і прислів'їв; порівняли англійські та українські прислів'я та приказки; пояснили складнощі добору правильного відповідника при перекладі; зіставили прислів'я і приказки з трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» з їхніми українськими перекладами. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше проаналізовано функції та здійснено перекладацький аналіз англійських прислів'їв та приказок у трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта».

У роботі за допомогою описового методу та методу спостереження виявлено, що найсуттєвішим джерелом виникнення прислів'їв та приказок був, є і залишається народ. Характерною рисою граматичного оформлення англійських прислів'їв та приказок є їхня актуалізація у формі двоскладових речень з підметом й присудком. Зазначимо, що українські та англійські приказки та прислів'я виконують різні функції, які визначаються метою ситуації спілкування. За результатами аналізу, англійські та українські прислів'я та приказки відображають різне ставлення мовців до навколишнього середовища, що зумовлено відмінною ментальністю та духовними цінностями, наприклад: *(«Дерево міцне корінням, людина – друзями» [1] – «Friends are thieves of time» – «Друзі крадуть твій час» [2]).*

Використовуючи метод порівняльного аналізу текстів першотвору та перекладу, ми зіставили прислів'я з трагедії відомого англійського

письменника В. Шекспіра із сучасним українським перекладом, виконаним Олексієм Грязновим, та виявили, що більшість «шекспіризмів» виконують у художньому тексті естетичну функцію, наприклад: *«Too much savour – kills the taste»* [4] – *«Надлишок смаку вбиває смак»* [3]. Виконаний нами перекладацький аналіз текстів джерела та перекладу засвідчує, що при перекладі англійських прислів'їв та приказок українською мовою найчастіше застосовуються лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації, наприклад, модуляція: *«A drop in the bucket»* [4] – *«Крапля в морі»* [3].

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що дослідження прислів'їв та приказок надзвичайно важливе для перекладача. Для того, щоб адекватно перекладати англійські прислів'я та приказки, перекладач повинен розуміти специфіку англійського менталітету. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна продовжити аналіз та детальніше дослідити функції англійських прислів'їв та приказок в інших літературних творах.

Список літератури

1. Народ скаже – як зав'яже : укр. нар. прислів'я, приказки, загадки / [упоряд. та передм. Н. С. Шумади; редкол.: В. В. Бичко та ін.]. Київ: Веселка, 1973. 228 с.
2. Федієнко В. Зубков М., Мюллер В. Сучасний англо-український, українсько-англійський словник (200 000 слів). Київ : Школа, 2021. 944 с.
3. Шекспір В. Ромео і Джульєтта / пер. з англ. О. Грязнов. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9045 (дата звернення: 18.01.2023).
4. Shakespeare W. Romeo and Juliet. Kyiv : Znannia, 2016. 175 p.

Анастасія Лазурко
Науковий керівник – доц. Руснак Д.А.

Диференціація як загальнодидактичний принцип навчання іноземної мови у ЗЗСО

Сучасний урок – це плід майстерності і творчості вчителя, його професіоналізму. Адже саме перед педагогом стоїть завдання виховати творчу особистість, розвинути творчі задатки дітей, навчити їх мислити, робити хай невеличкі, але свої відкриття. Кінець XIX сторіччя знаменувався для історії педагогіки перш за все тим, що професор В. Зікенгер започаткував мангеймську систему диференційованого навчання, яка передбачала наявність різних категорій початкових класів: основні; для обдарованих дітей; допоміжні; для глибоко розумового відсталих учнів тощо.

У довідкових виданнях поняття «диференціація» (від лат. differentia — різниця) трактується як «поділ, розчленування чого-небудь на окремі різнорідні елементи» [3, с. 759], диференційований — «узгоджений з певними правилами, умовами; розділений, неоднаковий» [2, с. 224]. У сучасних наукових публікація диференційований підхід у навчанні вчені трактують як цілеспрямовану діяльність педагога, що супроводжується використанням можливостей урізноманітнення освітніх компонентів, може провадитися під час освітнього процесу як довільно, так і в спеціально організованих умовах [1, с.123].

Диференційований підхід до школярів – це найважливіший принцип виховання й навчання, який має позитивний вплив на якість знань, навичок та вмінь учнів, сприяє активізації їхньої пізнавальної активності, формуванню позитивних мотивів навчання; оптимізує навчальний процес, дає можливість для розвитку творчих здібностей учнів.

В розумінні диференціації виділяють три основних аспекти:

- урахування індивідуальних особливостей учнів;
- групування учнів на основі цих особливостей;
- варіативність навчального процесу в групах.

Існують такі форми внутрішньо класної диференціації, як виконання завдань різного рівня складності та дозування учителем допомоги

учням. Способами включення диференційованих завдань в навчальний процес у виконанні завдань різного рівня складності є такі варіанти, коли учитель дає сам завдання кожному учню або учні самостійно вибирають завдання. При дозуванні учителем допомоги учням учитель пропонує завдання, але об'єм дозування допомоги визначає сам учень. Спрямованість диференційованих завдань у завданнях різного рівня складності – це:

- завдання на ліквідацію прогалин в знаннях учнів;
- завдання, які враховують наявні в учнів знання з даної теми.

При дозуванні учителем допомоги учням пропонуються такі завдання:

- розбивка тексту або вправи на самостійні частини;
- завдання з письмовою інструкцією;
- робота з підготовчими вправами, з наочним матеріалом.

Найчастіше диференціація в навчанні іноземній мові ґрунтується не на індивідуальних особливостях особистості учня, а лише на індивідуальних проблемах у його знаннях.

Отже, основними завданнями диференційованого підходу в навчанні іноземній мові я вважаю є задоволення пізнавальних потреб і сильних, і слабких учнів з урахуванням їхньої індивідуальної підготовленості, індивідуальних якостей.

Список літератури

1. Білик Р.М. Ніколаєв О.М. Реалізація диференційованого навчання у компетентнісній освіті. С.121-125. [Електронний ресурс]. URL: http://journals.uran.ua/ index.php/2307-507/article/viewFile/125434/119888
2. Великий тлумачний словник української мови. В. Бусел, Укл. та гол. ред. Київ, Ірпінь, Україна: Перун, 2003.
3. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. В.В. Василашко, Укл. Том 1. Київ : Аконіт. 1998.

Олександра Лінчевська
Науковий керівник – проф. Колесник О. С.

Лінгвокогнітивне підґрунтя сучасної англомовної блогосфери

Упродовж останнього десятиліття блогери й блоги дедалі більше набувають популярності. Блог – це веб-сайт або розділ веб-сайту, де автор (або автори) публікують регулярно оновлювані записи (або "пости") на певну тему або для певної аудиторії, що дозволяє ідентифікувати його як електронний варіант автобіографічного дискурсу. Відповідно, електронний дискурсивний простір, структурований навколо блогів ми визначаємо як «блогосферу». При цьому блогери перетворюються на «інфлюенсерів», оскільки адресати сприймають їхні поради, стиль поведінки, світогляд як еталон для наслідування.

Мова в блогах максимально наближена до розмовно-побутової мови. У ній відображені когнітивний досвід соціуму і автора блогу безпосередньо.

У блогінгу існує багато вербалізованих концептів, оскільки це форма висловлювання, яка активно використовується в онлайн-середовищі для спілкування з аудиторією. Типовими концептами, вербалізованими у популярних англомовних блогах, є: мода та краса, подорожі: їжа та кулінарія, здоровий спосіб життя тощо. Наприклад, в одному з популярних англомовних блогів «Gawker» це «людина», «знаменитість», «моральність», «чоловік», «жінка», «важка праця», «стосунки», «зрада», «бізнес», «політика», «таємниця приватного життя» (privacy), «публічність» та інші [1].

На нашу думку, дослідження вербалізаторів концепту «жінка» у текстах блогів дає можливість визначити особисту і соціальну поведінку, структуру людських відчуттів, як формується ставлення людей один до одного і в якій парадигмі це відбувається. Оскільки концептуальна модель відіграє головну роль у формуванні реалій щоденного життя, то її дослідження і аналіз допоможе краще зрозуміти ці реалії.

Джордж Лакофф та Марк Джонсон запропонували досліджувати концептуальні метафори як наслідок взаємодії двох концептуальних доменів та виділили: орієнтаційну метафору з прив’язкою до орієнтації

в просторі; онтологічну метафору як образне порівняння; структурну метафору як метафоричну систему [2, с. 96].

Наприклад, в огляді «Taylor Swift's Music Videos: a Race to the B» автор блогу вказує на відтворення і популяризацію метафори «Попелюшка» або ж «Періс Хілтон» у відеокліпах за участі жінок. Попелюшка чи Періс Хілтон – уніфікований образ ідеальної жінки і жіночого щастя становить основу предикативної структури «This, I have to imagine, is not her fault. She is 17 in this video, and it seems that the powers that be couldn't decide if they wanted her to look like Paris Hilton or Cinderella». Попелюшка і Періс Хілтон в суспільній уяві є володарками цінного призу безтурботного життя у вигляді багатого принца або ж мільйонного спадку батька [3].

Підсумовуючи вищезазначене, ми дійшли висновку, що концептуальні моделі є важливими засобами вербалізації концептів в блогосфері. Мова блогерів наближена до розмовної мови і відображає когнітивний досвід соціуму та автора блогу безпосередньо. Виокремлення і аналіз у текстах блогів допомагає краще зрозуміти соціальну поведінку та структуру людських відчуттів.

Список літератури

1. Англомовний блог https://www.gawker.com/
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. TAYLOR SWIFT'S MUSIC VIDEOS: A RACE TO THE BOTTOM https://www.gawker.com/celebrity/taylor-swift-music-video-our-song-lavender-haze

Алла Лукань

Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Особливості перекладу суспільно-політичних реалій

У сучасному світі переклади суспільно-політичних текстів насичених реаліями, набувають дедалі більшої актуальності та особливого значення, оскільки стають засобами пропаганди та політичною зброєю в демографічній боротьбі. Крім того, необхідність розв'язати проблеми, пов'язані з перекладом соціально-політичних реалій, зумовлені процесом глобалізації економічної діяльності та посиленням уваги до питань міжнародних відносин, а також прагненням України інтегруватися в міжнародне співтовариство. У зв'язку з цим у ЗМІ зростає кількість україно- та англомовних текстів, автори яких широко використовують суспільно-політичні реалії для висвітлення тих чи інших подій та потребують перекладу.

Реалія є одиницею на позначення об'єкта, предмета, явища, типового лише для певної нації, народу, етносу, відсутніх в іншому. Це пояснює той факт, що подібні одиниці практично не мають еквівалентів у інших мовах. Суспільно-політичні реалії є засобами номінації національно-маркованих понять суспільно-політичної дійсності представників певного народу, нації, етносу. Суспільно-політичні реалії позначають адміністративно-територіальний устрій тієї чи іншої країни, її населені пункти та їхні частини, органи та носії влади, політичні організації, політичні та громадські організації, блоки, рухи, події, політичних і громадських діячів тощо [1 с. 11].

Питання перекладу суспільно-політичних реалій наразі відкрите і недостатньо досліджене, хоча деякі його аспекти вже розглядалися у наукових працях Ю. Зацного, Р. Зорівчак, В. Карабана, В. Коміссарова, Г. Мирама, О. Ребрія, Л. Черноватого, С. Влахова та С. Флоріна та інших учених.

Переклад реалій – багатосторонній процес. По-перше, перекладаючи реалії, ми маємо змогу вивчити історію, культуру, традиції, звичаї, менталітет і побут того народу, у мові якого існує та чи інша реалія. По-друге, реалії надзвичайно цікаві з лінгвістичного погляду, оскільки цей лексико-семантичний клас слів розвивається швидше за інші, відображаючи останні зміни в суспільстві.

Важливість культурної компетенції підкреслює О.І. Чередниченко, стверджуючи, що чим вищий ступінь білінгвізму перекладача, тим вищий його ступінь бікультурності. Останній дозволяє правильно зрозуміти факти іншомовної культури, девербалізувати їх та подати у новій словесній оболонці, пристосувавши їх до норм вторинного семіотичного коду [2, 487].

Складність перекладу реалій пов'язана з їх популярністю та частотою використання в мові оригіналу. Зрозумілість нестандартних слів, навіть для носіїв мови, залежить від ступеня та сфери їх використання. Питання важкого перекладу вирішується за допомогою комунікативної ситуації та достатніх фонових знань, які мають існувати у свідомості учасників спілкування і значною мірою визначати зміст висловлювання.

Отже, маючи справу з реаліями, перекладачеві необхідно розуміти культуру соціуму, в якій діє та чи інша реалія, і вміти враховувати зв'язок між конкретною ситуацією перекладу та його метою, реципієнтом і основною ідеєю оригінального тексту. Адже професійну компетенцію перекладача складають не тільки теоретичне і практичне володіння мовою, а й багато екстралінгвістичних факторів.

Список літератури

1. Баланик І. Д., Бялик В. Д. ТРУДНОЩІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 11–15. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/5.pdf (дата звернення: 14.02.2023).
2. Чередниченко О.І. Міжкультурні аспекти перекладу // Мовні і концептуальні картини світу. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. – 485 с

Олександра Лутанюк

Науковий керівник – проф. Кійко С. В.

Абревіація у сучасній німецькомовній віртуальній комунікації

Сучасне суспільство схильне до процесу глобалізації, внаслідок чого культурні, економічні, політичні світи різних країн стають ширшими. Виникає дедалі більше нових лексичних одиниць, серед яких великий обсяг займають абревіатури. Суть абревіації полягає у творенні слів від усічених основ, що пов'язано з процесом виникнення нових понять, які дають можливість найточніше відобразити певні ознаки зміни мовної картини світу [1, с. 112]. Починаючи з 60-х рр. минулого століття у мові виникає тенденція до усічення кінцевої, початкової, серединної, крайової частини лексичної одиниці, що характерне на даному етапі насамперед для віртуальної комунікації. Нові абревіатури не лише економлять час і полегшують процес комунікації, а й потребують розшифрування і пояснення.

Об'єктом дослідження є абревіація в німецькій мові, а також її структурні типи, що вживаються у сфері віртуальної комунікації. **Матеріалом** дослідження слугували приклади німецькомовних абревіатур, зібрані методом суцільної вибірки в соціальних мережах в Інтернеті (*Twitter, Facebook* тощо), лінгвістичному корпусі SMS-повідомлень (*MoCoDa*) з подальшим аналізом і зіставленням із зафіксованими абревіатурами у словниках (Das Wörterbuch der Abkürzungen» [2]), а також в електронних словниках (abkuerzungen.de; abkuerzungen.woxikon.de). Загальна кількість проаналізованих скорочень склала 1161 абревіатуру. Прагматичний аспект, що характеризується використанням абревіатур у німецькій мові (економія мовних зусиль, експресивність мови, принцип кодування) у віртуальній комунікації – **предмет** нашого дослідження.

Метою дослідження є комплексне вивчення прагматичного аспекту вживання абревіатур як феномену сучасної віртуальної комунікації на матеріалі німецької мови. Відповідно до поставленої мети передбачається виконання таких завдань: 1) виявлення загальних структурних моделей утворення абревіатур в німецькій мові; 2) визначення прагматичного статусу абревіації у віртуальній комунікації в німецькій мові; 3) класифікація німецькомовних абревіатур, що

вживаються у сучасній віртуальній комунікації, з позиції теорії мовних актів; 4) інтерпретація прагматичного потенціалу вживання абревіації в німецькій мові у сучасній віртуальній комунікації; 5) розробка пілотного корпусу абревіатур на матеріалі німецькомовного віртуального дискурсу. Мета і завдання зумовили вибір таких **методів дослідження**, як гіпотетико-дедуктивний метод, тлумачення словникових дефініцій, методи статистичного аналізу, лінгвістичне спостереження, описовий і порівняльний методи. Для достовірності одержаних результатів застосовується метод кількісного підрахунку. Ми виокремили 6 основних класів абревіатур відповідно до ілокутивної складової: 1) абревіатури-директиви (9 % вибірки): *lug* „lass' uns gehen“, *DaM* „Denk‘ an mich“, *MeDiWi !* „Melde Dich wieder!“, *Q6* „Komme um sechs Uhr“, *rumia* „Ruf mich an!“, *SMS* „Schreib mir schnell“;2) експресиви (35 %): *bmvl* „biege mich vor Lachen“, *hegl* „Herzlichen Glückwunsch!“, *iVD* „ich vermisse dich“;3) асертиви (31 %): *BIBALUR* „bin bald im Urlaub“, *biglzuhau* „bin gleich zu Hause“, *EDV* „Ende der Vernunft“;4) комісиви (12 %): *BGS* „brauche Geld, sofort“, *EIDU* „erwarte immer das Unmögliche“, *FANTA* „fahre noch tanken“;5) квеситиви (4 %): *akla* „Alles klar?“, *bdb* „Bist du blöde?“, *bidunowa* „Bist du noch wach?“, *braduhi* „Brauchst du noch Hilfe?“;6) декларативи (9 %): *Ads* „Alles deine Schuld!“, *Dws!* „Du warst super“, *dubido* „Du bist doof“, *Gie* „ganz im Ernst“ тощо.Сфері віртуальної комунікації властиве опущення певних лексем, найчастіше дієслів. Так, у словосполученні *keine Ahnung*, вираженому абревіатурою *ka*, пропущені лексеми *ich habe*.

Список літератури

1. Bellman G. Zur lexikalischen Kürzung im Deutschen. *Kwartalnik Neofilologiczny*. 1977. Vol. 24. S. 112–114.

2. Steinhauer A. *Das Wörterbuch der Abkürzungen*. Mannheim / Zürich: Dudenverlag, 2011. 512 S.

Світлана Маковійчук
Науковий керівник – асист. Гафу Т.Г

Особливості перекладацьких трансформацій у науково-технічних текстах

У сучасних умовах на фахівців документно-інформаційної галузі, перекладачів, а також фахівців, які мають справу з загальнонауковою та вузькогалузевою термінологією, покладено широке коло завдань, одним із яких є переклад – найважливіший засіб обміну науковою й технічною інформацією, яку використовують в інформаційній інфраструктурі країни в різноманітних державах [2].

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей перекладу науково-технічних текстів, а також аналіз для визначення способів, які допоможуть перекладачеві зробити адекватний та еквівалентний переклад.

Згідно з метою, постав ряд таких завдань: проаналізувати особливості науково-технічного тексту; зробити аналіз англомовного науково-технічного тексту і простежити найбільш часто використані трансформації; розкрити і описати проблему перекладу термінології.

У даній роботі завдяки текстам та уривкам науково-технічного стилю з різних посібників та джерел був проведений детальний аналіз та порівняння текстів оригіналу та перекладу.

Метод кількісних підрахунків слугував для визначення кількості використаних термінів того чи іншого виду.

Описовий метод був використаний для дослідження перекладацьких трансформацій, які найчастіше використовуються у текстах науково-технічного стилю.

Візьмемо до прикладу англомовний текст про енергетику, а саме про вугілля з вже запропонованим перекладом. Проаналізувавши його, можна побачити, що найбільший відсоток з використаних трансформацій становить саме заміна порядку слів. До прикладу: … *until gaslight was displaced by electricity… - …перш ніж електроенергія витіснила газ як джерело освітлення…, … various other technologies for economical liquefaction of coal have been investigated… - … було досліджено інші різноманітні технології для економного перетворення вугілля на рідин*….[3]. Застосовані й інші трансформації, в незначній,

але меншій кількості. Це були: декомпресія, зовнішній поділ, а також перестановка.

Що стосується термінів, то тут існує досить багато випадків, коли вони становлять труднощі при перекладі. Наприклад, слово *leader* має різне значення в різних галузях. Це може бути або; *передній мерщак; направляюча стріла копра; пунктир. іскровий грозовий розряд, лідер*. Все це залежить від науки, в якій слово використовується, а пов'язано з омонімією термінів, оскільки у терміносистемах різних галузей використовується семантичне словотворення [1].

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що науково-технічний стиль відіграє важливу роль у комунікації. Подальшу перспективу дослідження вбачаємо у використанні результатів для роботи фахівців, що займаються перекладами цього стилю.

Список літератури

4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навч. посіб. Вінниця, Нова Книга, 2004. 315 с.
5. Рибалко І. В., Ткач Л. М. Особливості перекладу наукових текстів: навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ , 2013. 4 с.
6. Черноватий Л. М., Вороніна К. В., Кальниченко О. А., Каминін І. М. Переклад англомовних науково-технічних текстів: енергія, природні ресурси, транспорт : навч. посіб. ; за ред. Л. М. Черватового та О. В. Ребрія. Вінниця : Нова Книга, 2017. 17 с.

Тетяна Марчук
Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Структурно-семантичні особливості іменникового словосполучення на матеріалі політичних промов

Іменник, як структурна одиниця морфології, є одним з найважливіших елементів побудови будь-якого речення, будівельним матеріалом для вираження думок як у письмовій, так і в усній формах. Посеред низки численних характерних властивостей іменнику притаманне вдале поєднання з іншими частинами мови, утворення словосполучень з промовистим семантичним змістом, який неодноразово можна почути з телеекранів.

Об'єктом дослідження даної наукової праці є іменникове словосполучення як важлива складова політичних промов українсько- і англомовних державних діячів.

Метою є опрацювання перевірених джерел і прикладів вживань іменникового словосполучення на основі промов таких політичних діячів як Дональда Трампа, Барака Обами і Володимира Зеленського, визначення спільного й відмінного у використанні іменникових словосполучень і в рівні їхнього впливу на виборців, політичних прибічників.

Наразі політичний дискурс є яскравим явищем, що ніколи не стоїть на місці у своєму розвитку. Він є відображенням усього того, що відбувається у певний час у державі, висвітлює самобутні риси культурно-національного характеру, цінності народу та особливості його життя [1, с. 7].

Особливо у наш час, який вимагає в політичному колі швидко й обдумано приймати важливі рішення і, звісно, вчасно й доступно доносити їх до народу.

Під час дослідження виступів таких відомих американських спікерів, як Дональд Трамп і Барак Обама, прослідковується лаконічність і чіткість висловлюваного. Повторення можна знайти в кожному виступі. Повторюючи слова із семою ‘новий’, президенти змушують людей вірити у здатність лідерів працювати по-новому, змінювати ситуацію, вести націю до кращого життя. Компонентний аналіз слів, які доповідачі використовують для опису своєї майбутньої політики, змін,

які вони збираються ввести, бачення ситуації в країні та за кордоном, дуже важливий для вивчення концепції «нового життя» в інавгураційних зверненнях президентів США [2, XXXII, с. 261].

У рамках сучасної ситуації України найбільш промовистим і яскравим прикладом навичок політичної комунікації є Президент Володимир Зеленський. Ледь не кожен його виступ, промова, звернення чи телефонний дзвінок рясніє потужними закликами до відважної боротьби, надання вкрай необхідної допомоги, збереження незалежності.

Отже, у запропонованій до ознайомлення й перевірки роботі особлива увага звертається до детального аналізу використання іменникових конструкцій та їх семантики, підтвердження збереження тенденції серед світових лідерів популяризувати власні ідеї і плани, а також успішність їх публічних виступів, передвиборчих кампаній й інавгураційних промов, які напряму залежать від чітко сформульованих трактувань.

Список літератури

1. Федіна О. В. Відтворення образності в промовах сучасних політичних діячів (на прикладі англійсько-українського та українсько-англійського перекладів) [Електронний ресурс]. Херсонський держ. ун-т. 2021. Режим доступу до ресурсу: http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/14699.
2. Шутова М. О. Політична мова як відображення поведінки людей в етнокультурній спільноті [Електронний ресурс]. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Режим доступу до ресурсу: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_1/46.pdf.

Вадим Мацьоцький
Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Пасивні та каузативні конструкції в англійських науково-технічних тектах

Науково-технічний текст – це важливий аспект діяльності людини. Такі тексти потрібні для задоволення інформаційних потреб науковців різних галузей. Оскільки наука та технології сьогодні стрімко розвиваються, зростає потреба в інформації, яка допоможе робити нові дослідження, створювати нові технології. Якщо інформація не буде чітко оформленна, це створить проблеми для правильного розуміння отриманих даних. Правильно написаний технічний текст вирішує цю проблему, тому що основною рисою таких робіт є чіткість, послідовність, однозначність і логічність викладу. Поняття про пасивні та каузативні конструкції – це актуальне питання англійського та українського мовознавства. Особливо це стосується каузативності та каузативних конструкцій. Якщо в англійському мовознавстві це питання вивчалось раніше, але сьогодні є суперечливим, то українські лінгвісти досліджували тільки деякі аспекти каузативності, але повноцінний розгляд питання з'явився тільки в сучасних працях. Перекладознавчий аспект майже не вивчався, що зумовлює потребу уточнення лінгвістичного статусу категорії каузативності, дослідження засобів вираження каузативних відношень на різних мовних рівнях та їх перекладу [1, с. 1].Пасивний стан більш досліджений англійськими та українськими мовознавцями, однак досі ведуться дискусії щодо його використання. В українській мові пасивні конструкції не рекомендують застосовувати через їх незвичність та неприродність, адже саме активні конструкції, а не пасивні, становлять типологічну ознаку синтаксису сучасної української літературної і народної мови [2, с. 41]. В українській мові пасивні конструкції все ж вживаються, і найбільше це відбувається саме в науково-технічних текстах. В англійській мові немає критичного ставлення до пасивного стану, більше того – пасивні конструкції в англійській мові вживаються набагато частіше, ніж в українській та інших слов'янських мовах. Незважаючи на цей факт, пасивні конструкції також здебільшого вживаються в науково-технічних текстах [3, с. 36]. Причиною цього є те, що в реченнях пасивного стану виконавець (суб'єкт) дії часто невідомий і весь змістовий фокус направлений на об'єкт цієї дії. Оскільки науково-

технічні тексти часто концентруються саме на предметі або явищі, яке досліджується, виконавець дії не матиме значення для змісту, а отже, його не обов'язково вказувати. Пасивний стан дозволяє зробити саме це – випустити суб'єкта дії з речення і сконцентруватись на тому, на що ця дія (наприклад, дослідження) направлена. Серед тих, хто займався питанням пасивного стану, можна виділити Г.І. Сидорука, О.А. Сербенську. Каузативність та каузативні конструкції, а саме теорію каузативності, вивчали такі вчені, як Г. Г. Сильницький, М. Шибатані. В подальшому категорія каузативності досліджувалась О. О. Залужною, Г. О. Золотовою, І. М. Кучманом, А.В Байрак та іншими. Втім, можна спостерігати відсутність розвідок, які б досліджували вживання пасивних та каузативних конструкцій саме в науково-технічних текстах. Проблема правильного вживання таких конструкцій в наукових викладах актуальна, тому що чітка побудова науково-технічного тексту сприяє кращому розмінню такої роботи. Питання перекладу таких конструкцій саме в науково-технічних текстах також мало досліджувалось.

Список літератури

1. Кучман І. М. Особливості перекладу англійських каузативних конструкцій . *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2012. С. 1–2.
2. Лаврінець О. Я. Статус пасивних конструкцій у сучасній українській мові . *Наукові записки НаУКМА*. 2008. С. 40-44.
3. Сидорук Г. І. Семантико-прагматичні характеристики англійських пасивних конструкцій. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування україни*. Серія: філологічні науки. 2017. С. 36-41.